

UCHWAŁA NR 137/XIX/2016
RADY GMINY W ROGOWIE
z dnia 29 grudnia 2016 roku

w sprawie zmiany UCHWAŁY NR 34/VI/2015 z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 i 1579) uchwala się, co następuje:

§ 1. Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022 stanowiąca załącznik do uchwały Nr 34/VI/2015 Rady Gminy w Rogowie z dnia 26 maja 2015 roku w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 - 2022”, zmieniona uchwałą Nr 112/XIV/2016 Rady Gminy w Rogowie z dnia 28 czerwca 2016 roku otrzymuje brzmienie, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rogów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący
Rady Gminy w Rogowie

Robert Góra

Załącznik do Uchwały
Nr 137/XIX/2016
Rady Gminy w Rogowie
z dnia 29 grudnia 2016 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY **ROGÓW**

na lata 2015 - 2022

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	4
2. Obszar i czas realizacji Strategii	6
3. Aktualna sytuacja społeczno- gospodarcza na obszarze objętym Strategią	7
3.1. Podstawowe dane dotyczące obszaru.....	7
3.1.1. Położenie	7
3.1.2. Powierzchnia.....	9
3.1.3. Ludność	11
3.1.4. Środowisko przyrodnicze	11
3.1.5. Rys historyczny	17
3.1.6. Rys kulturowy.....	18
3.2. Zagospodarowanie przestrzenne	23
3.2.1. Infrastruktura techniczna	24
3.2.2. Własność nieruchomości.....	30
3.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	30
3.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska	34
3.3. Sfera społeczna	35
3.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze.....	35
3.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców	41
3.3.3. Oświata i edukacja	42
3.3.4. Opieka zdrowotna	47
3.3.5. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia	48
3.3.6. Rynek pracy	52
3.4. Sfera ekonomiczna.....	56
3.4.1. Gospodarka	56
3.4.2. Turystyka	64
3.5. Analiza SWOT.....	67
3.6. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym obszarze	72
4. Cele ogólne i szczegółowe rozwoju danego obszaru	76
5. Zadania zmierzające do poprawy sytuacji na danym obszarze	81
5.1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru.....	81
5.2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu	81
5.3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury.....	81
5.4. Poprawa stanu środowiska.....	82
5.5. Poprawa stanu środowiska kulturowego.....	82

5.6. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	82
6. Realizacja zadań.....	83
6.1. Planowane zadania inwestycyjne w okresie 2015 – 2022.....	83
6.2. Zadania planowane do realizacji po roku 2022.....	95
6.3. Powiązania realizowanych zadań z innymi działaniami realizowanymi na terenie powiatu/województwa	95
7. Oczekiwane wskaźniki efektów realizacji Strategii	106
8. Plan finansowy	109
9. System wdrażania Strategii.....	112
10. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii	114
10.1. System monitorowania.....	114
10.2. Sposób oceny	115
10.3. Sposób inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym ...	116
i organizacjami pozarządowymi	116
10.4. Działania informacyjne i promocja Strategii.....	120

1. Wstęp

Podstawowym celem działań władz samorządowych powinno być jak najlepsze zaspokojenie indywidualnych i zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej oraz zapewnienie jej jak najwyższego standardu życia. Zwykle osiągnięcie tego celu jest możliwe poprzez realizację zadań własnych określonych przez ustawę, jednak szczególnie należy mieć na uwadze postulaty zgłaszane przez społeczeństwo osobiście. Realizacja tych zamierzeń powinna również sprzyjać długookresowemu rozwojowi lokalnemu.

Szybko zmieniające się zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju oraz integracja Polski z Unią Europejską sprawiają, że władze samorządowe są praktycznie zobowiązane do podejmowania skoordynowanych decyzji i działań zarysowanych w dłuższej perspektywie czasu. Osiągnięcie rozwoju lokalnego jest więc możliwe jedynie wówczas, jeśli jego realizacja opierać się będzie na stabilnym, wieloletnim programie rozwoju społeczno- gospodarczego. Podstawowym narzędziem umożliwiającym zarządzanie jednostką terytorialną w długim horyzoncie czasu jest strategia rozwoju.

Strategia rozwoju gminy to pewien generalny plan systemowego, długofalowego działania władz (i wszystkich, którzy chcą im w tym pomóc) wobec szans i zagrożeń wynikających ze zmiennego otoczenia i działań innych podmiotów, ukierunkowany przez wartości i opcje uznane przez społeczność lokalną, bazujący na wewnętrznym potencjale sił i uwzględniający wewnętrzne słabości.

Strategia stanowi koncepcję rozwoju, wytycza cele rozwoju oraz kierunki działania. Jest ona instrumentem stymulowania procesów społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie gminy, a w szczególności:

- dyktuje główne kierunki rozwoju gminy;
- stanowi plan będący podstawą do podejmowania decyzji rozwojowych;
- zwiększa spójność decyzji podejmowanych przez władze samorządowe;
- pozwala na lepsze zagospodarowanie zasobów gminy;
- stanowi podstawę do ubiegania się o środki finansowe z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych;
- informuje mieszkańców i inwestorów o spodziewanych kierunkach rozwoju gminy.

Strategia spełnia zatem funkcję:

- materiału informacyjnego, określającego aktualny potencjał społeczny, ekonomiczny i gospodarczy gminy;
- programu działania dla władz lokalnych;
- formalnej podstawy umożliwiającej ubieganie się o środki wsparcia z budżetu państwa oraz o środki z funduszy pomocowych Unii Europejskiej;
- materiału promocyjnego.

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

Prace nad strategią Gminy Rogów toczyły się z uwzględnieniem następujących zasad:

- zasada koncentracji na realnych siłach Gminy Rogów – strategia powinna zmierzać do wszechstronnego wykorzystania unikalnych zasobów lokalnych, w szczególności historycznych, przyrodniczych, a także kapitału ludzkiego oraz cennych odmienności. Dlatego zawartość celów strategicznych to przede wszystkim pomysły na wykorzystanie atutów lokalnych, na które zarówno Urząd Gminy, jak i sami mieszkańcy mają największy wpływ;
- zasada koncentracji na zagadnieniach najistotniejszych dla przyszłości – przyjęto, że każdy potencjalny cel strategiczny powinien być rozpatrywany w kontekście jego doniosłości dla przyszłości Gminy. Dokonano zatem selekcji i wyodrębniono cele o najwyższym priorytecie;
- zasada koncentracji tematycznej – Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 - 2022 będzie koncentrowała się na niewielu, ale najważniejszych zagadnieniach z punktu widzenia rozwoju społeczno- gospodarczego. Ta swojego rodzaju wybiórczość zapobiega stworzeniu dokumentu, który będzie obejmować wszystkie cele, a faktyczna realizacja następuje tylko w niewielu przypadkach.

Realizacja zadań określonych w Strategii przypada na okres programowania Unii Europejskiej i zawiera się w latach 2015 – 2022. Rezultaty i oddziaływania niektórych zadań, szczególnie tych rozpoczętych w latach 2019 – 2020 obejmą także następny okres programowania.

2. Obszar i czas realizacji Strategii

Obszar realizacji Strategii obejmuje Gminę wiejską Rogów położoną w Powiecie Brzezińskim.

Czas realizacji przypada na lata 2015 – 2022, a zatem jest zgodny z nowym okresem programowania Unii Europejskiej.

Jak zapisano wyżej, rezultaty i oddziaływania niektórych zadań, szczególnie tych rozpoczętych w latach 2019 – 2020 obejmą także następny okres programowania.

3. Aktualna sytuacja społeczno- gospodarcza na obszarze objętym Strategią

3.1. Podstawowe dane dotyczące obszaru

3.1.1. Położenie

„Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizycznogeograficzne J. Kondrackiego, (1998) gmina Rogów leży w prowincji Niżu Środkowopolskiego i podprowincji Nizin Środkowopolskich. Znajduje się w makroregionie Wzniesień Południowomazowieckich (Nizina Południowomazowiecka), w mezoregionie Wzniesień Łódzkich (Wyżyna Łódzka). (...) Obszar Gminy położony jest w dorzeczu Wisły, w zlewni rzeki Bzury. (...) Rejon leży w strefie krawędziowej Wyżyny Łódzkiej, rozciągającej się w pasie Łódź – Rawa Mazowiecka. Wyżynę budują m.in.: wzniesienia moren czołowych porożcinane suchymi dolinami, parowami.”¹

Gmina wiejska Rogów położona jest w północno- wschodniej części województwa łódzkiego, w centralnej części powiatu brzezińskiego. Poniżej przedstawiono mapę województwa łódzkiego z zaznaczonym na czerwono powiatem brzezińskim.

¹ „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Rogów, maj 2014”

Poniżej na mapie powiatu brzezińskiego kolorem zielonym oznaczono Gminę Rogów.

Gmina Rogów graniczy z następującymi gminami:

- Dmosin, Jeżów oraz Brzeziny (powiat brzeziński)
- Lipce Reymontowskie oraz Słupia (powiat skierniewicki)
- Koluszki (powiat łódzki - wschodni)

Odległość od większych ośrodków miejskich wynosi:

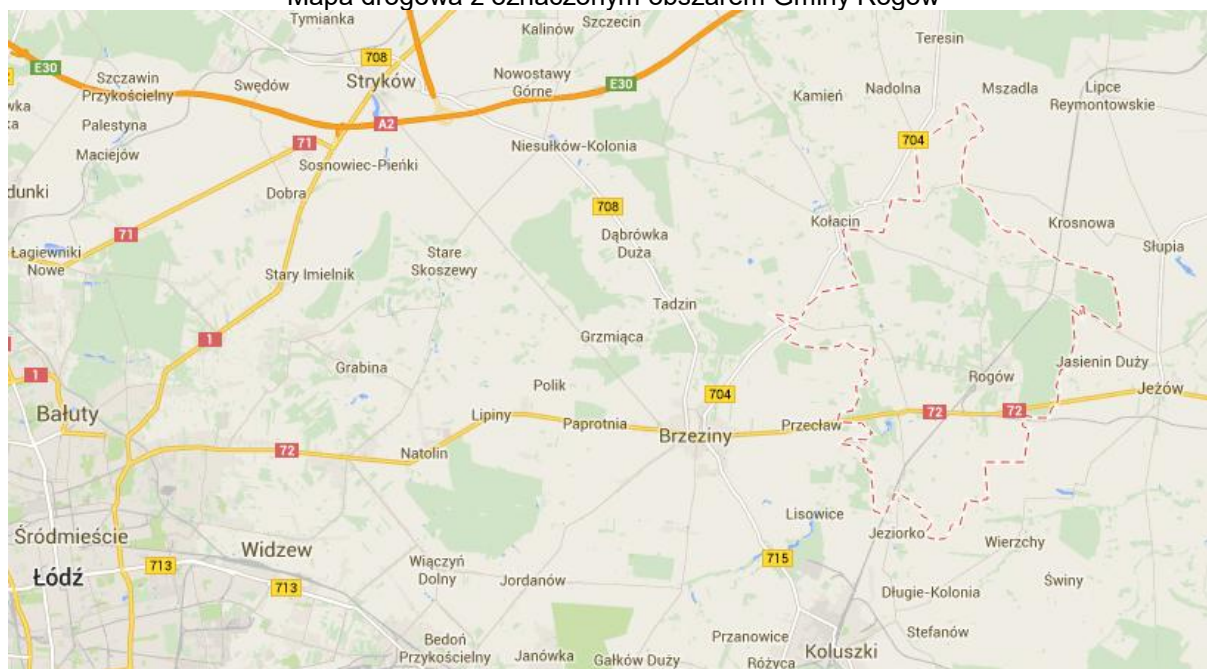
- Brzeziny – 5 km
- Skierniewice – 25 km
- Łódź – 25 km
- Stryków – 26 km
- Rawa Mazowiecka – 29 km
- Łowicz – 31 km
- Warszawa – 103 km

Najważniejszym połączeniem drogowym jest przebiegająca przez obszar Gminy droga krajowa nr 72 relacji Konin – Rawa Mazowiecka prowadząca bezpośrednio również do Łodzi. Droga ta łączy Gminę bezpośrednio na wschód z Jeżowem oraz na zachód z Brzezinaми. W Jeżowie stanowi połączenie z drogą wojewódzką nr 705 łączącą Śladow z Jeżowem. W Brzezinach łączy się z:

- drogą wojewódzką nr 704 relacji Jamno – Brzeziny (droga ta przebiega odcinkowo przez gminę Rogów)
- drogą wojewódzką nr 708 relacji Ozorków - Brzeziny
- drogą wojewódzką nr 715 relacji Brzeziny – Ujazd.

Mapa drogowa z oznaczonym obszarem Gminy Rogów

Układ dróg tworzy sieć dróg powiatowych i gminnych pozwalających na dojazd do głównych ośrodków gmin ościennych, a także na przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami Gminy.

Bardzo istotnym połączeniem komunikacyjnym przebiegającym przez teren Gminy jest magistralna linia kolejowa o znaczeniu krajowym, łącząca Warszawę z Katowicami. Na terenie Gminy zlokalizowane są trzy przystanki kolejowe w miejscowościach: Rogów, Przyłęk Duży i Wągry, na których zatrzymują się pociągi osobowe. Magistrala kolejowa jest częścią Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, której budowa wpłynęła stymulująco na rozwój gminy Rogów. Dostępne połączenia kolejowe umożliwiają bezpośrednią podróż z Gminy do Łodzi, Koluszek oraz Skierniewic.

Połączenia drogowe i kolejowe umożliwiają mieszkańcom Gminy dojazd do większych ośrodków miejskich. Jednocześnie otwierają Gminę dla jednostek zewnętrznych, umożliwiając jej rozwój.

3.1.2. Powierzchnia

Powierzchnia Gminy Rogów wynosi 6 606 ha, co stanowi 18,42% powierzchni powiatu brzezińskiego. Daje jej to 3 miejsce w powiecie pod względem wielkości zajmowanego obszaru wśród gmin wiejskich.

Powierzchnia powiatu brzezińskiego oraz gmin wiejskich leżących w jego obrębie

	powierzchnia w ha	udział % w powierzchni powiatu
Powiat brzeziński	35 856	
Brzeziny	10 664	29,74%
Dmosin	10 019	27,94%
Jeżów	6 409	17,87%
Rogów	6 606	18,42%

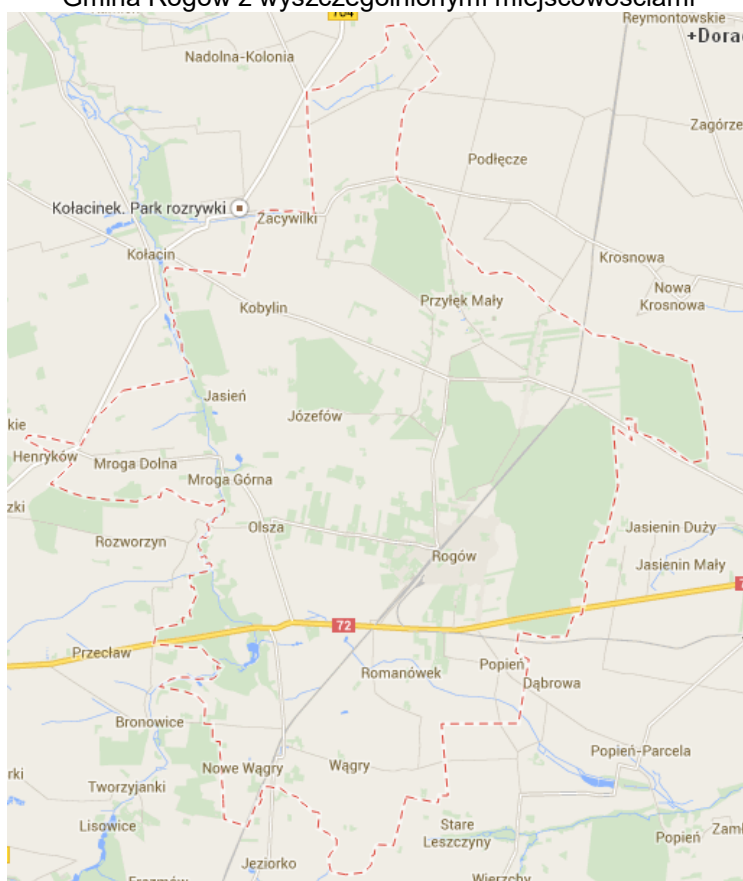

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Gmina Rogów podzielona jest na 18 obrębów geodezyjnych, należą do nich: Jasień, Józefów, Kobylin, Kotulin, Marianów, Mroga Dolna, Wągry, Olsza, Popień, Przyłek Duży, Przyłek Mały, Rogów Wieś i Rogów PGR, Rogów, Romanówek, Stefanów, Nowe Wągry, Zacywilki. W ramach Gminy wydzielonych jest 19 wsi (wieś Mroga Górna jest częścią obrębu Olsza).

Największym sołectwem jest Rogów, zajmujący powierzchnię ok. 13 km² – 11,7% powierzchni Gminy, zaś najmniejszym - Marianów o powierzchni ok. 0,9 km² – 1,4% powierzchni Gminy.

Gmina Rogów z wyszczególnionymi miejscowościami

„Rzeźba terenu Gminy należy do urozmaiconych z uwagi na różnicę wysokości względnych dochodzących do 70,0 m na stosunkowo niewielkim obszarze. Wysokości bezwzględne wahają się od 160,0 m n.p.m. w dolinie Mrogi do 218,0 m n.p.m. w rejonie Przyłeku Małego. W kierunku zachodnim, ku dolinie rzeki Mrogi poziom terenu stopniowo się obniża. Najniższe wysokości bezwzględne oraz największe spadki terenów przekraczające 5% występują na wschodnim stoku doliny rzeki.”²

² „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Rogów, maj 2014”

3.1.3. Ludność

W 2013 roku liczba ludności w Gminie Rogów wyniosła 4761 osób (50,35% stanowiły kobiety). Gęstość zaludnienia w Gminie wynosi 72 osoby/km², co daje jej drugie miejsce w powiecie wśród gmin wiejskich. Rejestrowany jest niewielki wzrost liczby ludności na obszarze Gminy spowodowany dodatnim saldem migracji wewnętrznych, przyrost naturalny jest ujemny.

Pod względem ekonomicznych grup wieku w Gminie dominują osoby w wieku produkcyjnym, a następnie w wieku poprodukcyjnym.

Obserwuje się stopniowy wzrost liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych.

3.1.4. Środowisko przyrodnicze³

Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizycznogeograficzne J. Kondrackiego, (1998) gmina Rogów leży w prowincji Niżu Środkowopolskiego i podprowincji Nizin Środkowopolskich. Znajduje się w makroregionie Wzniesień Południowomazowieckich (Nizina Południowomazowiecka), w mezoregionie Wzniesień Łódzkich (Wyżyna Łódzka). Rzeźba terenu Gminy należy do urozmaiconych z uwagi na różnicę wysokości względnych dochodzących do 70,0 m na stosunkowo niewielkim obszarze. Obszar Gminy położony jest w dorzeczu Wisły, w zlewni rzeki Bzury. Powierzchniową sieć hydrologiczną Gminy tworzą głównie rzeka Mroga oraz w niewielkim stopniu w południowo- wschodniej części – rzeka Rawka. Źródła rzek znajdują się poza terenem Gminy. Sieć rzeczną Gminy uzupełniają drobne, bezimienne ciekły.

Klimat

Według podziału Polski na regiony klimatyczne gmina Rogów położona jest w wschodniej części VII regionu klimatycznego – Środkowopolskiego. Ilość opadów jest niewielka i wynosi od 400 do 450 mm w skali roku, przy średniej krajowej 600 mm. Średnia roczna temperatura wynosi od 7 do 8°C. Średnie roczne usłonecznienie wynosi około 1500 – 1600 godzin na rok. Dominującym kierunkiem wiatrów jest kierunek zachodni oraz południowo- zachodni. Przeważają wiatry osiągające prędkość 3 - 5m/sek. Okres wegetacyjny trwa od 180 do 200 dni. W Gminie panują korzystne warunki klimatyczne. Jest to obszar o stosunkowo łagodnym klimacie, odznaczający się dużą roczną sumą promieniowania słonecznego oraz parowaniem terenowym niewiele mniejszym od sumy rocznej opadów atmosferycznych. Powoduje to jednak ryzyko wystąpienia deficytu wody w glebach, spowodowanego odpływem powierzchniowym i wgłębny.

---

³ „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Rogów, maj 2014”

Gleby

W obszarze Gminy Rogów występują dość dobre warunki glebowe. Gleby średnio dobre i średnie (III - IV klasy bonitacyjnej) znajdują się we wschodniej i północnej części gminy. Gleby słabe i najslabsze (V - VI klasy bonitacyjnej) występują w zachodniej części Gminy. Na terenie całej Gminy dominują gleby brunatne wyługowane i kwaśne, utworzone z pyłów i piasków gliniastych. W miejscowościach: Kotulin, Kobylin, Mroga Dolna, Jasień i Wągry występują również kompleksy gleb bielicówych i pseudobielicówych. W obniżeniach o utrudnionym odpływie wód powierzchniowych występują gleby nieprzydatne rolniczo.

Surowce

Gmina Rogów jest uboga w surowce naturalne. Zasoby surowców ilastych ceramiki budowlanej uległy wyczerpaniu, podobnie jak niektóre złoża piasków, po których pozostały wyrobiska, w większości zrehabilitowane w kierunku rolnym.

Na terenie Gminy występuje jedno eksploatowane złożo kruszyw naturalnych w miejscowości Stefanów. Złożo „Stefanów” o powierzchni 2,5 ha posiada zasoby geologiczne czwartorzędu w wysokości 603 000 ton. Grubość nakładu wynosi 1,0 m, zaś miąższość złoża to 15,0 m. (źródło: „Bilans Zasobów Kopalin” wg. stanu na 31.12.2011 r. wydany na zlecenie Ministerstwa Środowiska przez Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2012). Na terenie Gminy wyznaczono obszar i teren górniczy związany ze złożem Stefanów.

W miejscowości Kotulin występuje również złożo kruszyw naturalnych, którego wydobywanie zostało zaniechane w 1991 r. Zasoby złoża o powierzchni 0,71 ha wynoszą 103 000 ton.

Na terenie Gminy stwierdzono występowanie złoża kopalin, których zasoby przekwalifikowano do zasobów pozabilansowych. Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego występują tu dwa złoża węgla brunatnego (węgiel energetyczny) o zasobach perspektywicznych w granicach obrębu Rogów przy linii kolejowej. Eksploatację złoża, ze względu na niewielką miąższość zasobów, jest nieopłacalna. Obszar prognostyczny wydobywania węgla brunatnego ma powierzchnię około 325 ha.

Wody podziemne

Prowadzony jest monitoring wewnętrzny jakości dostarczanej odbiorcom wody. Badania wykonywane są na każdym ujęciu, próby wody pobierane są ze stacji uzdatniania. Jakość ujmowanych wód po odżelazieniu i odmanganieniu posiada parametry wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ujęcia dla wodociągu wiejskiego: Olsza (2 studnie), Przyłęk Duży (3 studnie), Kotulin, Wągry (2 studnie).

Ujęcia indywidualne: Rogów - stacja PKP, Rogów - ośrodek wypoczynkowy SGGW, Rogów - Szkoła Podstawowa, Rogów - ujęcie Leśnego Zakładu Doświadczalnego na terenie SGGW, Rogów - ujęcie SGGW Kielbasa, Rogów PGR - PPHU Majątek Rogów, Rogów - elewator Zbożowy, Rogów - PTH "Pezam", Rogów - PTH "EDEN".

Na terenie Gminy prowadzone są badania wód podziemnych w ramach sieci regionalnej monitoringu zwykłych wód podziemnych. Badaniem została objęta studnia ujmująca wody z utworów jurajskich na terenie Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Rogowie, która według danych z 2010 r. posiadała

wody o bardzo dobrej jakości (źródło: Sprawozdanie z monitoringu regionalnego zwykłych wód podziemnych na terenie województwa łódzkiego w 2010 r, Łódź, marzec 2011 r.).

Wody powierzchniowe

Gmina Rogów położona jest w zlewni rzeki Bzury. Obszar Gminy leży w granicach dwóch zlewni III rzędu: w zlewni rzeki Mrogi oraz rzeki Rawki. Powierzchniową sieć hydrologiczną Gminy tworzy rzeka Mroga (39,05 km dł. w granicach Gminy) oraz jej dopływy. Obszar Gminy zajmują także suche doliny cieków, m.in. w Rogowie PGR i Zacywilkach. Odwadnianie terenu następuje w kierunku północnym ku pradolinie warszawsko-berlińskiej. Zlewnia Mrogi jest największą powierzchniowo na terenie Gminy, obejmuje zachodnią i częściowo centralną część Gminy. Teren zlewni pokryty jest głównie polami uprawnymi, łąkami oraz w niewielkim stopniu lasami iglastymi i mieszanymi a także terenami nieużytkowanymi. Południowo-wschodnia część Gminy znajduje się w zlewni rzeki Rawki, która powstaje z połączenia wód wypływających ze źródeł zlokalizowanych na terenie Gminy Jeżów i Gminy Koluszki. Powierzchnia zlewni rzeki Rawki wynosi 1191,7 km². Zlewnia Rawki w obszarze gminy Rogów jest pagórkowata i falista. Grunty zlewni w przeważającej części są użytkowane rolniczo, niewielką część zajmują lasy, drogi i zabudowa.

Rzeki na terenie Gminy należą do typu umiarkowanego z wezbraniem wiosennym i letnim oraz gruntowo – deszczowo - śnieżnym zasilaniem. Najwyższe stany obserwuje się tutaj w okresie wiosennym (luty, marzec), w związku z roztopami. Notuje się też wezbrania letnie, przeważnie w lipcu po większych opadach. Najniższe stany wód występują jesienią, kiedy dominuje gruntowe zasilanie rzek oraz niewielka ilość opadów.

Na terenie Gminy występuje kilka naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych. Największym z nich jest zbiornik retencyjny na rzece Mrodze o powierzchni około 6,3 ha. Realizacja dodatkowych zbiorników na terenie Gminy nie jest planowana.

Szata roślinna

Szatę roślinną obszaru Gminy tworzą zarówno zbiorowiska naturalne w postaci: lasów, zadrzewień śródpolnych i dolinnych, a także zbiorowiska, które mają genezę antropogeniczną i związane są z jednostkami osadniczymi lub pojedynczymi posesjami. Do tych ostatnich zaliczają się:

1. arboretum w Rogowie;
2. parki podworskie w Olszy i Rogowie PGR;
3. cmentarze w Marianowie i Olszy oraz cmentarze wojenne w Jasieniu i Rogowie;
4. szpalery przydrożne zmniejszające uciążliwość komunikacyjną ;
5. pasy zieleni wzdłuż ścieżek i między polami;
6. zbiorowiska zielni urządzonej towarzyszące szkołom, kościołom;
7. ogrody i sady przydomowe.

Najcenniejszym elementem struktury przyrodniczej gminy Rogów, zarówno ze względu na biologiczną różnorodność środowiska, jak i z uwagi na zajmowany obszar, są lasy. Zajmują one powierzchnię

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

ok. 1 442 ha, czyli ok. 21,40% powierzchni Gminy. Tworzą zwarty kompleks we wschodniej części Gminy oraz kilka kompleksów w części centralnej i zachodniej. Dominują lasy mieszane. Głównymi gatunkami lasotwórczymi są: sosna, dąb, brzoza, buk i olsza. Wyraźnym elementem szaty roślinnej są zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, dolinne i przydrożne. Zbiorowiska, głównie zagajniki sosnowe, chojniaki, laski brzozowe i olszowe, powstały na skutek zalesień porzuconych gruntów porolnych, gruntów o niskich klasach bonitacyjnych lub wskutek naturalnej sukcesji lasu na nieużytkach. Stanowią one naturalny element krajobrazu Gminy. W obszarach dolinnych zachowały się naturalne siedliska łęgowe i grądowe z olchą, wierzbą i topolą oraz niewielkie obszary łąk. Natomiast w zagłębieniach bezodpływowych wykształciły się tereny podmokłe, torfowiska, oczka wodne.

Ze względu na zróżnicowaną szatę roślinną i warunki siedliskowe (leśne, polne, rolne), występuje zróżnicowanie gatunkowe fauny. Wśród ssaków spotykane są: dziki, sarny, lisy, borsuki, krety, jeże, zające, sporadycznie jelenie. Na awifaunę składają się m.in. dzięcioły, kruki, sikory, szpaki, jaskółki, skowronki, kukułki, gołębie grzywacze, jastrzębie, bażanty i kuropatwy. Zróżnicowana jest również populacja owadów (ważki, trzmiele, chrząszcze oraz motyle). Fauna gminy Rogów jest typowa dla nizinnych obszarów Polski. Na terenie lasów Nadleśnictwa Rogów fauna rozpoznana jest dość dobrze. Obserwacje prowadzone są od kilkudziesięciu lat.

Kręgowce lasów doświadczalnych SGGW, obecne na obszarze lasów doświadczalnych, reprezentowane są przez przedstawicieli pięciu gromad, a mianowicie:

- ryb (m.in.: szczupak, karaś, leszcz, węgorz, miętus, okoń);
- płazów (m.in.: traszka, kumak nizinny, liczna ropucha pospolita, ropucha szara);
- gadów (m.in.: padalec zwyczajny, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata);
- ptaków (m.in.: perkozy, czapla siwa, kobuz, kukułka, sowa błotna, dzięcioł zielony);
- ssaków (m.in.: jeż, kret, nietoperze, zając szarak, łowny piżmak, lis, łasica, dzik, łosć, sarna).

Największy obszarowo kompleks stanowią Lasy Doświadczalne Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Są to grunty leśne należące do Skarbu Państwa, wyłączone z Ministerstwa Leśnego, przekazane w zarząd Ministerstwu Szkolnictwa Wyższego dla celów naukowo-dydaktycznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. W zarządzie Lasów Państwowych znajduje się jedynie 7,3% ogólnej powierzchni gruntów leśnych na terenie gminy Rogów. Lasy Doświadczalne Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie spełniają funkcje naukowe, dydaktyczne, wdrożeniowe i gospodarcze, zapewniając ochronę wartości przyrodniczych.

Udział lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa w ogólnej powierzchni lasów wynosi 6,6%. Są to niewielkie kompleksy z przewagą drzewostanu sosnowego, dębu i brzozy oraz roślinność łęgowa rzeki Mrogi i jej dopływów. Występują lasy typu mieszanego z olszą, sosną i brzozą. Skład gatunkowy drzewostanu charakteryzuje się przewagą gatunków iglastych, głównie sosny. Wśród typów siedliskowych dominują lasy mieszane świeże i lasy świeże.

Administrację nad lasami państwowymi na terenie gminy Rogów sprawuje Nadleśnictwo Brzeziny.

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

Decyzją Ministra Środowiska z dnia 29.05.2003 r., znak: DL.Ip-0233-JJ-15/03 części lasów znajdujących się na terenie Nadleśnictwa Brzeziny, w gminie Rogów, nadano status lasów ochronnych o kategoriach ochronności: „lasy wodochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody” oraz „lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody”. Położone są w obrębie leśnym Brzeziny.

Powierzchnia łączna lasów ochronnych na terenie Lasów Państwowych – Nadleśnictwo Brzeziny, na terenie gminy Rogów wynosi 72,27 ha. Powierzchnia lasów SGGW na terenie Gminy wynosi 1414,5 ha, w skład wchodzi: część Leśnictwa Jasień (Uroczyska: Doliska, Jasień, Rogów, Zacywilki) oraz Leśnictwo Strzelna (Uroczyska: Zimna Woda, Wilczy Dół).

Lasy Leśnego Zakładu Doświadczalnego posiadają status ochronności: gospodarstwo specjalne. Administrację nad lasami SGGW sprawuje od 1919 r. Nadleśnictwo Rogów, wyodrębnione z dawnego Nadleśnictwa Skierniewice. Lasy Nadleśnictwa Rogów charakteryzują się wysokim udziałem drzewostanów wielogatunkowych. W strukturze siedliskowych typów lasów Nadleśnictwa zdecydowanie dominują lasy mieszane świeże, zajmując łącznie przeszło 80% powierzchni zalesionej. Najcenniejszą częścią lasów Nadleśnictwa jest tzw. „kompleks centralny” obejmujący uroczyska, m.in. rezerваты znajdujące się na terenie gminy Rogów.

Leśny Zakład Doświadczalny w Rogowie, należący do Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, a także część nadleśnictw: Brzeziny i Spała tworzą Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Spalsko-Rogowskie”, o powierzchni 31 259 ha. Kompleks ten został powołany Zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 października 2002 roku (zmienione Zarządzeniem Dyrektora Generalnego LP z dnia 7 lutego 2005 r.). Leśne kompleksy promocyjne są obszarami funkcjonalnymi o znaczeniu edukacyjnym i społecznym, o szczególnym jednolitym programie gospodarczo- ochronnym. Jednostkami organizacyjnymi LZD w Rogowie są: Arboretum, Centrum Edukacji Przyrodniczo- Leśnej, Nadleśnictwo Rogów oraz Szkółkarski Ośrodek Szkoleniowy. Tereny LZD mają charakter parkowy, a kolekcje drzew i krzewów znajdujące się na jego terenie należą do najbogatszych i najciekawszych w Europie Środkowo- Wschodniej. Kompleks Arboretum tworzą: kolekcje roślin drzewiastych, leśne powierzchnie doświadczalne oraz Alpinarium, stanowiące unikalną kolekcję populacji roślin pochodzących z różnych stanowisk naturalnego występowania i różnych ogrodów. Znaczna część kompleksu udostępniana jest zwiedzającym. Istnieje tu również możliwość prowadzenia zajęć edukacyjnych dla młodzieży szkolnej.

Ochrona prawna

Ochrona środowiska realizowana jest poprzez respektowanie wymogów przepisów ustaw oraz ich aktów wykonawczych. Obszary i obiekty o szczególnych walorach przyrodniczych są obejmowane ochroną poprzez ustanowienie dla nich ochrony prawnej w formie: parku krajobrazowego, zespołu przyrodniczo- krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, rezerwatu przyrody, użytku ekologicznego, pomnika przyrody, obszaru Natura 2000. Na terenie gminy Rogów znajdują się obszary i obiekty prawnie chronione:

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

1. Obszar Chronionego Krajobrazu „Mrogi i Mroźcy”;
2. Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Dolina Mrogi”;
3. rezerwat;
4. pomniki przyrody.

Do granicy gminy Rogów przylegają: od południowego wschodu Obszar Chronionego Krajobrazu „Górnej Rawki”, od zachodu Otulina Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich, znajdujące się w całości poza obszarem Gminy.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Mrogi i Mroźcy”

Obszar (Rozporządzenie Nr 36 Wojewody Skierniewickiego z dnia 28 lipca 1997 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 18) obejmuje znaczną część Gminy – rozległe obszary w części centralnej, wschodniej i zachodniej. Celem ochrony jest utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych, nieleśnych i wodnych oraz zachowanie korytarzy przyrodniczych i chronionych siedlisk. W związku z wymogami przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody, zakazy i zalecenia zawarte w rozporządzeniu ustanawiającym OChK utraciły moc. Obecnie na terenie OChK nie obowiązują żadne zakazy.

Zespół Przyrodniczo - Krajobrazowy „Dolina Mrogi”

Zespół (Rozporządzenie Nr 19 Wojewody Skierniewickiego z dnia 2 lipca 1997 r. w sprawie wyznaczenia Zespołu Przyrodniczo- Krajobrazowego „Dolina Mrogi”, Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 15) obejmuje obszar doliny rzeki Mrogi, o powierzchni 493 ha, wzdłuż zachodniej części Gminy. Zespół powołano w celu ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych doliny, cennej pod względem ukształtowania koryta i zboczy, występowania głębokich parowów, źródeł, zabagnień i różnorodności szaty roślinnej o niewielki stopniu przekształceń antropogenicznych. W związku z wymogami przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody, zakazy i zalecenia zawarte w rozporządzeniu ustanawiającym ZPK utraciły moc. Obecnie na terenie ZPK nie obowiązują żadne zakazy.

Rezerwaty:

– Doliska – rezerwat leśny o powierzchni 3,10 ha, utworzony dla ochrony jodły i świerku (Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 maja 1954 r., M.P. Nr A-54, poz. 744). Plan ochrony rezerwatu ustanowiony został zarządzeniem Nr 27/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 25 czerwca 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 3547).

– Zimna Woda – rezerwat leśny o powierzchni 5,58 ha, utworzony dla ochrony naturalnego boru mieszanego ze starodrzewiem dębu bezszypułkowego i sosną (Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 maja 1954 r., M.P. Nr A-54, poz. 745). Plan ochrony rezerwatu ustanowiony został zarządzeniem Nr 25/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 25 czerwca 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 3545).

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

– Na terenie Gminy zlokalizowany był również rezerwat florystyczny „Górki”. Ze względu na nieodwracalne wyginiecie przedmiotu ochrony został zlikwidowany Zarządzeniem nr 39/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 26 czerwca 2013 r.

Wszystkie rezerваты położone są na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Spalsko-Rogowskie”, w kompleksie lasów doświadczalnych SGGW porastającym wschodnią część gminy Rogów.

Pomniki przyrody na terenie gminy Rogów:

- klon pospolity - Rogów
- brzoza brodawkowata - Mroga Dolna
- buk pospolity – Rogów
- 3 lipy drobnolistne – Rogów
- 4 kasztanowce zwyczajne i 8 lip drobnolistnych – Olsza
- 4 lipy drobnolistne - Mroga Dolna
- klon pospolity - Mroga Dolna
- daglezwia zielona - Mroga Dolna
- lipa drobnolistna - Mroga Górna
- 16 dębów szypułkowych - Marianów Rogowski
- lipa drobnolistna - Marianów Rogowski

Natura 2000

Obszar gminy Rogów położony jest poza granicami istniejących lub projektowanych obszarów Natura 2000.

3.1.5. Rys historyczny

Uwzględniając historyczno- geograficzny podział kraju, gminę Rogów należy sytuować w południowo-zachodniej części Mazowsza. Istnienie Rogowa w XVI w. potwierdza „Atlas Historyczny Polski” wydany w 1888 r. w Warszawie. Pochodzenie nazwy Rogów można więc tłumaczyć dwojako: - jako pochodzącej od wyrazu „róg” łączonej z niegdysiejszymi obszarami leśnymi i zwierzyną, lub - jako pochodna od nazwiska Rogowskich - właścicieli ziemskich.

Z przekazów historycznych wnioskować by należało, iż pierwotnie miejscowość Rogów sytuowana była bardziej na zachód, nad rzeką Mrogą. Dużą rolę w historii odegrały budowa i uruchomienie linii kolejowej w połowie XIX w. znanej jako Kolej Warszawsko - Wiedeńska. W roku 1865 powołano na tym obszarze gminę - Mroga Dolna z siedzibą w Kołacinie. Nazwa taka przetrwała aż do 1953 roku pomimo, iż w 1928 roku siedzibę przeniesiono już do Rogowa - Stacji, do specjalnie w tym celu wybudowanego budynku. Obecnie Urząd Gminy mieści się w tym miejscu.

W 1914 roku Niemcy wybudowali kolej wąskotorową na tarasie Rogów – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska, liczącą 49 km. W latach międzywojennych był to podstawowy środek transportu zarówno pasażerskiego, jak też towarowego w regionie rawskim. Obecnie jako Rogowska Kolej Dojazdowa od 1997 r. wpisana do rejestru zabytków, jest atrakcją turystyczną i obsługuje jedynie zorganizowane przejazdy turystyczne.

Dużą rolę w okresie 1905 - 1939 odgrywała Huta Szkła w Rogowie. Był to wówczas największy zakład pracy zatrudniający ok. 75 robotników w systemie trzymianowym. Huta poza tym, że stanowiła źródło utrzymania dla wielu rodzin, była także prężnym ośrodkiem kulturalno- oświatowym. W pierwszych dniach września 1939 roku w wyniku bombardowania obiekt uległ całkowitemu zniszczeniu i nigdy nie został już odbudowany.

Teren Gminy był miejscem wielu wydarzeń wojennych podczas obu wojen światowych, czego świadectwem jest: pomnik z tablicą o treści: „Niezanemu Żołnierzowi – Rogowianie”, mogiły 6- ciu żołnierzy polskich poległych w II wojnie światowej oraz pomnik przy kościele parafialnym upamiętniający miejsce egzekucji 5- ciu mężczyzn w Rogowie.

Gmina przetrwała trudny okres okupacji niemieckiej. Od lutego 1942 roku działał tu polski ruch oporu. Z końcem 1940 roku okupant utworzył w rejonie stacji kolejowej w Rogowie żydowskie getto, w którym umieścił całą miejscową ludność żydowską składającą się z około 20-tu rodzin. Już z początkiem 1941 roku Żydzi zostali wywiezieni transportem kolejowym.

Istotną rolę w historii Gminy odgrywa również Leśny Zakład Doświadczalny SGGW w Rogowie. Już w latach 1919 - 1923 w Rogowie powstała leśna placówka dydaktyczno- naukowa tej warszawskiej uczelni, dwa lata później powstało arboretum. W latach pięćdziesiątych założone zostało alpinarium. Efekty tych działań pozwoliły na utworzenie Muzeum Lasu i Drewna.

3.1.6. Rys kulturowy

Podstawowe elementy architektoniczne i przestrzenne wyznaczające tożsamość Gminy to:

- Lasy Szkoły Głównej Gospodarstw Wiejskiego;
- Obiekty Leśnego Zakładu Doświadczalnego (LZD): Arboretum i Alpinarium,
- Centrum Edukacji Przyrodniczo- Leśnej z Muzeum Lasu i Drewna,
- Gospodarstwo Szkółkarskie;
- Kolej Wąskotorowa Rogów – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska;
- Skansen Lokomotyw w Rogowie;
- zespół pałacowy i folwarczny w Rogowie PGR;
- obiekty związane z pobytem i twórczością Władysława Reymonta (pomnik i drzewo);
- dolina rzeki Mrogi;
- linia kolejowa;

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

- krajobraz rolniczy.

Poznanie kultury obszaru dla najmłodszych mieszkańców Gminy Rogów rozpoczyna się w przedszkolu i szkołach, gdzie organizowane są m.in. imprezy, konkursy czy wycieczki wprowadzające dzieci i młodzież w tajniki historii i tradycji Gminy oraz regionu.

Działalność jednostek oświaty wspierana jest przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, liczne organizacje, stowarzyszenia, a także Leśny Zakład Doświadczalny w Rogowie.

W Gminie odbywają się liczne imprezy o charakterze cyklicznym:

- Ogólnopolska Impreza Artystyczna „Dzień Reymonta”, której celem jest inspirowanie i promowanie działań w oparciu o twórczość Noblisty;
- Dożynki gminne;
- Bieg Leśnika wokół Arboretum w Rogowie (organizowany przez LZD w Rogowie);
- Międzynarodowe Targi Leśne (organizowane przez LZD w Rogowie);
- Święto Wiosny oraz Święto Jesieni (organizowane przez LZD w Rogowie), w których organizację angażują się również mieszkańcy Gminy;

oraz imprezy niecykliczne, a wśród nich: pikniki historyczne, sportowe, rodzinne, zawody wędkarskie, wymiany międzynarodowe uczniów.

Na obszarze Gminy Rogów działalność prowadzą dwa **muzea**:

Źródło: Strona internetowa Gminy Rogów,
www.rogow.eu

1. Muzeum Lasu i Drewna

Początkowo kolekcjonowano zbiory dydaktyczne, których gromadzenie rozpoczęto w 1950 roku. Muzeum miało początkowo służyć wyłącznie potrzebom dydaktycznym Wydziału Leśnego. Głównym działem Muzeum jest "Zoologia leśna i łowiectwo", prezentuje on ponad 250 okazów ptaków, ok. 50 okazów ssaków oraz kolekcję poroży. Na szczególną uwagę zasługuje wystawa poświęcona nietoperzom czy owadom. W muzeum można obejrzeć również m.in. kolekcję szyszek i grzybów.

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

2. Kolej Wąskotorowa Rogów - Rawa Mazowiecka - Biała Rawska ze Skansenem Lokomotyw w Rogowie.

Linia licząca 49 km została wybudowana w latach 1915 – 1917 jako wojskowa kolej polowa.

Do 2001 roku była własnością Polskich Kolei Państwowych, obecnie jest własnością Powiatu Rawskiego.

Operatorem kolei wąskotorowej jest Fundacja Polskich Kolei Wąskotorowych, organizująca turystyczne przejazdy zabytkową koleją od 2003 roku.

Kolej Wąskotorowa jest jedną z głównych atrakcji turystycznych Gminy.

Źródło: Strona internetowa Gminy Rogów,
www.rogow.eu

Działalność kulturalną w Gminie wspiera **Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie**

W Gminie Rogów funkcjonuje jedna biblioteka publiczna zlokalizowana w miejscowości Rogów. Budynek, w którym instytucja prowadzi działalność został wybudowany specjalnie w tym celu. Powstał on w ramach Programu Wieloletniego Kultura + Priorytet „Biblioteka + infrastruktura bibliotek”. W Bibliotece znajduje się wypożyczalnia, czytelnia z księgozbiorem podręcznym i stanowiskami komputerowymi dostępnymi dla czytelników. Istnieje również możliwość korzystania z sali konferencyjnej do pracy grupowej lub indywidualnej dla 50 osób oraz sali sportowo- rekreacyjnej. Utworzono także kąpek dla najmłodszych. Biblioteka poza wypożyczaniem książek oferuje darmowy dostęp do Internetu, różnorodne zajęcia dla dzieci i młodzieży, warsztaty plastyczne i lekcje biblioteczne, organizuje konkursy dla szkół i przedszkola, kurs tańca, czy zajęcia fitness. Obiekt biblioteki przystosowano do pełnienia funkcji ośrodka kultury, m.in. poprzez: organizowanie imprez kulturalnych, rozrywkowych, spektakli, koncertów, wystaw i upowszechnianie kultury ludowej.

Wg danych GUS w 2013 roku księgozbiór biblioteki liczył 18125 woluminów. W 2012 roku biblioteka odnotowała 1027 czytelników, księgozbiór składał się z 18543 woluminów, a na jednego czytelnika przypadało średnio 9,4 wypożyczonego woluminu. Zasoby uzupełniane są o audiobooki oraz filmy na DVD. Od 2011 roku Gminna Biblioteka Publiczna

posiada elektroniczny, zintegrowany system biblioteczny MAK PLUS służący do zarządzania biblioteką i jej zbiorami oraz umożliwiający tworzenie elektronicznego katalogu bibliotecznego w Rogowie. Uchwałą Nr 220/XXXVIII/2014 Rady Gminy w Rogowie z dnia 14 maja 2014 r. przyjęto Strategię Rozwoju Gminnej Biblioteki Publicznej w Rogowie, obejmującą lata 2013 – 2018. Wytyczono następujące główne obszary rozwoju biblioteki - cele i działania.

CEL	DZIAŁANIE
OBSZAR: RYNEK PRACY	
1: Zwiększenie wiedzy na temat działania na rynku pracy oraz poznanie własnych predyspozycji zawodowych przez grupę 20 osób w wieku 15-16 lat	1: Warsztaty dotyczące rynku pracy dla młodzieży gimnazjalnej 2: Gry terenowe dla młodzieży "DOPRACUJ SIEBIE"
2: Pomoc w powrocie na rynek pracy i w aktywizacji zawodowej kobiet	1: Spotkania tematyczne ze specjalistami połączone z warsztatami
OBSZAR: KULTURA	
1: Promocja czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży	1: "Książka w podróż" akcja czytelnicza polegająca na wypuszczeniu w podróż kilkunastu szczegółowo oznakowanych książek i śledzenie jej podróży na stronie internetowej, na zasadzie geocachingu. 2: "Do dzieci dla dzieci" - cykl warsztatów dla dzieci, w trakcie których zostanie stworzona książka z opowiadaniemisanymi przez dzieci.
2: Promowanie twórczości lokalnej wśród mieszkańców gminy	1: Wystawy twórców lokalnych w bibliotece 2: Warsztaty plastyczne dla społeczności lokalnej
3: Promowanie kultury filmowej wśród mieszkańców gminy	1: Założenie dyskusyjnego koła filmowego, w ramach którego będą się odbywały projekcje filmowe.
OBSZAR: ZDROWIE/EKOLOGIA	
1: Promowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców Gminy Rogów	1: Rajdy piesze po gminie - nordic walking 2: Organizacja zajęć ruchowych dla mieszkańców gminy w różnym wieku
OBSZAR: SPRAWY SPOŁECZNE	
1: Zwiększenie wiedzy mieszkańców dotyczącej załatwiania spraw administracyjnych i urzędowych	1: Stworzenie punktu pomocy administracyjnej, świadczącego usługi pomocy w wypełnianiu dokumentów, informowaniu gdzie należy się udać w określonej sprawie, pisaniu podań, cv itp. oraz pomoc w zrozumieniu pism urzędowych

Przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Rogowie funkcjonuje **Punkt Informacji Turystycznej**, dający możliwość korzystania ze zbiorów informacji dotyczących atrakcji turystycznych regionu.

Wśród **Stowarzyszeń** działających na obszarze Gminy wymienia się:

- Wągrowskie Stowarzyszenie Rozwoju - powstało w 2005 roku. Prowadzi działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
- Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Rogów, inaczej: Koło Gospodyń Wiejskich w Przyłęku Dużym - funkcjonuje od 30 maja 2005 r. Podstawowym zadaniem jest koordynowanie prac kół oraz reprezentowanie ich potrzeb i interesów wobec organów władzy. Stowarzyszenie prowadzi także działalność kulturalną m.in. poprzez współorganizowanie Święta Wiosny w Rogowie.
- Stowarzyszenie „Ognisko Miłości” - powstało w 2004 roku, zajmuje się prowadzeniem domu rekolekcyjnego „Ognisko Miłości” w Olszy.
- Polski Związek Wędkarski (PZW) – Koło w Rogowie - organizuje na terenie Gminy zawody sportowe i wędkarskie. Głównym łowiskiem Koła jest zalew „Rogów” położony w obrębie Rogów PGR przy drodze krajowej nr 72.
- Fundacja 4 Pułku Piechoty Księstwa Warszawskiego – Kuźnia - organizacja powstała w 2005 roku. Celem działalności fundacji jest podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej,

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. Fundacja posiada grupę rekonstrukcji historycznej oraz bogatą kolekcję elementów uzbrojenia i wyposażenia a także publikacji dotyczących Wojska Polskiego. Fundacja wydaje publikacje o profilu historycznym.

– Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Mroga”

LGD zrzesza 4 gminy powiatu Brzezińskiego (Brzeziny, Dmosin, Jeżów i Rogów) i gminę Koluszki w powiecie łódzkim wschodnim. Stowarzyszenie działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, aktywizuje społeczność lokalną i promuje obszar oraz wspiera i upowszechnia realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

Wśród jego celów znalazły się działania mające na celu rozwój turystyki, ochronę i promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno- kulturowych, popularyzację i rozwój produkcji wyrobów regionalnych.

– Stowarzyszenie Przyjaciół Rogowa

Stowarzyszenie powstało w 1999 r. Członkiem Stowarzyszenia może zostać każdy, kto pragnie wnieść wkład w urzeczywistnienie celów Stowarzyszenia i jest aktywnie zaangażowany w życie społeczności regionu.

Celem działania stowarzyszenia jest m.in.⁴

- ochrona środowiska,
- działalność kulturalna,
- wzmacnianie więzi miejscowej ludności z małą ojczyzną, pielęgnowanie jej tradycji,
- działalność profilaktyczna związana z patologiami społecznymi,
- poszerzanie grona miłośników i sympatyków regionu,
- upowszechnianie wiedzy o historii Rogowa i Doliny Mrogi,
- przeciwdziałanie bezrobociu,
- wspieranie rozwoju ekonomicznego regionu,
- popularyzowanie wiedzy z dziedziny technologii informacyjnych wśród społeczeństwa,
- wspieranie i niesienie pomocy osobom poszkodowanym, będącym w trudnej sytuacji życiowej lub materialnej w stosunku do społeczeństwa,
- współpraca ze społecznościami lokalnymi spoza granic Rzeczypospolitej Polskiej,
- działalność wspomagająca realizację zadań w zakresie edukacji elementarnej.

Cele są realizowane m.in. poprzez:

- organizowanie różnych form wypoczynku, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży,
- gromadzenie zbiorów dokumentujących przeszłość i teraźniejszość regionu,
- inicjowanie wydawnictw artystycznych i reklamowych o Rogowie i jego okolicach,
- inspirowanie twórców do tworzenia dzieł tematycznie związanych z regionem,

⁴ Statut Stowarzyszenia Przyjaciół Rogowa, www.sprogowa.pl

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

- propagowanie turystycznych walorów regionu,
- działanie na rzecz wzmacniania więzi międzyludzkich i międzypokoleniowych,
- inicjowanie i podejmowanie społecznych działań dotyczących ochrony środowiska,
- prowadzenie działalności rehabilitacyjnej,
- tworzenie Ośrodków Wspierania Rozwoju Przedsiębiorczości.

Ochotnicze Straże Pożarne

W gminie Rogów funkcjonują trzy jednostki OSP: Rogów, Kotulin oraz Przyłek Duży. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych uświetniają swoją obecnością uroczystości gminne i biorą czynny udział w życiu kulturowym Gminy, jednak ich głównym zadaniem jest zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. W związku z tym jednostki potrzebują odpowiedniego sprzętu technicznego, tak aby w przypadku sytuacji zagrożenia udzielić sprawnie pomocy oraz zabezpieczyć teren. Jest to szczególnie istotne w przypadku wzrastającej liczby zagrożeń wynikających ze zmieniających się warunków atmosferycznych, ale także dla ratownictwa drogowego.

3.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Jak zapisano w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rogów 14 maja 2014:

„W przestrzeni Gminy wyróżnić można kilka czytelnych struktur funkcjonalno- przestrzennych:

1. obszar centralny (Rogów), ze współistniejącymi funkcjami: mieszkaniową, usługową, produkcyjną oraz zanikającą funkcją rolniczą;
2. układy o czytelnym układzie osadniczym i charakterze wielofunkcyjnym, łączącym funkcje mieszkaniowe, przyrodnicze i rolnicze (Kotulin, Przyłek Duży, Przyłek Mały, Zacywilki – część północna, Stefanów, Olsza – część południowa, Rogów Wieś, Popień, Wągry);
3. układy o czytelnym układzie osadniczym z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usługowej (Marianów, Józefów – część wschodnia);
4. tereny rolnicze z zabudową zagrodową rozproszoną (Zacywilki – część południowa, Kobylin, Jasień, Mroga Dolna, Olsza – część północna, Józefów – część zachodnia, Romanówek, Nowe Wągry);
5. tereny lasów położone we wschodniej i centralnej części gminy o funkcji przyrodniczej – kompleksy leśne Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego;
6. tereny zachodniej części Gminy o funkcji przyrodniczej i zróżnicowanej rzeźbie terenu kształtowanej przez dolinę rzeki Mrogi.

Dominującym typem zabudowy na obszarach wiejskich jest zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowa jednorodzinna, wśród której występują pojedyncze obiekty usługowe. Zabudowa zagrodowa powoli jest zastępowana zabudową wyłącznie mieszkaniową jednorodziną i usługi. Towarzyszą

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

jej pojedyncze obiekty produkcyjne, w tym przetwórstwa rolno- spożywczego. Pod względem ukształtowanych struktur przestrzennych, na terenie Gminy przeważają, charakterystyczne dla obszarów wiejskich, typy osadnicze:

1. wsie „ulicówki” – pasma zabudowy przydrożnej (np.: Kotulin, Zacywilki, Stefanów, Józefów, Przyłęk Mały, Przyłęk Duży, Olsza, Rogów Wieś, Popień, Wągry);
2. wsie „samotnice” – zabudowa zagrodowa, rozproszona (np.: Kobylin, Jasień, Romanówek, Nowe Wągry);
3. wsie o układzie centralnym – zabudowa mieszkaniowa i usługowa, która koncentruje się w części centralnej (Rogów, częściowo Przyłęk Duży).

Najbardziej złożony układ przestrzenny posiada Rogów. Układ tworzy sieć ulic, przecinających się pod kątem prostym oraz działki o wielkościach od około 700,0 m² do około 2 500,0 m². Strefa centrum miejscowości Rogów przedzielona jest przez tory kolejowe. Funkcję głównej przestrzeni publicznej pełni ul. Wojska Polskiego i ul. Żeromskiego przy których znajduje się większość obiektów usługowych, a także budynek Urzędu Gminy, bank oraz kościół.

Na terenie Gminy występuje również zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o charakterze złożonym, lokalizowana w znacznych odległościach od jednostek osadniczych nie tworząca zwartych skupisk osadniczych.

Gmina Rogów jest gminą rolniczą. Dominujące w strukturze użytkowania gruntów użytki rolne zajmują ok. 63,6% powierzchni. Wśród użytków rolnych zdecydowanie przeważają grunty orne – zajmujące ok. 53,9% powierzchni użytków rolnych. Mniejszy udział w powierzchni Gminy mają lasy i grunty leśne – ok. 21,8% powierzchni Gminy.”

3.2.1. Infrastruktura techniczna⁵

Infrastruktura drogowa

Przez obszar Gminy Rogów przebiega droga krajowa nr 72 i w niewielkiej części droga wojewódzka nr 704. Droga krajowa na obszarze Gminy prowadzi na odcinku około 6,5 km, zaś droga wojewódzka na odcinku około 0,5 km. Stan dróg jest dobry.

Drogi powiatowe na obszarze Gminy Rogów o łącznej długości 30,00 km są dobrej jakości. Wszystkie posiadają nawierzchnię twardą bitumiczną, jednak część z nich wymaga modernizacji. Poniżej przedstawiono ich zestawienie.

Drogi powiatowe w Gminie Rogów:

nr drogi	przebieg drogi	powiat
1320E	Borysław - Słupia	brzeziński, skierniewicki
5103E	Niesułków – Kołacin – Jeżów – Byczki – Maków – Mokra Lewa	zgierski, brzeziński, skierniewicki
2938E	Przeclaw – Wągry – Rogów Wieś - Olsza	brzeziński

⁵ Na podstawie m.in. „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Rogów, maj 2014” oraz informacji na stronie internetowej Gminy Rogów, www.rogow.eu

2939E	ul. Akademicka – st. kol. Rogów – Rogów – Olsza – Henryków	brzeziński
2940E	Stefanów – do drogi nr 72	brzeziński
2934E	Droga przez Marianów Rogowski – Marianów - Popień	brzeziński

Źródło: „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Rogów, maj 2014”

Drogi gminne w Gminie stanowią łącznie około 44 km długości, w tym 34,150 km jest ponumerowanych. Drogi gminne, na odcinkach o nawierzchni utwardzonej, reprezentują dobry stan techniczny. Większość dróg gminnych wymaga jednak urządzenia poprzez utwardzenie i budowę chodników oraz remontu nawierzchni i doprowadzenia do parametrów wymaganych w przepisach odrębnych dotyczących dróg publicznych. Poniżej przedstawiono zestawienie dróg gminnych.

Drogi gminne w Gminie Rogów

Numer drogi	Przebieg drogi	Długość drogi [km]
121054E	(droga woj. nr 704) – granica gminy Dmosin – Kotulin – granica Gminy Lipce Reymontowskie – /Wólka Krosnowska/	1,905
121151E	Zacywilki – Stefanów	3,829
121152E	/Podłęczce/ granica gminy Słupia – Przyłęk Mały – droga powiatowa 5103E /Stefanów/	2,731
121153E	/Krosnowa/ - granica gminy Słupia – Przyłęk Duży – Huta	4,205
121154E	Jasień – Józefów	4,021
121155E	/Henryków/ droga woj. nr 704 – Jasień – Mroga Górna	3,342
121005E	Mroga Dolna – granica gminy Brzeziny – /Michałów/	0,754
121157E	Popień – granica gminy Jeżów – /Leszczyny/	1,034
121156E	Wągry – Nowe Wągry – granica gminy Jeżów (Leszczyny)	2,748
106252E	Wągry – granica gminy Koluszki – /Jeziorko/	1,081
121158E	Rogów, ul. Cegielniana Rogów, ul. Słoneczna Rogów, ul. Polna	0,352 0,235 0,770
121159E	Rogów, ul. Ogrodowa	0,658
121160E	Rogów, ul. Wiśniowa	0,360
121161E	Rogów, ul. Wojska Polskiego	0,530
121162E	Rogów, ul. Zachodnia	0,526
121163E	Rogów, ul. Szkolna	0,275
121164E	Rogów, ul. 3-go Maja	0,715
121165E	Rogów, ul. Marchlewskiego	0,700
121166E	Rogów, ul. Zakątna	0,432
121167E	Rogów, ul. Kolejowa	0,425
121168E	Rogów, ul. Kopernika	0,178
121169E	Rogów, ul. Południowa	0,585
121170E	Rogów, ul. Poprzeczna	0,253
121171E	Rogów, ul. Jana Pawła II	0,132
121172E	Rogów, ul. Moniuszki	0,124
121173E	Rogów, ul. Chopina	0,123
121174E	Rogów, ul. Targowa	0,187
121175E	Olsza – granica gminy Brzeziny – (Rozworzyn)	0,940

Numer drogi	Przebieg drogi	Długość drogi [km]
RAZEM		34,150
-	Rogów, ul. Mickiewicza	około 0,127
-	Rogów, ul. Krakowska	około 0,114
-	Rogów, ul. Słowackiego	około 0,112
-	Rogów, ulica bez nazwy (działka nr 490)	około 0,309
-	Rogów, ul. 9-go Maja	około 0,314
-	Rogów, ul. Zielona	około 0,270
-	Rogów, ul. Wschodnia	około 0,250
-	Rogów, ul. Projektowana	około 0,115
-	Rogów, ul. Dworcowa	około 0,420
-	Rogów, ul. Kwiatowa	około 0,308
-	Rogów, ul. Akademicka	około 0,516
-	Rogów, ul. Leśna	około 0,454
-	Rogów, ul. Cisowa	około 0,303
-	Rogów, ul. Sosnowa	około 0,154
-	Rogów, ul. Klonowa	około 0,130
-	Rogów, ul. Lipowa	około 0,770
-	Nowe Wągry – Jezioro (granica gminy Koluszki)	około 1,650
-	Popień – Rogów	około 1,400
-	Nowe Wągry – granica gminy Jeżów (Leszczyny)	około 2,120
RAZEM		około 9,836

Źródło: „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Rogów, maj 2014”

Na obszarze Gminy brak jest: ścieżek rowerowych (w szczególności pożądane są one w drogach o zwiększonym natężeniu ruchu (drogi powiatowe, droga wojewódzka i krajowa)) oraz chodników lub poboczy podnoszących bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów na drodze.

Obszary wiejskie mają utrudniony dostęp do większych miast oraz głównych ciągów drogowych.

Infrastruktura kolejowa

Przez teren Gminy przebiega normalnotorowa magistrala kolejowa Warszawa – Katowice. Przystanki kolejowe o funkcji pasażerskiej funkcjonują w: Przyłuku Dużym, Rogowie oraz Wągrach. Kolej umożliwia podróż z Gminy m.in. do Skierniewic, Koluszek, Łodzi. Na terenie Gminy zatrzymują się pociągi osobowe z częstotliwością co około 1 godzinę. Na obszarze Gminy znajduje się również stacja początkowa kolei wąskotorowej relacji Rogów – Biała Rawska, gdzie organizowane są przejazdy turystyczne.

W centralnej części Gminy w miejscowości Rogów linia kolei normalnotorowej i wąskotorowej przecinają się z drogą krajową nr 72. Przejazd kolei wąskotorowej jest niestrzeżony, oznaczony krzyżami św. Andrzeja. Nad koleją normalnotorową w 2014 oddano do użytku most. Przejazd odbywa się bezkolizyjnie.

Ciepłownictwo

Większość budynków w Gminie ogrzewana jest za pomocą lokalnych źródeł ciepła – pieców opalanych głównie węglem, miałem węglowym, funkcjonują również instalacje opalane gazem lub olejem. Instalacja oparta na gazie propan - butan znajduje się w Urzędzie Gminy w Rogowie. Zespół Szkół w Rogowie oraz Szkoła Podstawowa w Wągrach posiadają instalacje centralnego ogrzewania oparte na oleju opałowym.

Instalacje te są źródłem zanieczyszczeń emitowanych do powietrza. Węgiel używany do opału jest najczęściej niskiej jakości, co wzmacnia poziom zanieczyszczeń.

Niezbędne są w Gminie inwestycje związane z poprawą efektywności energetycznej budynków, również przy wykorzystaniu instalacji opartych o odnawialne źródła energii. Konieczne są działania zarówno w budynkach użyteczności publicznej jak i w budynkach prywatnych.

Infrastruktura wodno- kanalizacyjna

Sieć kanalizacyjna

Sieć kanalizacyjna na obszarze Gminy Rogów jest rozwinięta w niewielkim stopniu, występuje na terenach należących do Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego Leśny Zakład w Rogowie oraz Spółdzielni Mieszkaniowej „Jedność Pracownicza Rogów” w Rogowie Wsi. Ścieki podlegają oczyszczaniu w zakładowej oczyszczalni ścieków przy gospodarstwie Rolnym w Rogowie PGR.

W 2012 roku w gminie Rogów czynne było 0,1 km sieci kanalizacyjnej, funkcjonowały 2 połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Według danych GUS w 2013 roku w gminie Rogów odnotowano 27 oczyszczalni przydomowych oraz 890 zbiorników przydomowych.

W Gminie funkcjonują cztery oczyszczalnie ścieków - trzy oczyszczalnie (dwie mechaniczne oraz mechaniczno- biologiczna) na terenie Leśnego Zakładu Doświadczalnego. Odprowadzają one ścieki przez rowy oraz bezpośrednio do ziemi. Ścieki po oczyszczeniu w mechaniczno- biologicznej oczyszczalni w Rogowie Wsi trafiają rowem melioracyjnym do dopływu rzeki Mrogi.

Gospodarstwa które nie są podłączone do sieci kanalizacyjnej ani nie posiadają przydomowych oczyszczalni ścieków gromadzą ścieki w bezodpływowych zbiornikach na nieczystości ciekłe. Zbiorniki te są oczyszczane przez prywatne uprawnione podmioty gospodarcze.

Sieć wodociągowa

Gmina Rogów niemal w całości pokryta jest siecią wodociągową. Obszary pozbawione tej infrastruktury to obręb Kobylin oraz część obrębów Jasień i Mroga Górna. Według danych GUS w 2012 roku z instalacji tej korzystało 86,2% ludności, czyli 4124 osoby (największy odsetek ludności wśród gmin wiejskich powiatu brzezińskiego). Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła 73,4 km, funkcjonowały 1352 połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. 92,7% mieszkań posiadało dostęp do sieci wodociągowej. W 2012 roku gospodarstwom domowym dostarczono 167,1 dam³ wody.

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

Sieć wodociągowa pracuje w oparciu o cztery odrębne zbiorowe wodociągi, zasilane z ujęć wód podziemnych. Ujęcia zlokalizowane są w miejscowościach: Nowe Wąгры, Kotulin, Przyłęk Duży i Olsza. Gmina Rogów pobiera również wodę z ujęć funkcjonujących na terenach gmin sąsiednich:

- ujęcie w Kołacinku (Gmina Dmosin) – zaopatrzenie wsi Zacywilki;
- ujęcie w mieście Brzeziny – zaopatrzenie wsi Mroga Dolna oraz Jasień;
- ujęcie w Strzelnej (gmina Jeżów) – zaopatrzenie wschodniej części wsi Przyłęk Duży.

Z ujęcia na terenie gminy Rogów w Nowych Wągrach korzystają także gminy Koluszki i Jeżów.

Na obszarze Gminy występują również ujęcia wód podziemnych nie będące gminnymi:

- ujęcie dla Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Rogowie;
- ujęcie dla SGGW Kielbasa;
- ujęcie na terenie byłego gospodarstwa PGR w Rogowie PGR;
- ujęcie dla elewatora zbożowego w Rogowie;
- ujęcie dla PTH „Pezam”;
- ujęcia dla PTH „EDEN”.

Konieczne są inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, które polepszą jakość całego systemu oraz umożliwią dostęp do sieci wodociągowej wszystkim mieszkańcom Gminy.

Gospodarka odpadami

Gmina jest zobowiązana do odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców i ich właściwego, zgodnego z obowiązującym prawem, zagospodarowania. Mieszkańcy wnoszą opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów do Gminy.

Z dniem 1 lipca 2013 roku obowiązki zbierania i zagospodarowania odpadów na terenie Gminy Rogów pełni firma REMONDIS Sp. z o.o. Zbiórka odbywa się zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Odpady segregowane są na frakcje:

- odpady zmieszane (odbiór pojemnika z zabudowy jednorodzinnej 2 razy w miesiącu w następujących miesiącach: grudzień, styczeń, luty oraz czerwiec, lipiec, sierpień; 1 raz w miesiącu w pozostałych miesiącach; z zabudowy wielorodzinnej 2 razy w miesiącu przez cały rok);
- odpady suche (odbiór pojemnika z zabudowy jednorodzinnej 1 raz w miesiącu przez cały rok; z zabudowy wielorodzinnej 2 razy w miesiącu przez cały rok);
- szkło (odbiór pojemnika z zabudowy jednorodzinnej jeden raz na kwartał; z zabudowy wielorodzinnej jeden raz na dwa miesiące).

Odpady wielkogabarytowe odbierane są z zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w ramach zorganizowanej akcji nie rzadziej niż 2 razy w roku, zaś z zabudowy wielorodzinnej na bieżąco. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny odbierane są w punktach sprzedaży detalicznej oraz z zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w ramach zorganizowanej akcji nie rzadziej niż 2 razy w roku. Zużyte baterie i akumulatory zbierane są w placówkach oświatowych oraz w budynku Urzędu Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

w Rogowie, a także w specjalnych pojemnikach w punktach sprzedaży detalicznej. Przeterminowane leki zbierane są w punktach aptecznych.

Dla mieszkańców dostępny jest również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Skierniewicach. W ramach comiesięcznej opłaty uiszczanej do Urzędu Gminy mieszkańcy mogą przywozić odpady z gospodarstwa domowego takie jak: odpady z drobnych robót budowlanych i rozbiórkowych; chemikalia - farby, rozpuszczalniki; zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny; meble i inne odpady wielkogabarytowe oraz zużyte opony.

Gazyfikacja

W Gminie nie jest poprowadzona sieć gazownicza. Gaz dostępny jest w butlach w punktach wymiany. Zaopatrzenie w gaz dla potrzeb bytowych i celów grzewczych zaspakajane jest poprzez dowóz cysternami przez wyspecjalizowane firmy.

Infrastruktura elektroenergetyczna

Operatorem sieci dystrybucyjnej, zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź - Teren, Rejon Energetyczny Łowicz. Energia doprowadzana jest napowietrznymi liniami 15 kV wyprowadzonymi ze stacji 110/15 kV „Koluszki”, zlokalizowanej przy ul. Zielonej w Koluszkach oraz stacji „Główno” zlokalizowanej na terenie oddziału Łódź – Miasto. Odbiorcy indywidualni obsługiwani są również przez PKP Energetyka. Energia elektryczna dostarczana jest poprzez sieć linii kablowych wyprowadzonych z przebiegającej przez teren Gminy, w większości wzdłuż linii kolejowej, linii elektroenergetycznej 15 kV. Przez teren Gminy przebiega linia napowietrzna 110 kV relacji Skierniewice – Koluszki „Odlewnia”. Dla linii tej obowiązuje strefa ochronna o szerokości 36,0 m, w której obowiązują ograniczenia użytkowania i zagospodarowania terenu oraz szczególne warunki prowadzenia robót budowlanych.

Odnawialne źródła energii

W Gminie występują możliwości w zakresie wykorzystania energii słonecznej (fotowoltaika, kolektory słoneczne), wiatru oraz biomasy. Biomasa może być używana na cele energetyczne w procesach bezpośredniego spalania biopaliw stałych (drewna, słomy), gazowych w postaci biogazu lub przetwarzania na paliwa ciekłe (olej, alkohol). Najważniejsze znaczenie może mieć uprawa szybko rosnących roślin drzewiastych, głównie z gatunku wierzby. Na terenie Gminy Rogów, w miejscowości Olsza, prowadzona jest uprawa wierzby ekologicznej. Na obszarze Gminy występują pojedyncze urządzenia wykorzystujące energię odnawialną, wśród nich można wymienić kolektory słoneczne zainstalowane na dachu budynku przedszkola w Józefowie.

Rurociąg produktów naftowych

Przez centralną część Gminy, na osi północ - południe, przebiega dalekosiężny rurociąg produktów naftowych Płock – Koluszki Ø406 mm dostarczający produkty naftowe do bazy paliw w Koluszkach. Konieczne jest zachowanie strefy bezpieczeństwa o szerokości minimum 30,0 m, której środkiem jest oś rurociągu. W strefie ochronnej znajduje się również kabel światłowodowy.

Infrastruktura łączności

W Gminie Rogów możliwe jest korzystanie zarówno z przewodowej jak i bezprzewodowej sieci telefonicznej. W miejscowości Rogów znajdują się cztery stacje bazowe telefonii komórkowej.

W 2014 roku w Gimnazjum w Rogowie zakończyła się realizacja projektu edukacyjnego pn. „Szkoła przyszłości – wdrożenie innowacyjnych form e- kształcenia w Gimnazjum w Rogowie”. Projekt polegał na wdrożeniu usług w zakresie e- kształcenia. Głównym celem jest wyrównanie dysproporcji w dostępie i wykorzystaniu technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz poprawa wykorzystania zaawansowanych technologii informacyjnych na terenie Gminy Rogów, w tym w zakresie e- kształcenia.

Do Gminy doprowadzona jest sieć światłowodowa do miejscowości Rogów i Józefów. Projekt będzie obejmował budowę ponad 200 kilometrów sieci światłowodowych w takich miejscowościach jak Rogów, Józefów, Brzeziny, Koluszki, Bronowice i Żakowice. Światłowody doprowadzone do domów umożliwiają nieograniczony i szybki dostęp do Internetu (prędkość uzależniona jest od urządzenia końcowego). Oprócz dostępu do Internetu będą także oferowane pakiety telewizyjne oraz usługi telefoniczne.

Konieczne jest wprowadzanie w Gminie nowoczesnych technologii, w tym w zakresie e- edukacji czy e- urzędu. W ten sposób należy dążyć do wyrównania dostępu do edukacji oraz usług publicznych. Jest to wymierna korzyść dla mieszkańców w postaci zaoszczędzonego czasu, ale również usprawnienie procesu obiegu dokumentów i wymiany informacji wśród pracowników Urzędu, co wzmacnia efektywność pracy.

Sieci infrastruktury, głównie sieć kanalizacji sanitarnej, sieć dróg gminnych, systemy zaopatrzenia w ciepło wykorzystujące odnawialne źródła energii nie są wystarczająco rozwinięte, część z funkcjonującej już infrastruktury wymaga modernizacji/przebudowy.

3.2.2. Własność nieruchomości

Gmina Rogów jest właścicielem wszystkich obiektów użyteczności publicznej, gdzie prowadzi działalność publiczną.

3.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

„Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zabytek to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową (art. 3 pkt. 1). (...) Do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek

nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru zabytków, a także jego nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna (art. 8, 9 pkt. 1, 2).⁶

Zgodnie z „**Wykazem zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków – stan na 30 czerwca 2014**” w Gminie Rogów znajdują się następujące obiekty zabytkowe:

- Józefów
  - cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr rej.: 852 z 31.12.1991.
- Przyłęk Duży
  - dom (chałupa), drewniana, 1860, nr rej.: 353-I-16 z 20.09.1947.
- Rogów
  - zespół pałacowy i folwarczny, k. XIX, 1916, nr rej.: A 504 z 8.11.1978:
    - pałac;
    - park, nr rej.: A 483 z 16.09.1976;
    - brama na folwark;
    - folwark: gorzelnia, spichrz, 2 stodoły, obora, ogrodzenie z bramami.
  - Rogowska Kolej Dojazdowa, wąskotorowa, 1914, nr rej.: 1000 A z 31.12.1996:
    - układ torowy na odcinku Rogów - Rawa Mazowiecka - Biała Rawska ;
    - most stalowy na rzece Rawce, 1928;
    - budynek zarządu kolei, 1924;
    - budynek elektrowni, 1915.

Zabytki w gminnej ewidencji zabytków⁷

Gminna ewidencja zabytków, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków jest prowadzona w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy Rogów. Jest ona podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez samorząd gminny. Gminna ewidencja zabytków w gminie Rogów została sporządzona w latach 2006 – 2008, obejmuje 60 pozycji:

- Jasień - cmentarz z XIX w.;
- Józefów dom (nr 32) z 1920 r.- w trakcie rozbiórki;
- Józefów - krzyż przydrożny przy posesji Józefów 76 z 1913 r.;
- Józefów - krzyż przydrożny przy posesji Józefów 1 z 1910 r.;
- Kobylin - Młyn 1 ćw. XX w.;
- Marianów Rogowski - cmentarz ewangelicko- augsburski z XIX w.;
- Marianów Rogowski - dom nr 13 z około 1920 r.;
- Marianów Rogowski - dom nr 14 z około 1920 r.;
- Marianów Rogowski - dom nr 18 z około 1920 r.;

⁶ Narodowy Instytut Dziedzictwa, www.nid.pl

⁷ „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Rogów, maj 2014”

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

- Mroga Dolna - pałac z 1900 r.;
- Olsza - dworek z 1883 r. - wpis do wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- Olsza - dom nr 21 z 1 ćw. XX w.;
- Olsza - kapliczka przy posesji Olsza 2 z 1911 r.;
- Olsza - kapliczka przy posesji Olsza 52 z końca XIX w.;
- Olsza - park z drugiej połowy XIX w.;
- Olsza - dom nr 3 z około 1900 r.;
- Popień - kapliczka przy posesji Popień 8 z początku XX w.;
- Przyłęk Duży - dom nr 8 z 1 ćw. XX w.;
- Przyłęk Duży - dom nr 9 z 1 ćw. XX w.;
- Przyłęk Duży - dom nr 48 1 ćw. XX w. - wpis do rejestru zabytków 353-I-16 20.09.1947 r., wpis do wojewódzkiej ewidencji zabytków, ochrona w MPZP;
- Przyłęk Duży - dom nr 55 z 1 ćw. XX w. - wpis do wojewódzkiej ewidencji zabytków, ochrona w MPZP;
- Przyłęk Duży - dom nr 45;
- Przyłęk Duży - krzyż przydrożny przy posesji Przyłęk Duży 91 z 1 ćw. XX w.;
- Przyłęk Duży - dom nr 3 z około 1900 r. - ochrona w MPZP;
- Przyłęk Duży - dom nr 13 z 1 ćw. XX w. ochrona w MPZP;
- Przyłęk Duży - dom nr 56 z około 1920 r.;
- Przyłęk Duży - Dom Ludowy z około 1900 r. - ochrona w MPZP;
- Rogów - dom ul. Szkolna 5 z 1 ćw. XX w.;
- Rogów Dom Ludowy z 1939 r.;
- Rogów - plebania z 1 ćw. XX w. - wpis do wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- Rogów - pensjonat z około 1920 r.;
- Rogów - leśniczówka z 1 ćw. XX w. - wpis do wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- Rogów - waga wagonowa 1930 r.;
- Rogów - wieża ciśnień 1925 r.;
- Rogów - cmentarz rzymsko- katolicki parafialny z około 1923 r.;
- Rogów - cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej 1915 r. - wpis do rejestru zabytków A 852 31.12.1991 r.;
- Rogów - zespół pałacowy z 1916 r. - wpis do rejestru zabytków A 504 08.11.1978 r. (dotyczy wszystkich obiektów wchodzących w skład);
- Rogów - zespół pałacowy: pałac 1916 r. - wpis do rejestru zabytków A 504 08.11.1978 r.; brama pałacowa 1916 r. wpis do rejestru zabytków A 504; gorzelnia 1916 r. wpis do rejestru zabytków A 504 08.11.1978 r.; spichlerz 1916 r. wpis do rejestru zabytków A 504 08.11.1978 r.; brama przy spichlerzu 1916 r. wpis do rejestru zabytków A 504 08.11.1978 r.; stodoła II 1916 r. wpis do rejestru zabytków A 504 08.11.1978 r.; stodoła I 1916 r. wpis do rejestru zabytków A 504 08.11.1978 r.; obora 1916 r. wpis do rejestru zabytków A 504 08.11.1978 r.;

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

rama ogrodzenia między oborą a stodołą II 1916 r. wpis do rejestru zabytków A 504 08.11.1978 r.; park dworski Kon. XIX w. wpis do rejestru zabytków A 483 16.09.1976 r.;

- Rogów - kapliczka przy skrzyżowaniu ul. Strażackiej i ul. Akademickiej z 1906 r.;
- Rogów - linia kolei wąskotorowej na odcinku Rogów – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska z 1914 r. - wpis do rejestru zabytków A 1000;
- Rogów - budynek d. Zarządu Kolei Wąskotorowej z 1924 r. - wpis do rejestru zabytków A 1000 31.12.1996 r.;
- Rogów - magazyn w zespole kolejki wąskotorowej z 1922 r. - wpis do rejestru zabytków A 1000 31.12.1996 r.;
- Rogów - dom ul. Akademicka 3 - lata 30-te XX w.;
- Rogów - dom ul. Akademicka 8 z 1 ćw. XX w.;
- Rogów - dom ul. Żeromskiego 11a z 1924 r. - ochrona w MPZP;
- Rogów - dom ul. Akademicka 9 z około 1925 r.;
- Rogów - cmentarz rzymsko- katolicki, mogiła zbiorowa żołnierzy poległych w 1939 r. 1939 r.;
- Rogów - miejsce pamięci narodowej 1942 r.;
- Rogów Wieś - kapliczka przy posesji nr 21 z około 1900 r.;
- Stefanów - dom nr 13a - lata 20-te XX w.;
- Stefanów - dom nr 35 - lata 30-te XX w..

Miejsca i pomniki pamięci narodowej⁸

Na terenie gminy Rogów istnieją 4 miejsca Pamięci narodowej:

1. Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej, położony w lesie niedaleko Józefowa, na którym znajdują się mogiły żołnierzy poległych w trakcie I wojny światowej oraz głaz poświęcony nieznanemu żołnierzowi. Cmentarz z został wpisany do rejestru zabytków decyzją nr 852 z dnia 31 grudnia 1991 r.;
2. Mogiła zbiorowa żołnierzy poległych w 1939 r. znajdująca się na cmentarzu rzymsko-katolickim w Rogowie;
3. Kamień oraz dęby pamięci ofiar katyńskich powstały z inicjatywy mieszkańców Rogowa w 2010 r.;
4. Kamień – miejsce pamięci Polaków zabitych przez hitlerowców 5 października 1942 r. w Rogowie z 5 października 1979 r.

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest 31 przydrożnych kapliczek oraz liczne krzyże przydrożne, stanowiące charakterystyczny element zagospodarowania tego obszaru. Większość kapliczek powstała z inicjatywy mieszkańców i przez nich jest remontowana.

---

⁸ Ibidem

3.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska

Dokumentem regulującym działania w zakresie ochrony środowiska w Gminie Rogów jest „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów”. Podstawą dla opracowania Programu była Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62 poz. 627, z późniejszymi zmianami). Poza ustawą opracowanie uwzględnia również zasady ujęte w dokumentach programowych, takich jak: Polityka Ekologiczna Państwa, Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 - 2010, Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 - 2010, Narodowy Plan Rozwoju 2004 - 2006, Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej (NSEE), Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, „Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego”, „Program ochrony środowiska dla Województwa Łódzkiego”, „Program ochrony środowiska dla Powiatu Brzezińskiego”. POŚ dla Gminy Rogów wskazuje zestaw narzędzi i instrumentów służących jego realizacji, a wśród nich regulacje ustawowe, prawo lokalne, a także możliwości finansowania przedsięwzięć.

Gmina Rogów posiada również „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Rogów”. Dokument nawiązuje do „Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 - 2032” przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15.03.2010 roku, którego celem jest:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Celami Programu opracowanego dla Gminy Rogów są zaś:

- usunięcie i utylizacja z terenu gminy azbestu oraz wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych dla mieszkańców gminy spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań;
- systematyczna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie do 2032 r., do spełnienia wymogów ochrony środowiska;
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

Zgodnie z dokumentami wyższego rzędu w Programie wymieniono następujące zadania dla Gminy Rogów:

- gromadzenie przez wójta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl;
- przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;

- bieżący monitoring realizacji gminnego programu i okresowe raportowanie (w tym finansowe) jego realizacji Radzie Gminy;
- edukacja mieszkańców i właścicieli oraz zarządców nieruchomości m.in. poprzez lokalne media i organizacje społeczne w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;
- udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym i innym właścicielom zasobów mieszkaniowych w usuwaniu odpadów zawierających azbest;
- organizowanie usuwania odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, jednostek budżetowych i zakładów budżetowych i innych;
- podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację gminnych programów;
- usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych i użyteczności publicznej;
- eliminacja powstawania „dzikich” wysypisk odpadów zawierających azbest.

3.3. Sfera społeczna

3.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze

Liczba ludności

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2013 roku Gminę Rogów zamieszkiwało 4 761 osób, nieznaczną większość (50,35%) stanowiły kobiety.

Liczba ludności w Gminie Rogów wg faktycznego miejsca zamieszkania na dzień 31 XII

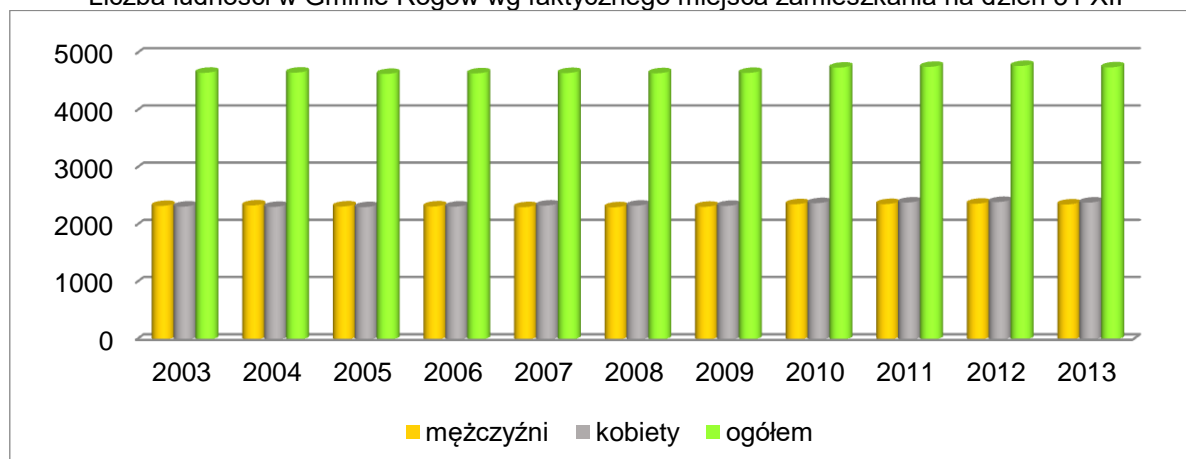
rok	ogółem	mężczyźni	kobiety
2003	4 666	2 339	2 327
2004	4 669	2 347	2 322
2005	4 646	2 329	2 317
2006	4 656	2 329	2 327
2007	4 662	2 317	2 345
2008	4 658	2 315	2 343
2009	4 664	2 324	2 340
2010	4 756	2 368	2 388
2011	4 770	2 371	2 399
2012	4 785	2 377	2 408
2013	4 761	2 364	2 397

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W analizowanych latach 2003 – 2013 różnice w liczbie ludności nie były znaczne. W roku 2013 w porównaniu do roku 2003 przybyło 95 osób, od 2007 roku odnotowywana jest przewaga kobiet.

Liczba ludności w Gminie Rogów wg faktycznego miejsca zamieszkania na dzień 31 XII

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Ruch naturalny

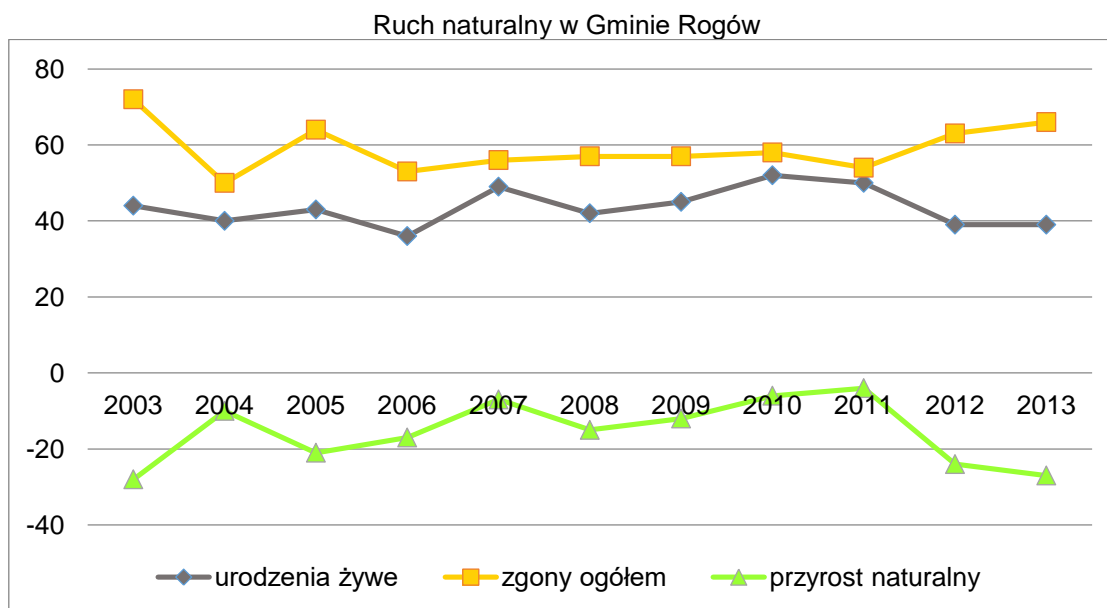
Poniżej przedstawiono ruch naturalny ludności w Gminie Rogów. Dane dotyczą urodzeń żywych, zgonów ogółem oraz przyrostu naturalnego (różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów ogółem). W latach 2003 – 2013 większe różnice liczbowe w ruchu naturalnym odnotowywano w liczbie zgonów ogółem, są to również zwykle wartości wyższe od liczby urodzeń, stąd przyrost naturalny co roku miał ujemną wartość.

Ruch naturalny w Gminie Rogów

rok	urodzenia żywe	zgony ogółem	przyrost naturalny
2003	44	72	-28
2004	40	50	-10
2005	43	64	-21
2006	36	53	-17
2007	49	56	-7
2008	42	57	-15
2009	45	57	-12
2010	52	58	-6
2011	50	54	-4
2012	39	63	-24
2013	39	66	-27

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Najwyższa wartość przyrostu naturalnego (-4) została zarejestrowana w roku 2011, jednak już w latach 2012 – 2013 odnotowuje się znacznie niższe wskaźniki. Zależności te przedstawia wykres poniżej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

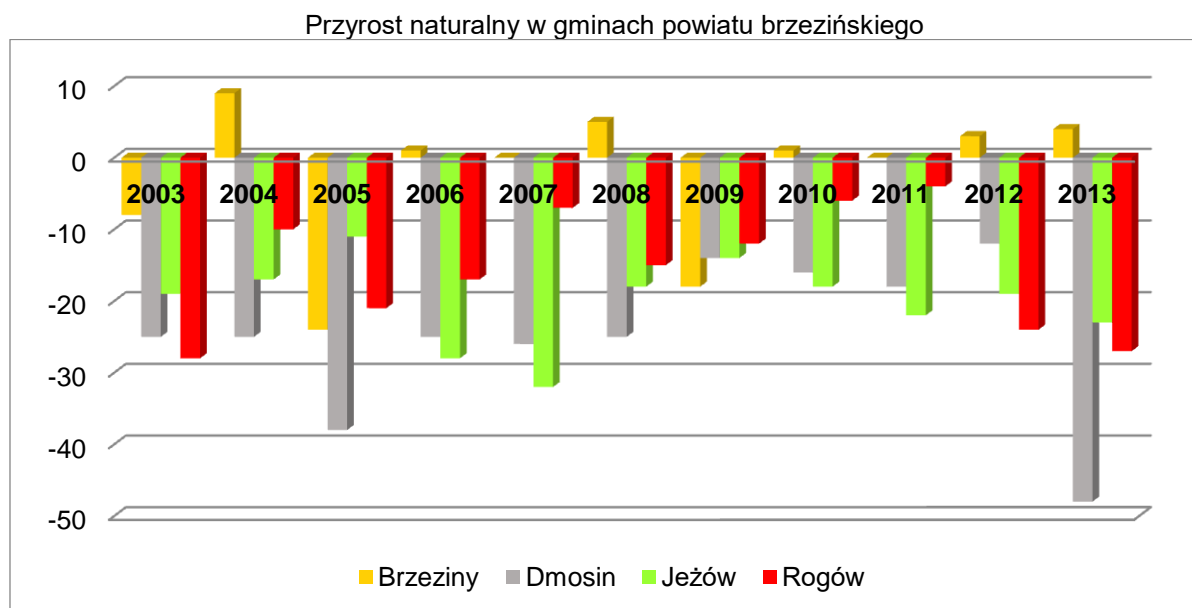
Porównano przyrost naturalny ludności w gminach powiatu brzezińskiego. W gminie Brzeziny panuje dużo lepsza sytuacja, niż w pozostałych trzech jednostkach administracyjnych. Tylko tutaj odnotowuje się lata, w których przyrost naturalny był dodatni.

Przyrost naturalny w gminach powiatu brzezińskiego

gmina	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Brzeziny	-8	9	-24	1	0	5	-18	1	0	3	4
Dmosin	-25	-25	-38	-25	-26	-25	-14	-16	-18	-12	-48
Jeżów	-19	-17	-11	-28	-32	-18	-14	-18	-22	-19	-23
Rogów	-28	-10	-21	-17	-7	-15	-12	-6	-4	-24	-27

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Gmina Rogów wykazuje pośrednie wartości względem gminy Dmosin oraz Jeżów. W 2013 roku w gminie Dmosin przyrost naturalny wyniósł (-48) – był niższy od tego w Gminie Rogów o 21 jednostek.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Ekonomiczne grupy wieku

Poniżej przedstawiono dane dotyczące struktury wieku ludności w Gminie Rogów. W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ❖ ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ❖ ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ❖ ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Ludność wg ekonomicznych grup wieku w Gminie Rogów

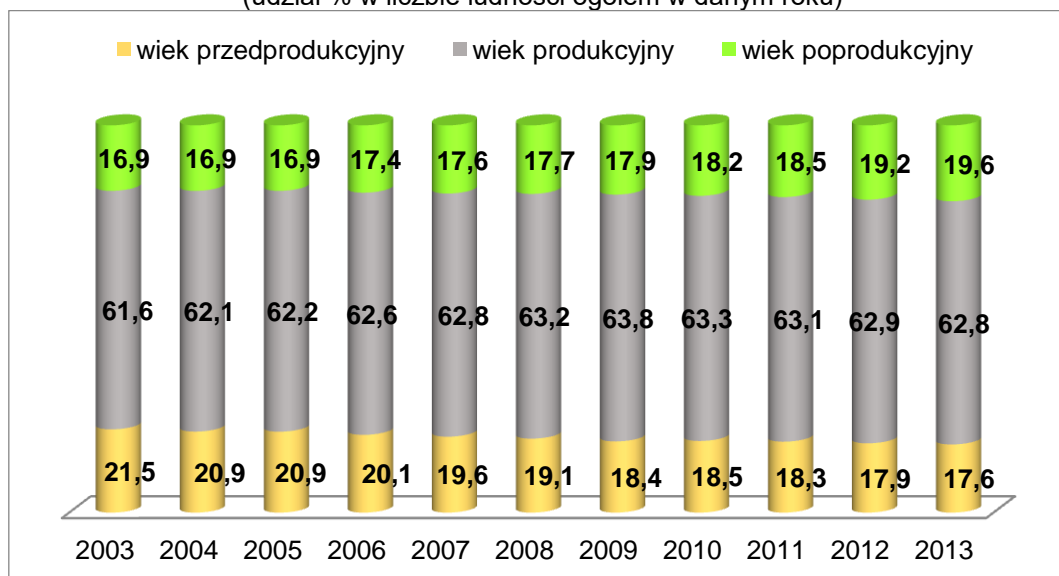
rok	wiek przedprodukcyjny		wiek produkcyjny		wiek poprodukcyjny	
	liczba ludności	udział w liczbie ludności ogółem (%)	liczba ludności	udział w liczbie ludności ogółem (%)	liczba ludności	udział w liczbie ludności ogółem (%)
2003	1 004	21,5	2 875	61,6	787	16,9
2004	978	20,9	2 901	62,1	790	16,9
2005	970	20,9	2 891	62,2	785	16,9
2006	935	20,1	2 913	62,6	808	17,4
2007	913	19,6	2 927	62,8	822	17,6
2008	891	19,1	2 944	63,2	823	17,7
2009	856	18,4	2 974	63,8	834	17,9
2010	881	18,5	3 011	63,3	864	18,2
2011	875	18,3	3 012	63,1	883	18,5
2012	857	17,9	3 011	62,9	917	19,2
2013	838	17,6	2 992	62,8	931	19,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W roku 2013 w stosunku do roku 2003 liczba ludności:

- w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 166 osób,
- w wieku produkcyjnym zwiększyła się o 117 osób,
- w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 144 osoby.

Widoczne jest nasilające się zjawisko zmniejszania się udziału liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz zwiększania się udziału liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem. Liczba osób w wieku produkcyjnym ulega wahaniom i w kolejnych latach będzie utrzymywać się na podobnym poziomie.

Ludność wg ekonomicznych grup wieku w Gminie Rogów
(udział % w liczbie ludności ogółem w danym roku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

Względem pozostałych gmin powiatu brzezińskiego, w Gminie Rogów w 2013 roku odnotowano najwyższy udział ludności w wieku produkcyjnym.

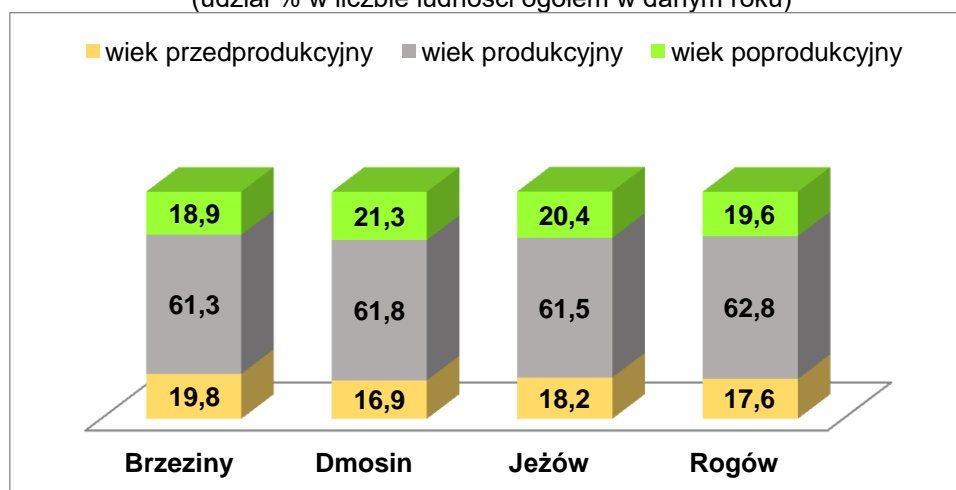
Ludność wg ekonomicznych grup wieku w 2013 roku w gminach powiatu brzezińskiego

gmina	wiek przedprodukcyjny (%)	wiek produkcyjny (%)	wiek poprodukcyjny (%)
Brzeziny	19,8	61,3	18,9
Dmosin	16,9	61,8	21,3
Jeżów	18,2	61,5	20,4
Rogów	17,6	62,8	19,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tylko w gminie Brzeziny udział ludności w wieku przedprodukcyjnym jest większy od udziału ludności w wieku poprodukcyjnym.

Ludność wg ekonomicznych grup wieku w 2013 roku w gminach powiatu brzezińskiego
(udział % w liczbie ludności ogółem w danym roku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Migracje

Zjawiskiem mającym bardzo znaczny wpływ na kształtowanie się liczby ludności zamieszkującej dany obszar są migracje ludności. Najczęściej zjawisko migracji połączone jest z poszukiwaniem pracy w ogóle, chęcią otrzymywania wyższego wynagrodzenia lub z niezadowoleniem z panujących i potrzebą odnalezienia lepszych warunków życia i pracy. Migracje są zjawiskiem, które mają szczególnie destrukcyjny wpływ na życie rodzinne, w tym najczęściej młodych małżeństw, w których zwykle partner wyjeżdża zostawiając partnerkę/ żonę często z dzieckiem. Więzy rodzinne są zatem narażone na osłabienie, a po dłuższym czasie związkowi takiemu grozi rozpad. Migracje ludności dzieli się na migracje wewnętrzne⁹ oraz zagraniczne¹⁰.

⁹ Definicja GUS: "Migracje wewnętrzne to przemieszczenia ludności w granicach państwa, czyli zmiana gminy zamieszkania lub w przypadku gminy miejsko-wiejskiej przeniesienie się z terenów miejskich do wiejskich tej gminy lub odwrotnie."

¹⁰ Definicja GUS: „Migracje zagraniczne to wyjazdy z kraju stałego zamieszkania (emigracja) lub przyjazdy do kraju (imigracja) w celu zamieszkania na stałe lub na pobyt czasowy."

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

Poniżej przedstawiono zestawienie ruchów migracyjnych w gminach powiatu brzezińskiego. Widoczny jest pozytywny trend powrotów ludności do rodzinnych gmin. Najwyższe wartości salda występują w gminie Brzeziny, w Gminie Rogów tylko w roku 2005 odnotowano wartość ujemną salda, w pozostałych latach więcej ludności powracało do Gminy niż z niej wyjeżdżało.

Saldo migracji¹¹ wewnętrznych w gminach powiatu brzezińskiego

gmina	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Brzeziny	64	21	53	81	85	6	7	40	12	21	39
Dmosin	-8	13	-16	18	11	-1	-19	41	8	22	14
Jeżów	-13	19	15	6	-6	10	-9	11	-5	-12	6
Rogów	14	11	-6	15	29	20	6	13	18	36	10

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W zakresie migracji zagranicznych widoczna jest niewielka mobilność ludności we wszystkich gminach powiatu brzezińskiego.

Saldo migracji zagranicznych w gminach powiatu brzezińskiego

gmina	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Brzeziny	1	1	0	-1	1	0	0	2	1	-2	1
Dmosin	0	0	0	1	1	0	-1	0	0	2	-1
Jeżów	0	-1	0	0	0	-2	-1	0	1	-1	0
Rogów	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	-1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

3.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców

Tabela poniżej przedstawia zasoby mieszkaniowe Gminy Rogów w latach 2003 – 2012. Liczba mieszkań oraz izb w podanych latach wzrasta. W 2012 roku w porównaniu do roku 2003 przybyło 51 mieszkań oraz 578 izb. W związku z tym wzrasta przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania – w 2012 roku wyniosła 83,3m², na 1 osobę przypadało zaś 29,2m². W tym czasie wartości dla powiatu brzezińskiego kształtowały się odpowiednio na poziomie 78,6m² oraz 28,1m². Przeciętne zasoby mieszkaniowe w Gminie są zatem większe niż te dla całego powiatu.

Zasoby mieszkaniowe w Gminie Rogów

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mieszkania	1 629	1 638	1 642	1 650	1 662	1 675	1 687	1 655	1 666	1 680
Izby	6 272	6 321	6 338	6 383	6 448	6 516	6 583	6 713	6 774	6 850
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m²										
1 mieszkania	77,6	77,9	78,0	78,2	78,7	79,0	79,4	82,6	83,0	83,3
na 1 osobę	27,1	27,3	27,6	27,7	28,1	28,4	28,7	28,7	29,0	29,2
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno- sanitarne:										

¹¹ Definicja GUS: „Saldo migracji to różnica między napływem i odpływem migracyjnym.”

wodociąg	1 433	1 442	1 446	1 454	1 466	1 479	1 491	1 532	1 543	1 557
ustęp spłukiwany	1 080	1 089	1 093	1 101	1 113	1 126	1 138	1 362	1 373	1 387
łazienka	1 089	1 098	1 102	1 110	1 122	1 135	1 147	1 277	1 288	1 302
centralne ogrzewanie	1 098	1 107	1 111	1 119	1 131	1 144	1 156	1 223	1 234	1 248
gaz z sieci	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W podanych latach wzrasta również liczba mieszkań wyposażonych w urządzenia techniczno-sanitarne. W roku 2012 w stosunku do roku 2003 przybyły:

- 124 mieszkania podłączonych do sieci wodociągowej;
- 307 mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany;
- 213 mieszkań posiadających łazienkę;
- 150 mieszkań z dostępem do centralnego ogrzewania;
- 1 mieszkanie podłączone do sieci gazowej.

W 2013 roku w porównaniu do roku 2008 liczba budynków mieszkalnych w Gminie zmniejszyła się o 13 sztuk.

Budynki mieszkalne w Gminie Rogów

2008	2009	2010	2011	2012	2013
1 510	1 517	1 518	1 478	1 492	1 497

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Gmina jest dość dobrze rozwinięta pod względem instalacji wodociągowej. W 2012 roku korzystało z niej 86,2% ogółu ludności (najwięcej spośród wszystkich gmin wiejskich w powiecie). Bardzo słabo rozwinięta jest natomiast sieć kanalizacyjna – w podanym roku korzystało z niej tylko 5,7% mieszkańców (wśród gmin wiejskich najlepiej zorganizowana jest pod tym względem Gmina Jeżów, w której z kanalizacji korzystało 22,2% mieszkańców). W zasadzie brak jest podłączenia do sieci gazowej.

Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w Gminie Rogów

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
wodociąg	85,2	85,3	85,4	85,5	85,6	85,8	86,0	86,1	86,1	86,2
kanalizacja	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	5,7
gaz	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

3.3.3. Oświata i edukacja

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę instytucji oświaty i edukacji w Gminie Rogów wraz z danymi statystycznymi dotyczącymi poziomu wykształcenia mieszkańców.

Instytucje oświaty i edukacji

- Gminne Przedszkole w Rogowie

Działa jako samodzielna jednostka, mieści się w Józefowie, przy Szkole Podstawowej w Rogowie. Dzieci podzielone są na 6 grup. W przedszkolu odbywają się: dodatkowe zajęcia z religii i języka angielskiego, koncerty muzyczne, przedstawienia teatralne, rytmika, gimnastyka korekcyjna, zajęcia logopedyczne i zajęcia z terapii pedagogicznej. Planowane są również zajęcia z tańca nowoczesnego oraz zajęcia plastyczne. Organizowane są imprezy i wycieczki. Przedszkole realizuje również szereg dodatkowych programów m.in. „Mamo! Tato! Wolę wodę!”, „Kubusiowi Przyjaciele Natury”.

Wg. danych GUS w 2013 roku w przedszkolu dostępnych było 130 miejsc, uczęszczało do niego 123 dzieci.

- Punkt przedszkolny w Olszy

Działa przy domu rekolekcyjnym „Ognisko Miłości”. W 2013 roku uczęszczało do niego 21 dzieci.

W 2013 roku w Gminie Rogów mieszkało 220 dzieci w wieku 3 – 6 lat, zaś rok wcześniej 205. Wśród tych dzieci 166 (81%) było objętych wychowaniem przedszkolnym. Wśród gmin powiatu brzezińskiego jest to najwyższy odsetek. Warto zauważyć, że w stosunku do roku 2003 odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie wzrósł o 34,1 punktu procentowego, większy przyrost odnotowano tylko w gminie Dmosin i wyniósł on 47 punktów procentowych.

Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat

	dzieci ogółem										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Rogów	177	159	159	168	156	166	167	183	192	205	220
	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym										
Rogów	83	76	75	89	80	89	116	107	140	166	-
	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym										
Brzeziny	24,0	23,8	19,4	21,5	15,9	17,0	27,8	23,1	24,4	23,2	-
Dmosin	27,8	41,8	48,2	53,4	54,1	55,7	51,6	52,3	63,6	74,8	-
Jeżów	35,3	37,8	39,9	47,2	51,7	50,8	53,4	54,8	59,7	59,6	-
Rogów	46,9	47,8	47,2	53,0	51,3	53,6	69,5	58,5	72,9	81,0	-

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Jak podają statystyki wzrasta liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli, ale również do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Ilość miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych jest mniejsza od liczby dzieci.

- Szkoła Podstawowa w Wągrach

Szkoła prowadzi oddział przedszkolny. Od października 2012 roku jest prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Wągrach. Obiekt na przestrzeni lat poddawano remontom. Szkoła wyposażona jest we własną salę komputerową, z dostępem do Internetu oraz świetlicę szkolną. Dla uczniów prowadzone są następujące zajęcia pozalekcyjne:

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

logopedyczne, koła: udzielania pierwszej pomocy, informatyczne, ortografii, polonistyczne, matematyczne, języka angielskiego, orgiami oraz teatralne. Szkoła prowadzi stałą współpracę z teatrami i filharmonią, organizuje wycieczki przedmiotowe, „zielone szkoły”, wyjazdy na basen, konkursy przedmiotowe. W rok szkolny wpisane są również imprezy szkolne, zabawy i uroczystości.

– Szkoła Podstawowa w Przylęku Dużym

Szkoła prowadzi oddział przedszkolny. Od października 2012 roku jest prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „A teraz My”. Uczniowie podzieleni są na 7 oddziałów. Organizowane są zabawy, konkursy i uroczystości, które urozmaicają życie uczniów, a jednocześnie motywują ich do nauki oraz dbają o zachowanie dziedzictwa historycznego i tradycji regionu.

– Zespół Szkół w Rogowie

W ramach Zespołu prowadzona jest Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogowie oraz Gimnazjum w Rogowie. W szkołach prowadzone są liczne konkursy m.in. geograficzne i językowe, zabawy oraz organizowane są uroczystości szkolne. Uczniowie mają okazję uczyć się języka hiszpańskiego, prowadzą gazetkę szkolną, w 2013 roku zorganizowali happening dotyczący bezpieczeństwa na przejazdach kolejowych „Zatrzymaj się i żyj”. Uczniowie mogą korzystać z boiska do piłki nożnej o nawierzchni ze sztucznej trawy, boiska uniwersalnego o nawierzchni tartanowej powstałego w ramach projektu ORLIK 2012 oraz placu zabaw powstałego w ramach projektu „Radosna Szkoła”. Boiska są oświetlone oraz wyposażone w budynek sanitarno-szatniowy. Szkoła posiada pracownię komputerową z dostępem do Internetu, świetlicę, czytelnię i bibliotekę. Przy Zespole działa Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Ziuk”.

W 2014 roku w Gimnazjum w Rogowie Zakończyła się realizacja projektu edukacyjnego pn. „Szkoła przyszłości – wdrożenie innowacyjnych form e-kształcenia w Gimnazjum w Rogowie”. Projekt polegał na wdrożeniu usług w zakresie e-kształcenia. Głównym celem jest wyrównanie dysproporcji w dostępie i wykorzystaniu technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz poprawa wykorzystania zaawansowanych technologii informacyjnych na terenie Gminy Rogów, w tym w zakresie e-kształcenia. W marcu zakończył się I etap realizacji projektu, obejmujący dostawę 180 sztuk tabletów z ochroniaczem, 180 kompletów oprogramowania edukacyjnego, 3 projektorów multimedialnych, dysku sieciowego oraz 3 tablic interaktywnych. Została również zbudowana sieć Wi-Fi umożliwiająca dostęp do Internetu w każdym miejscu Gimnazjum. Sieć jest nowoczesna i zawiera szereg zabezpieczeń oraz filtrów zapobiegających wyświetlaniu niedozwolonych treści. W kwietniu zakończył się II etap - szkolenia administratorów nowo powstałej sieci oraz nauczycieli z zakresu e- kształcenia. Projekt uzyskał dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007 - 2013 (Oś priorytetowa IV Społeczeństwo Informacyjne – Działanie IV.2 E- usługi publiczne).

W 2013 roku do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych uczęszczało 38 dzieci, do szkół podstawowych 251 uczniów, natomiast w gimnazjum naukę pobierało 129 uczniów (dane GUS).

Szkoły Podstawowe posiadają łącznie 20 oddziałów oraz 26 pomieszczeń szkolnych.

Na terenie Gminy brak jest szkół ponadgimnazjalnych. Dalsze kształcenie mieszkańców Gminy może odbywać się w placówkach zlokalizowanych w pobliskich miastach: Skierniewicach, Koluszkach, Brzezinach lub w szkołach znajdujących się w Łodzi.

Szkolnictwo wyższe

Jednostkami organizacyjnymi Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Rogowie są: Arboretum, Centrum Edukacji Przyrodniczo- Leśnej, Nadleśnictwo Rogów oraz Szkółkarski Ośrodek Szkoleniowy. Oddział terenowy Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie prowadzi ćwiczenia terenowe, praktyki studenckie dla słuchaczy szkoły. Na terenie Leśnego Zakładu Doświadczalnego funkcjonuje Centrum Edukacji Przyrodniczo- Leśnej, w którym organizowane są lekcje o tematyce przyrodniczo-leśnej, szkolenia i konferencje. Na terenie Arboretum znajduje się również bursa.

Biblioteka

Działania szkół wspierane są przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Rogowie, której działalność przedstawiono w rozdziale 3.1.6 Rys kulturowy.

Komputeryzacja

Niepokojące są wskaźniki dotyczące liczby uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w Gminie Rogów. Wartości wskaźników w kolejnych latach maleją, jednak w 2012 roku na 1 komputer z dostępem do sieci Internet przypadało w szkołach podstawowych 8,66 uczniów, a w gimnazjum 10,75 ucznia.

Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży	29,08	25,57	15,95	14,45	13,68	9,28	9,14	8,59	8,48	8,66
gimnazja dla dzieci i młodzieży	23,67	17,67	15,92	16,17	14,50	15,42	14,00	13,50	12,25	10,75

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Poziom wykształcenia

Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Rogów przedstawiają ostatnie dostępne dane statystyczne opracowane przez GUS dla 2002 roku. Zgodnie z nimi, największy odsetek mieszkańców stanowiły osoby o wykształceniu podstawowym ukończonym (38,45%) z niewielką przewagą kobiet. Kolejna grupa osób to mieszkańcy posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe 27,06% (z przewagą mężczyzn), oraz średnie razem (21,73%), przy czym większość osiągnęła średnie zawodowe. Wykształcenie wyższe posiada niecałe 6% mieszkańców, natomiast policealne niespełna 3% (72,48% stanowią kobiety).

Ludność wg poziomu wykształcenia i płci w Gminie Rogów w roku 2002

	ogółem	udział % danej kategorii wykształcenia w łącznej liczbie osób	mężczyźni	kobiety	udział % kobiet w danej kategorii wykształcenia
wyższe	235	5,86%	96	139	59,15%
policealne	109	2,72%	30	79	72,48%
średnie razem	872	21,73%	372	500	57,34%
średnie ogólnokształcące	322	8,02%	77	245	76,09%
średnie zawodowe	550	13,71%	295	255	46,36%
zasadnicze zawodowe	1 086	27,06%	685	401	36,92%
podstawowe ukończone	1 543	38,45%	762	781	50,62%
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	168	4,19%	52	116	69,05%

Źródło: GUS, Narodowy Spis Powszechny 2002 - Ludność

Bardziej aktualne dane dotyczące poziomu wykształcenia mieszkańców dostępne są dla całego powiatu brzezińskiego. Dominuje tu wykształcenie średnie i policealne ogółem (30,07%), następnie podstawowe ukończone (25,10%) i zasadnicze zawodowe (23,77%).

Ludność wg poziomu wykształcenia i płci w powiecie brzezińskim w 2011 roku

	ogółem	udział danej kategorii wykształcenia w "ogółem"	mężczyźni	kobiety	udział % kobiet w danej kategorii wykształcenia
ogółem	26 967		13 005	13 962	
wyższe	3 190	11,83%	1 234	1 955	61,29%
średnie i policealne – ogółem:	8 108	30,07%	3 636	4 472	55,16%
średnie zawodowe	4 576	16,97%	2 318	2 258	49,34%
średnie ogólnokształcące	2 997	11,11%	1 183	1 814	60,53%
zasadnicze zawodowe	6 410	23,77%	3 804	2 607	40,67%
gimnazjalne	1 352	5,01%	760	591	43,71%
podstawowe ukończone	6 769	25,10%	3 121	3 648	53,89%
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	405	1,50%	145	260	64,20%

Źródło: GUS, Narodowy Spis Powszechny 2011 – Ludność

Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu, czyli również Gminy Rogów nie jest zatem na zadawalającym poziomie. Dla większości mieszkańców oznacza to problem ze znalezieniem pracy, albo wykonywanie prac niskopłatnych, co z kolei determinuje niską jakość życia.

Wyposażenie w infrastrukturę społeczną w Gminie jest niewystarczające.

Sport i rekreacja

W Gminie funkcjonują boiska sportowe w Rogowie i Nowych Wągrach. Funkcję ośrodka sportu spełnia boisko na ul. Świerczewskiego w Rogowie. Stadion zlokalizowany jest w lesie, jednak nie

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

posiada ani oświetlenia ani trybun. Mieszkańcy mogą również korzystać z przyszkolnych boisk sportowych. Boisko przy Zespole Szkół w Rogowie powstało w ramach realizacji projektu ORLIK 2012. Wykonano boisko do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne, otoczenie terenu wraz z ogrodzeniem oraz budynek zaplecza socjalnego. Na terenie Gminy funkcjonuje również boisko trawiaste w Nowych Wągrach.

Infrastruktura sportowa w Gminie od kilku lat jest remontowana jednak nadal wymaga doposażenia i modernizacji. Zasoby nie są wystarczające dla rozwoju aktywności fizycznej mieszkańców Gminy.

Na terenie Gminy nie są prowadzone pozaszkolne zajęcia sportowe dla młodzieży. Działają trzy kluby sportowe: od 1935 r. Pogoń Rogów, od 2003 r. Fenix Wągry. Klub Sportowy Pogoń Rogów korzysta z boiska gminnego na ul. Świerczewskiego, zaś Klub Fenix Wągry korzysta z boiska w Nowych Wągrach.

3.3.4. Opieka zdrowotna

Zadania z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej wypełniają w Gminie Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medica” zlokalizowane w miejscowości Rogów.

NZOZ „Zdrowie” zapewnia dostęp do lekarza rodzinnego ogólnego, lekarza pediatry, lekarza kardiologa i ginekologa. NZOZ „Medica” zapewnia podstawową opiekę lekarza rodzinnego i pediatry oraz położnej. Posiada punkt szczepień i punkt pobrania materiałów do badań.

W Rogowie znajduje się prywatny gabinet stomatologiczny oraz dwa punkty apteczne w pobliżu jednostek NZOZ: Apteka „Melissa” oraz Apteka „Św. Antoniego”.

W zakresie badań profilaktycznych prowadzone są w Gminie badania mammograficzne, badania słuchu oraz wzroku. Dla rodzin, w których występuje bezrobocie czy patologia, przez miejscową służbę zdrowia organizowane są programy profilaktyczne. Gmina posiada Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Rogów na lata 2014 – 2020.

W zakresie specjalizacji i leczenia zamkniętego usługi świadczy Powiatowe Centrum Zdrowia w Brzezinach Sp. z o.o. W ramach tej jednostki działają oddziały szpitalne, poradnie specjalistyczne i rehabilitacyjne, świadczące także pomoc doraźną. Najbliższa stacja pogotowia ratunkowego znajduje się w Brzezinach.

W zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych Fundacja Wsparcia Psychospołecznego dzięki dotacji Województwa Łódzkiego realizuje zadanie „Pomoc psychospołeczna w Twoim domu”.

W ramach projektu możliwe jest korzystanie z poradnictwa internetowego oraz wizyt domowych, podczas których uzyskać można porady dotyczące m.in. konfliktów rodzinnych oraz ich rozwiązywania. Fundacja prowadzi również nieodpłatne indywidualne konsultacje dla wszystkich mieszkańców Gminy, podczas których udziela pomocy i porad dotyczących komunikacji z innymi ludźmi, wychowywania dzieci, konfliktów małżeńskich itp.

3.3.5. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Poniżej przedstawiono wydatki z budżetu Gminy Rogów, w tym przeznaczone na pomoc społeczną. Zarówno kwota wydatków jak i ich udział w wydatkach ogółem w latach 2008 – 2013 ulegały wahaniom, najwyższą kwotę odnotowano w roku 2012, zaś najwyższy udział w wydatkach ogółem w roku 2009 (ponad 19%), w roku 2013 kształtował się on na poziomie 16%.

Wydatki z budżetu Gminy Rogów

rok	wydatki z budżetu Gminy ogółem	wydatki z budżetu Gminy na pomoc społeczną	
		kwota wydatków	udział w wydatkach z budżetu Gminy ogółem
2008	11 159 866,05	1 975 460,96	17,70%
2009	10 055 585,98	1 936 594,22	19,26%
2010	14 033 493,35	2 113 911,89	15,06%
2011	11 574 675,07	2 152 561,88	18,60%
2012	12 154 757,08	2 217 584,38	18,24%
2013	12 847 084,37	2 056 585,53	16,01%

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie

Zadania z zakresu pomocy społecznej wypełnia w Gminie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie. Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym;
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia;
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie;
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie;
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

GOPS realizuje również od czterech lat projekt „Dajemy szansę”, w ramach którego realizowane są warsztaty, szkolenia oraz spotkania m.in. z doradcą zawodowym, psychologiem.

Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Rogów od 2009 ulega zmniejszeniu. W gospodarstwach tych w 2012 roku funkcjonowały 604 osoby. Maleje również kwota świadczeń i zasiłków rodzinnych, wzrasta natomiast kwota zasiłków pielęgnacyjnych.

Pomoc społeczna w Gminie Rogów

2008	2009	2010	2011	2012
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej				
209	257	227	212	204
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej				
709	804	706	615	604
kwota świadczeń rodzinnych¹² w tys. zł				
1 145	1 129	1 271	1 168	1 114
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) w tys. zł				
884	842	930	798	730
kwota zasiłków pielęgnacyjnych w tys. zł				
176	180	190	196	196

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku 243 rodziny otrzymywały zasiłki rodzinne na dzieci – jest to najniższa liczba od 2008 roku, liczba dzieci w tych rodzinach wynosiła 430. W ogólnej liczbie dzieci w wieku do 17 lat aż 43,2% stanowiły dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny.

Świadczenia rodzinne w Gminie Rogów

2008	2009	2010	2011	2012
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci¹³				
324	313	315	273	243

¹² GUS: „Kwota świadczeń rodzinnych ogółem obejmuje: zasiłki rodzinne z dodatkami, świadczenia opiekuńcze - zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne; oraz jednorazowe zapomogi związane z urodzeniem dziecka; bez względu na źródło finansowania.”

¹³ GUS: „Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. nr 139 z późn. zmianami). Podstawą wypłaty zasiłku rodzinnego jest kryterium dochodowe, które w latach 2008 - 2010 wynosiło 504 zł na osobę lub 583 zł, jeżeli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne.”

dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem				
618	565	552	483	430
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (w %)				
60,6	57,9	56,2	49,8	43,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wśród beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie dominują rodziny dotknięte ubóstwem, w 2012 roku udzielono pomocy 161 rodzinom (w rodzinach tych było łącznie 516 osób). Począwszy od 2008 roku wzrasta liczba tych rodzin.

Kolejną największą grupą otrzymującą wsparcie były 93 rodziny dotknięte bezrobociem (266 osób w tych rodzinach). Także w tym przypadku liczba beneficjentów wzrasta.

Znaczny udział potrzebujących pomocy stanowią również rodziny, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Spośród rodzin, w których co najmniej jedna z osób jest uzależniona, pomocy udzielono 4 rodzinom, gdzie występuje problem alkoholizmu (7 osób w tych rodzinach). Ich liczba wzrasta. Są to tylko oficjalne dane dotyczące tej grupy osób. Problem z uzależnieniem ma więcej osób w Gminie.

Liczba beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez GOPS w Rogowie

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					Liczba osób w tych rodzinach				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Ubóstwo	124	151	140	149	161	489	555	508	498	516
Bezdomność	-	2	-	-	2	-	2	-	-	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	2	4	5	5	2	11	19	23	21	11
Bezrobocie	73	86	79	84	93	249	274	225	243	266
Niepełnosprawność	31	36	31	30	29	84	92	73	66	57
Długotrwała lub ciężka choroba	22	28	30	34	34	42	54	62	64	69
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	23	29	33	32	39	91	113	135	130	164
- rodziny niepełne	14	20	21	17	18	38	58	58	50	56
- rodziny wielodzietne	9	9	12	15	11	53	55	68	80	66
Alkoholizm	-	1	2	5	4	-	1	2	8	7
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	6	10	11	8	6	8	17	17	11	11
Przemoc w rodzinie	-	-	-	-	2	-	-	-	-	6
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	2	-	4	6	3	6	-	9	13	9
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	128	-	-	-	-	319	-	-	-	-

Źródło: „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Rogów na lata 2014 – 2020”

Ubóstwo

Podstawową przyczyną ubóstwa jest bezrobocie. Ubóstwo najbardziej widoczne jest wśród rodzin wielodzietnych, w których nawet jeżeli opiekunowie posiadają pracę, to zwykle otrzymują zbyt niskie wynagrodzenie, aby utrzymać całą rodzinę. Ubóstwem dotknięte są również osoby samotnie wychowujące dziecko.

Bezrobocie

Bezrobocie niesie za sobą szereg negatywnych konsekwencji, z których do najbardziej dotkliwych zalicza się popadanie w nałogi, przenoszenie negatywnych wzorców na dzieci, ubóstwo, czy marazm. Niezmiernie ważna jest pomoc osobom, które są już bezrobotne, ale równie istotne są działania minimalizujące ryzyko i zapobiegające powiększaniu się grona tych osób. W ramach działań pomocowych konieczne jest prowadzenie szkoleń, spotkań z doradcą zawodową, psychologiem czy osobami, którym udało się znaleźć zatrudnienie. W ramach działań zapobiegawczych konieczne jest natomiast krzewienie w uczących się jeszcze dzieciach i młodzieży postaw przedsiębiorczych, umożliwianie rozwoju osobistego, pogłębiania wiedzy, wskazywania ścieżek rozwoju i zachęcanie do kształcenia się.

Bezrobocie wśród młodych ludzi wynika głównie z niskiego poziomu wykształcenia i braku doświadczenia zawodowego.

Problem bezrobocia został szerzej przedstawiony w rozdziale 3.3.6 Rynek Pracy.

Alkoholizm¹⁴

„Problem ten dotyka coraz większą grupę ludzi, również młodzież i dzieci w wieku szkolnym. Przeciwdziałanie temu zjawisku musi opierać się na długofalowych i wielokierunkowych działaniach. Na terenie Gminy Rogów nie ma poradni (odwykowej, psychologiczno- pedagogicznej), klubu Abstynenckiego, grup samopomocowych np. Dorosłe Dzieci Alkoholików, a grupa Anonimowych Alkoholików nie została utworzona, gdyż ta forma pomocy nie wzbudziła zainteresowania wśród mieszkańców Gminy. Najbliższe placówki zajmujące się codzienną specjalistyczną pomocą dla osób uzależnionych, współzależnionych znajdują się w Brzezinach, Koluszkach bądź Łodzi. Nie funkcjonują również Punkty Konsultacyjne dla uzależnionych, współzależnionych czy dla ofiar przemocy domowej oraz telefonu zaufania. Najbliższe placówki zajmujące się codzienną specjalistyczną pomocą dla osób uzależnionych czy współzależnionych to:

- Stowarzyszenie Abstynenckiego Klubu Wzajemnej Pomocy „Viola” w Brzezinach,
- Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy „Ostoja” w Koluszkach,
- Grupa AA „Iskierka” w Koluszkach.

W Gminie działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która jest odpowiedzialna za stworzenie i realizowanie „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania

---

¹⁴ „Strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Rogów na lata 2014 – 2020”

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

Problemy Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Rogów”. Program zawiera konkretne działania skupione w 3 kluczowych obszarach:

- działania profilaktyczne wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Gminy,
- działania informacyjno- edukacyjne opierające się na wykorzystaniu broszur informacyjnych,
- działania terapeutyczne skierowane do osób uzależnionych i ich rodzin.

Ponadto, Program wymaga współpracy z licznymi instytucjami, placówkami i ośrodkami.”

„Zgodnie z danymi GOPS w Rogowie (...) w latach 2011 - 2012 zwiększyła się liczba osób zgłoszonych na Komisję oraz liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie. Na uwagę zasługuje profilaktyka prowadzona w szkołach, polegająca na realizacji programów uświadamiających dzieci i młodzież jakie zagrożenia niosą ze sobą uzależnienia.”

Uzależnienia alkoholowe na terenie Gminy Rogów

wyszczególnienie	2011	2012
Liczba osób zgłoszonych na Komisję	16	19
Liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie	11	12
Liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach	125	100
Liczba dzieci korzystających z różnych form wypoczynku	45	40

Źródło: „Strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Rogów na lata 2014 – 2020”

Narkomania

Brak jest dokładnych danych dotyczących problemu narkomanii w Gminie Rogów. Przeciwdziałaniem uzależnieniu zajmuje się również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest zapobieganie i ograniczanie używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych przez mieszkańców Gminy Rogów, a co za tym idzie spadek liczby młodych osób sięgających po narkotyki. Realizacja zadań ujętych w Programie będzie następowała poprzez:

- zlecenie realizacji zadań szkołom prowadzonym przez Gminę,
- zakup usług od podmiotów prawnych lub osób fizycznych,
- współpracę z Powiatową Stacją Sanitarno- Epidemiologiczną w Brzezinach, Policją i innymi instytucjami.

3.3.6. Rynek pracy

Liczba i struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Rogów wyniosła w 2013 roku 253 osoby, w latach 2003 – 2013 przewagę stanowili mężczyźni. W roku 2013 w porównaniu do roku 2003 liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 146 osób.

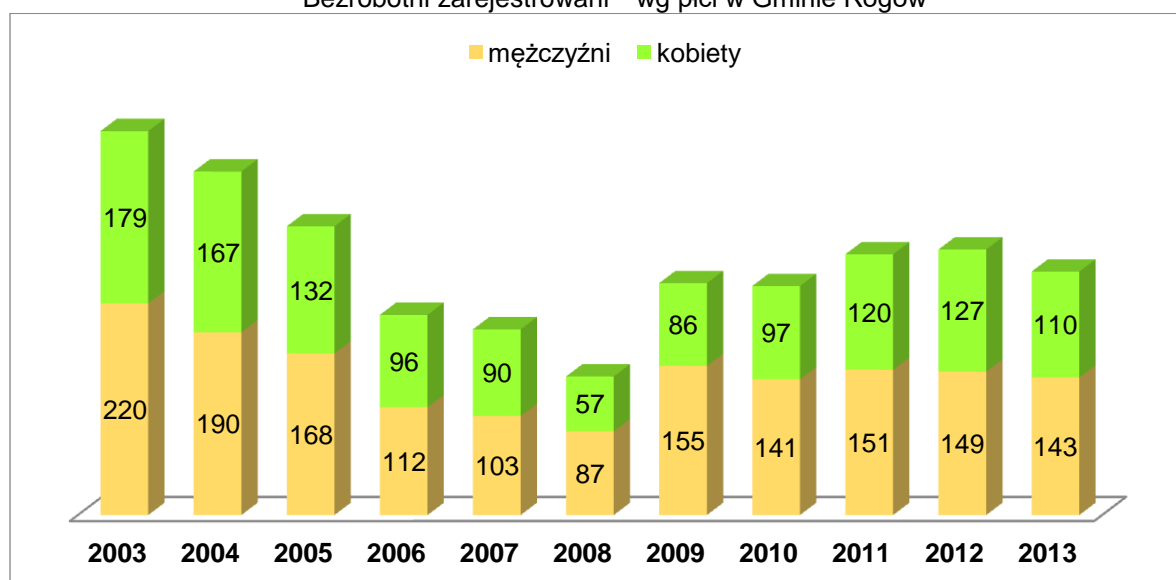

Bezrobotni zarejestrowani¹⁵ wg płci w Gminie Rogów

rok	ogółem	mężczyźni	kobiety	udział % kobiet w liczbie osób bezrobotnych
2003	399	220	179	44,86%
2004	357	190	167	46,78%
2005	300	168	132	44,00%
2006	208	112	96	46,15%
2007	193	103	90	46,63%
2008	144	87	57	39,58%
2009	241	155	86	35,68%
2010	238	141	97	40,76%
2011	271	151	120	44,28%
2012	276	149	127	46,01%
2013	253	143	110	43,48%

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Bezrobotni zarejestrowani¹⁶ wg płci w Gminie Rogów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Widoczny jest znaczny spadek liczebności opisywanej grupy osób do roku 2008, od roku 2009 zarysowuje się tendencja wzrostowa.

W 2013 roku bezrobotni zarejestrowani w Gminie Rogów stanowili 8,5% ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i był to najwyższy wskaźnik wśród gmin powiatu brzezińskiego (dla powiatu kształtuje się on na poziomie 9,4%).

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu brzezińskiego oraz w powiecie

¹⁵ GUS: „Dane o bezrobotnych zarejestrowanych obejmują osoby, które zgodnie z Ustawą z dnia 16.X 1991r. o zatrudnieniu i bezrobociu pozostają bez pracy i nie uczą się w szkole, są zdolne do pracy oraz gotowe do podjęcia pracy.”

¹⁶ GUS: „Dane o bezrobotnych zarejestrowanych obejmują osoby, które zgodnie z Ustawą z dnia 16.X 1991r. o zatrudnieniu i bezrobociu pozostają bez pracy i nie uczą się w szkole, są zdolne do pracy oraz gotowe do podjęcia pracy.”

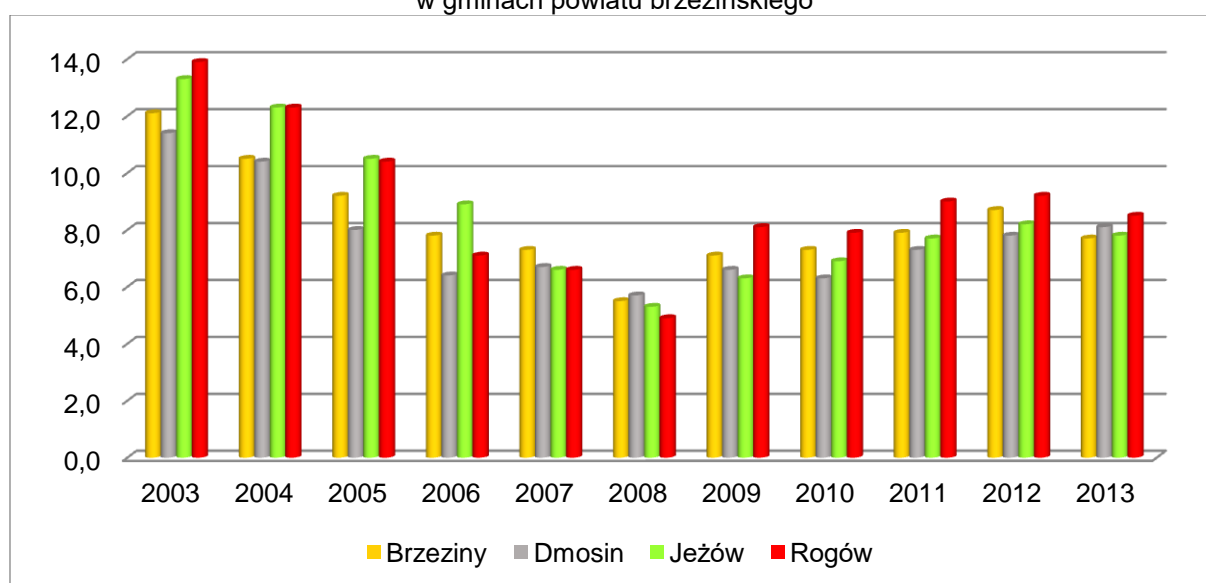

jednostka terytorialna	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
powiat brzeziński	15,1	13,3	11,3	9,3	8,1	6,6	8,4	8,7	9,1	9,7	9,4
Brzeziny	12,1	10,5	9,2	7,8	7,3	5,5	7,1	7,3	7,9	8,7	7,7
Dmosin	11,4	10,4	8,0	6,4	6,7	5,7	6,6	6,3	7,3	7,8	8,1
Jeżów	13,3	12,3	10,5	8,9	6,6	5,3	6,3	6,9	7,7	8,2	7,8
Rogów	13,9	12,3	10,4	7,1	6,6	4,9	8,1	7,9	9,0	9,2	8,5

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Począwszy od 2009 roku wśród badanych gmin powiatu wskaźnik ten jest w Gminie Rogów najwyższy.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu brzezińskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2012 roku około 14% zarejestrowanych osób bezrobotnych posiadało prawo do zasiłku, około 6,5% stanowili absolwenci. Niepokojące są dane dotyczące wieku osób bezrobotnych, z których wynika, że znacznie wzrasta liczba najmłodszych bezrobotnych - do 25 roku życia – w 2012 roku stanowili oni 22,46% bezrobotnych ogółem. Bardziej szczegółowe dane dotyczące wieku wskazują, że największy odsetek (26,09%) stanowią osoby w wieku 25 – 35 lat oraz w wieku 18 – 24 lata (22,46%), czyli osoby o największych zdolnościach do podjęcia pracy (łącznie 48,55% ogółu zarejestrowanych). Znacznym problemem jest wydłużanie się czasu pozostawania bez pracy: aż 50% osób było bezrobotnymi od 1 do 12 miesięcy, bezrobotni powyżej 24 miesięcy stanowili 22,83% ogółu, zaś osoby pozostające bez pracy od 12 do 24 miesięcy stanowiły 16,30%. Względem poziomu wykształcenia, osoby o wykształceniu wyższym stanowią najniższy odsetek zarejestrowanych (5,80%), największą grupę tworzą osoby z wykształceniem średnim (33,70%) oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym (32,97%).

Charakterystyka osób bezrobotnych na terenie Gminy Rogów

wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
liczba osób bezrobotnych ogółem	144	241	238	271	276
liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	18	53	26	36	39
liczba bezrobotnych absolwentów	14	16	17	20	18
liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych	6	10	8	10	10
Liczba osób bezrobotnych wg wieku:					
bezrobotni do 25 roku życia	31	57	50	61	62
bezrobotni od 26 do 50 roku życia	77	122	136	147	156
bezrobotni powyżej 51 roku życia	36	62	52	63	58
Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy:					
bezrobotni do 1 miesiąca	23	24	30	23	30
bezrobotni od 1 do 12 miesięcy	77	162	136	139	138
bezrobotni od 12 do 24 miesięcy	19	34	46	65	45
bezrobotni powyżej 24 miesięcy	25	21	26	44	63
Liczba osób bezrobotnych wg wieku:					
18 - 24 lata	31	57	50	61	62
25 - 35 lat	39	52	62	76	72
35 - 44 lata	25	49	57	44	61
45 - 54 lata	35	53	41	53	46
55 - 59 lat	11	25	21	26	23
60 lat i powyżej	3	5	7	11	12
Liczba osób bezrobotnych wg wykształcenia:					
wykształcenie gimnazjalne i poniżej	45	75	65	79	76
wykształcenie zasadnicze zawodowe	45	72	80	83	91
wykształcenie średnie	47	85	78	90	93
wykształcenie wyższe	7	9	15	19	16

Źródło: „Strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Rogów na lata 2014 – 2020”

Kwalifikacje a bezrobocie

W powiecie brzezińskim „Najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby posiadające umiejętności sklasyfikowane w grupie „sprzedawcy sklepowi”. Co dziewiętnasty bezrobotny z zawodem posiada kwalifikacje tego rodzaju – 6,2%. Na koniec 2013r. w urzędzie pracy zarejestrowanych było 100 osób w tej grupie.

Kolejnymi najczęściej reprezentowanymi przez bezrobotnych zawodami i specjalnościami są grupy: „szwaczki, hafciarki i pokrewni” – 75 osób, „krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni” – 75 osób, „mechanicy pojazdów samochodowych” – 54 osoby i „technicy mechanicy” – 43 osoby. Ranking grup zawodowych pokazuje, że zaledwie pięć z nich skupia ponad 1/5 ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie. (...)

W oparciu o sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizę napływu bezrobotnych oraz ofert pracy według zawodów nasuwają się następujące spostrzeżenia:

- wśród największych grup zawodowych bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP Brzeziny w 2013 roku są: sprzedawcy sklepowi, szwaczki, hafciarki i pokrewni, krawcy, mechanicy pojazdów samochodowych, technicy ekonomiści, mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych,
- największy napływ bezrobotnych w 2013 roku odnotowano w zawodach: sprzedawcy, szwaczki, krawcy, technicy żywienia i gospodarstwa domowego, pakowacze, technicy ekonomiści,
- zawody generujące długotrwałe bezrobocie pochodzą z dużej grupy „Kierownicy do spraw produkcji i usług”, „Leśnicy i rybacy”, „Pomoce domowe i sprzątaczkę”, „Pracownicy opieki osobistej i pokrewni”,
- największe szanse uzyskania zatrudnienia na lokalnym rynku pracy mają osoby m.in. w zawodach: pracownicy przy pracach prostych, sekretarka, pokojowa, pomoc kuchenna, pracownicy obsługi biurowej, ogrodnik szkółkarz, brukarz,
- najmniejsze szanse uzyskania zatrudnienia w powiecie brzezińskim mają osoby m.in. w zawodach: krawiec, mechanik samochodów osobowych, kucharz małej gastronomii, mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych, pakowacz, cukiernik, mechanik pojazdów samochodowych, stolarz,
- najwięcej ofert pracy zgłoszono dla pracowników obsługi biurowej (w przeważającej większości oferty dla stażystów), pracowników przy pracach prostych, sprzedawców sklepowych, gospodarzy budynków (prace interwencyjne i roboty publiczne),
- w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy znajdują się bezrobotni nie posiadający zawodu, ponieważ pracodawcy nie są zainteresowani zatrudnianiem osób niewykwalifikowanych,
- rynek pracy powiatu brzezińskiego charakteryzuje się dość dużą nierównowagą między podażą a popytem w przekroju zawodowym. Widać wyraźną przewagę zawodów nadwyżkowych w stosunku do zawodów deficytowych.”¹⁷

3.4. Sfera ekonomiczna

3.4.1. Gospodarka

Liczba i struktura podmiotów gospodarczych

Poniżej przedstawiono podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Gminie Rogów w latach 2003 – 2013. W roku 2013 zarejestrowano 349 jednostek gospodarczych, wśród nich 342 należały do sektora prywatnego.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII) w Gminie Rogów

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

¹⁷ „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla powiatu brzezińskiego” w powiecie brzezińskim za rok 2013, Powiatowy Urząd Pracy w Brzezinach

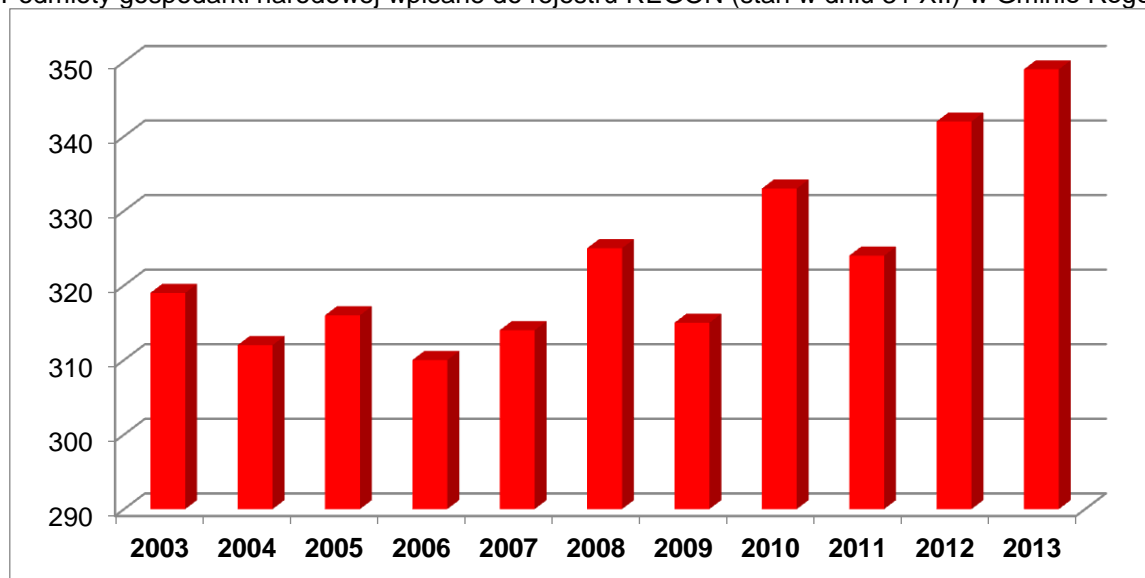

ogółem	319	312	316	310	314	325	315	333	324	342	349
sektor publiczny	8	8	8	9	9	9	9	9	9	7	7
sektor prywatny	311	304	308	301	305	316	306	324	315	335	342

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Widoczny jest stopniowy wzrost liczby podmiotów gospodarczych w Gminie. W roku 2013 zarejestrowano o 31 jednostek więcej, niż w roku 2003. Największe zmiany zachodzą w sektorze prywatnym.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII) w Gminie Rogów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Wśród firm należących sektora prywatnego dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stanowiły 81,6% przedsiębiorstw prywatnych. W Gminie funkcjonowało również 17 spółek handlowych, 15 stowarzyszeń i organizacji oraz po 2 spółdzielnie, fundacje i spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych w 2013 roku

podmioty gospodarki narodowej ogółem	349
sektor publiczny - ogółem	7
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	5
przedsiębiorstwa państwowe	0
spółki handlowe	0
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0
sektor prywatny - ogółem	342
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	279
spółki handlowe	17
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2
spółdzielnie	2

fundacje	2
stowarzyszenia i organizacje społeczne	15

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Zgodnie z podziałem podmiotów gospodarczych według Sekcji PKD 2007 w Gminie Rogów w latach 2009 – 2013 największe zmiany ilościowe zaszły w Sekcji H - Transport i gospodarka magazynowa, gdzie przybyło 13 podmiotów. W pozostałych działach również zachodzą wahania w liczbie podmiotów, jednak nie są one aż tak znaczne.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII)
wg Sekcji PKD 2007 w Gminie Rogów

	2009	2010	2011	2012	2013
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	8	7	7	9
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	0	0
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	42	42	42	45	45
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	2	2	2	1
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	0	0
Sekcja F - Budownictwo	31	43	38	37	32
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	119	117	114	116	113
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	19	18	20	27	32
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8	6	5	5	6
Sekcja J - Informacja i komunikacja	3	4	4	5	8
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9	11	10	10	9
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7	8	7	7	9
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	11	10	10	12	14
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	7	7	7	6
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	5	6	6	6
Sekcja P - Edukacja	13	15	14	16	16
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	9	10	10	12
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6	6	7	6	8
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	19	22	21	24	23
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0
Ogółem	315	333	324	342	349

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2013 roku największy udział w rogowskim rynku miały podmioty z Sekcji:

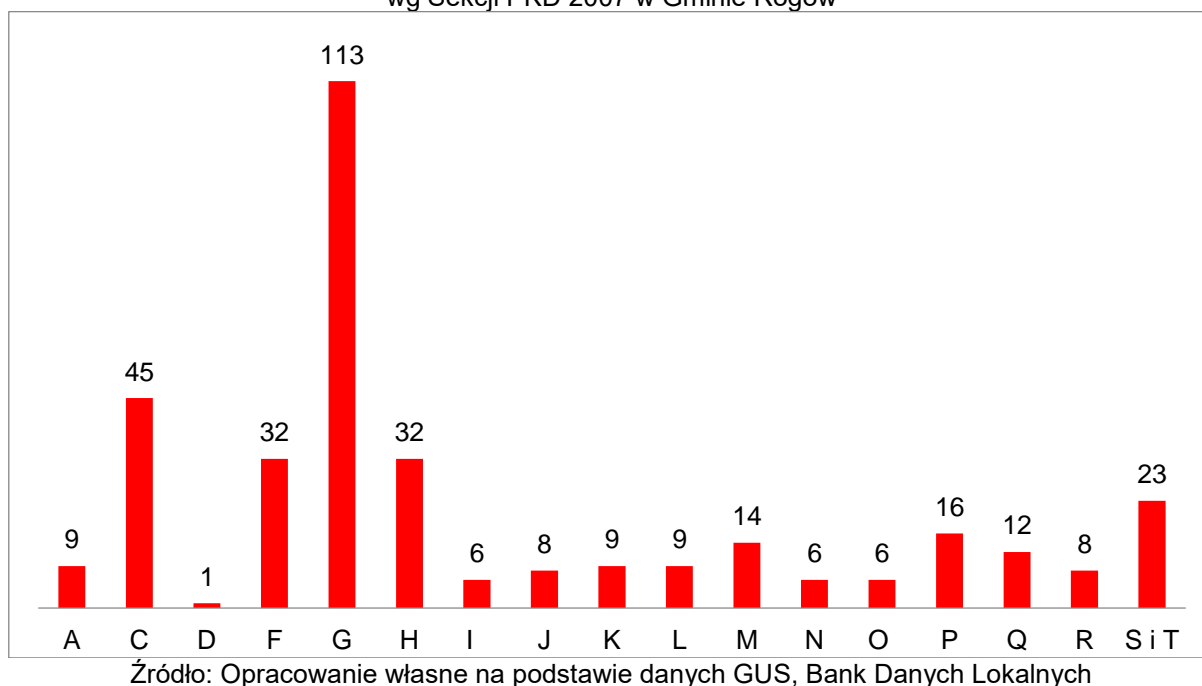
- G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (32,38%);
- C - Przetwórstwo przemysłowe (12,89%);

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

- F - Budownictwo (9,17%);
- H - Transport i gospodarka magazynowa (9,17%);
- S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (6,59%).

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII 2013)
wg Sekcji PKD 2007 w Gminie Rogów

Największymi podmiotami gospodarczymi na terenie Gminy są m.in.:

- P.P.H.U. „COMPLEX”, Rogów – produkcja pieczywa, ciastek i wyrobów ciastkarskich;
- Zakład Przetwórstwa Zbożowego „JAKPOL”, Rogów – wytwarzanie produktów przemiału zbóż;
- P.P.H.U. „AGRO-BIS”, Olsza – produkcja soków z owoców i warzyw;
- Wytwórnia Broni Jacek Popiński, Rogów – produkcja broni, amunicji i materiałów wybuchowych, produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych;
- P.P.H.U. „SŁAMAR” s.c., Wągry – produkcja pieczywa, ciastek i wyrobów ciastkarskich;
- TOP- PLAST Sp. z o. o., Rogów – produkcja okien i drzwi, sprzedaż materiałów budowlanych;
- „WPK - UNION” Sp. z o.o., Marianów – łowiectwo, przedsiębiorstwo rolnicze;
- P.P.H.U. WI MA TEX, Wągry – produkcja dzianin metrażowych;
- P.P.H.U. „DerElla”, Marianów Rogowski – produkcja pozostałej odzieży wierzchniej;
- Apteka „Św. Antoniego”, Rogów – sprzedaż detaliczna leków i innych wyrobów farmaceutycznych;
- Apteka „Melissa”, Rogów – sprzedaż detaliczna leków i innych wyrobów farmaceutycznych;
- PHU Anna Słaba, Józefów – sprzedaż materiałów budowlanych;

- Dombud Feja Sp.J., Rogów – sprzedaż materiałów budowlanych, przemysłowych i spożywczych.

Struktura gospodarstw domowych i rolnych

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym 2010 wg siedziby gospodarstwa w Gminie Rogów odnotowano 621 gospodarstw domowych. 603 z nich, czyli 97% czerpało dochody z działalności rolniczej, 326 (52,5%) posiadało dochód z pracy najemnej, natomiast 181 (29,14%) utrzymywało się z emerytury i renty.

Gospodarstwa domowe z dochodami z różnych źródeł w Gminie Rogów w 2010 roku

ogółem	621
z dochodem z działalności rolniczej	603
z dochodem z emerytury i renty	181
z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	93
z dochodem z pracy najemnej	326
z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	47

Źródło: GUS, Powszechny Spis Rolny 2010 wg siedziby gospodarstwa

Wśród gospodarstw rolnych ogółem 97,6% prowadziło działalność rolniczą. W Gminie dominują gospodarstwa powyżej 1 ha razem, a wśród nich te o powierzchni od 1 do 15 ha. Gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą o powierzchni 10 ha i więcej stanowią około 17%, zaś 15 ha i więcej około 6,6%. Gospodarstwa do 1 ha włącznie stanowią 7,9%. Wśród gospodarstw indywidualnych zależności te przedstawiają się podobnie.

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych

	gospodarstwa rolne ogółem		gospodarstwa indywidualne	
	ogółem	prowadzące działalność rolniczą	ogółem	prowadzące działalność rolniczą
ogółem	621	606	618	603
do 1 ha włącznie	57	48	57	48
powyżej 1 ha razem	564	558	561	555
1 - 5 ha	278	272	278	272
1 - 10 ha	460	454	458	452
1 - 15 ha	524	518	522	516
5 - 10 ha	182	182	180	180
5 - 15 ha	246	246	244	244
10 -15 ha	64	64	64	64
5 ha i więcej	286	286	283	283
10 ha i więcej	104	104	103	103
15 ha i więcej	40	40	39	39

Źródło: GUS, Powszechny Spis Rolny 2010 wg siedziby gospodarstwa

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

W Gminie Rogów wśród gospodarstw rolnych ogółem użytki rolne stanowią około 50,5% powierzchni gruntów ogółem, lasy i grunty leśne zajmują około 45,5% powierzchni, natomiast pozostałe grunty około 4%. Wśród użytków rolnych przewagę stanowią te w dobrej kulturze, pod zasiewami jest około 41,2% powierzchni gospodarstw rolnych. Znaczny odsetek stanowią uprawy trwałe oraz sady ogółem. Wśród gospodarstw indywidualnych użytki rolne ogółem stanowią około 92,5% ich powierzchni, lasy i grunty leśne około 3%, zaś pozostałe grunty około 4,5%. Struktura użytków rolnych w dobrej kulturze oraz pod zasiewami jest podobna do tej w gospodarstwach rolnych ogółem.

Użytkowanie gruntów w Gminie Rogów w 2010 roku

	gospodarstwa rolne ogółem		gospodarstwa indywidualne	
	liczba	powierzchnia (ha)	liczba	powierzchnia (ha)
grunty ogółem	621	7 860,54	618	4 254,79
użytki rolne ogółem	621	3 968,12	618	3 938,95
użytki rolne w dobrej kulturze	605	3 920,67	602	3 894,64
pod zasiewami	510	3 236,59	507	3 226,39
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	50	75,93	50	75,93
uprawy trwałe	228	484,83	226	477,33
sady ogółem	226	479,84	224	472,34
ogrody przydomowe	46	4,60	46	4,60
łąki trwałe	103	83,02	102	77,94
pastwiska trwałe	26	35,70	25	32,45
pozostałe użytki rolne	78	47,45	77	44,31
las i grunty leśne	186	3 577,26	183	117,88
pozostałe grunty	560	315,17	557	197,97

Źródło: GUS, Powszechny Spis Rolny 2010 wg siedziby gospodarstwa

Wśród gospodarstw rolnych z powierzchnią pod zasiewami dominują zboża razem (92,5%), w około 30% uprawiane są ziemniaki, około 6% zajmują uprawy przemysłowe, rzepak i rzepik razem. Struktura upraw w gospodarstwach indywidualnych jest przedstawia się podobnie.

Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju w Gminie Rogów w 2010 roku

	gospodarstwa rolne ogółem	gospodarstwa indywidualne
ogółem	510	507
zboża razem ¹⁸	472	469
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	469	466
ziemniaki	153	153
uprawy przemysłowe ¹⁹	34	34
rzepak i rzepik razem	32	32

¹⁸ GUS: Do grupy "zbóż ogółem" zalicza się powierzchnię uprawy zbóż podstawowych (pszenica, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto) z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno i pozostałymi uprawami zbożowymi (gryka, proso itp.).

¹⁹ GUS: Do grupy "przemysłowych" zaliczono powierzchnię buraków cukrowych, rzepaku i rzepiku, lnu i konopi oraz tytoniu. Nie zalicza się tu maku, słonecznika, chmielu, ziół leczniczych, wikliny i innych przemysłowych. Uprawy te w niniejszej publikacji zaliczono do grupy "pozostałe uprawy".

strączkowe jadalne na ziarno razem ²⁰	4	3
--	---	---

Źródło: GUS, Powszechny Spis Rolny 2010 wg siedziby gospodarstwa

Pod względem powierzchni zasiewów w Gminie Rogów dominują zboża razem zajmując około 83% powierzchni. Przeważają tutaj: pszenżyto ozime (22,8%), mieszanki zbożowe jare (14,88%), pszenica ozima (11,63%) oraz owies (11,13%). Powierzchnie upraw w gospodarstwach indywidualnych kształtują się podobnie.

Powierzchnia zasiewów wg rodzaju gospodarstwa w Gminie Rogów w 2010 roku (w ha)

	gospodarstwa rolne ogółem		gospodarstwa indywidualne	
	powierzchnia	udział % w powierzchni ogółem	powierzchnia	udział % w powierzchni ogółem
ogółem	3 236,59		3 226,39	
zboża razem	2 687,31	83,03%	2 681,61	83,11%
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	2 660,68	82,21%	2 654,98	82,29%
pszenica ozima	376,41	11,63%	375,49	11,64%
pszenica jara	48,84	1,51%	48,84	1,51%
żyto	320,59	9,91%	320,33	9,93%
jęczmień ozimy	53,92	1,67%	53,92	1,67%
jęczmień jary	197,73	6,11%	197,73	6,13%
owies	360,29	11,13%	355,77	11,03%
pszenżyto ozime	738,04	22,80%	738,04	22,88%
pszenżyto jare	23,34	0,72%	23,34	0,72%
mieszanki zbożowe ozime	59,99	1,85%	59,99	1,86%
mieszanki zbożowe jare	481,53	14,88%	481,53	14,92%
kukurydza na ziarno	0,50	0,02%	0,50	0,02%
ziemniaki	118,19	3,65%	118,19	3,66%
uprawy przemysłowe	187,35	5,79%	187,35	5,81%
rzepak i rzepik razem	187,05	5,78%	187,05	5,80%
strączkowe jadalne na ziarno razem	6,92	0,21%	5,64	0,17%

Źródło: GUS, Powszechny Spis Rolny 2010 wg siedziby gospodarstwa

Wśród zwierząt gospodarskich w największej ilości gospodarstw dominuje drób ogółem razem, znaczną część stanowią kury. W Gminie występuje dużo trzody chlewnej, w znacznie mniejszych ilościach hodowane jest bydło oraz konie.

Pogłowie zwierząt gospodarskich (bydło, trzoda chlewna, konie, drób) w Gminie Rogów w 2010 roku

	gospodarstwa rolne ogółem	
	liczba gospodarstw	zwierzęta w szt.
bydło razem	101	834
bydło krowy	77	366

²⁰ GUS: Do grupy "strączkowych jadalnych" zalicza się groch, fasolę, bób oraz inne strączkowe jadalne uprawiane na ziarno (np. ciecierzycę). Powierzchnię zasianą grochem, fasolą, bobem itp. przewidzianą do zbioru w stanie niedojrzałym zaliczono do warzyw gruntowych.

trzoda chlewna razem	151	6 156
trzoda chlewna lochy	106	479
konie	14	92
drób ogółem razem	247	17 302
drób ogółem drób kurzy	246	15 854

Źródło: GUS, Powszechny Spis Rolny 2010 wg siedziby gospodarstwa

Aktywność gospodarcza

Jednym z podstawowych wskaźników najlepiej ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest poziom aktywizacji gospodarczej liczony jako ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Wyraża on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynku.

Poziom aktywizacji gospodarczej na przykładzie gmin wiejskich w powiecie brzezińskim, stan na 31XII

gminy wiejskie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Brzeziny	662,67	710,58	736,92	738,07	749,09	769,09	799,78	833,18
Dmosin	704,65	707,98	721,65	734,24	742,51	718,02	733,46	764,16
Jeżów	612,58	627,63	614,70	603,76	626,59	611,32	630,55	627,52
Rogów	665,81	673,53	697,72	675,39	700,17	679,25	714,73	733,04

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych GUS, BDL

Wśród gmin wiejskich powiatu brzezińskiego w 2013 roku najwyższy poziom aktywizacji gospodarczej odnotowano w gminie Brzeziny. W każdej z jednostek nastąpił wzrost wartości wskaźnika w stosunku do 2003 roku, najwyższy odnotowano w gminie Brzeziny (o 170,51 punktu), a następnie w Gminie Rogów (o 67,23 punktu), tutaj też występowały jego największe wahania w analizowanym okresie.

Jednak poziom aktywizacji gospodarczej jest tylko jednym ze wskaźników obrazujących aktywność biznesową populacji. Ważnym wskaźnikiem dodatkowym jest tzw. indeks **PEAI** (Present Economic Activity Index – wskaźnik aktualnej aktywności gospodarczej), obliczamy jako procentową zmianę ilości firm na 10 tys. mieszkańców w ostatnich trzech latach. PEAi powyżej 9% oznacza pomyślną koniunkturę, a powyżej 15% gwałtowny rozwój. Okres od roku 2004 jest okresem bardzo dużego wzrostu gospodarczego w całym kraju. W gminach wiejskich wskaźnik PEAi bardzo często jest większy niż 4% a gminach wiejsko – miejskich często przekracza 9%.

Warto zauważyć, że nie ma prostej korelacji między poziomem aktywizacji gospodarczej a indeksem PEAi. Należy to interpretować następująco: poziom aktywizacji to skumulowany przez wiele lat dorobek aktywności lokalnego sektora gospodarczego, natomiast PEAi obrazuje aktualną dynamikę.

Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach na analizowanym obszarze dla 2013 roku

Gminy	Saldo ilości firm w ostatnich trzech latach	
	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAI
Brzeziny	51	11,23
Dmosin	6	2,92
Jeżów	-4	0,15
Rogów	16	4,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Zgodnie z zapisami powyżej pomyślna koniunktura występuje tylko w Gminie Brzeziny. W pozostałych gminach przyrost procentowy PEAI jest znacznie niższy, drugi z kolei odnotowano w Gminie Rogów - w wysokości 4,69%, co świadczy o dobrym rozwoju gospodarczym Gminy.

Wskaźnik PEAI w Gminie Rogów ulegał w latach 2006 - 2013 wahaniom, dwukrotnie odnotowano wartości ujemne. Zarysowuje się jednak tendencja wzrostowa, w ostatnich 3 latach w Gminie przybyło 16 jednostek gospodarczych.

Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach w Gminie Rogów w latach 2006 - 2013

rok	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAI	rok	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAI
2006	-9	-2,61	2010	19	3,95
2007	2	0,79	2011	-1	-2,65
2008	9	2,58	2012	27	5,83
2009	5	1,44	2013	16	4,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

3.4.2. Turystyka

Do największych atrakcji turystycznych Gminy Rogów należą z pewnością:

- Rogowska Kolej Wąskotorowa ze Skansenem Lokomotyw w Rogowie;
- Arboretum i Alpinarium – Leśnego Zakładu Doświadczalnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Rogowie;
- Muzeum Lasu i Drewna przy Centrum Edukacji Przyrodniczo Leśnej.

Bazę turystyczną, hotelarską i gastronomiczną tworzą ośrodki:

- zespół Domów Studenckich: „Jodełka”, „Dom Pod Bukiem”, „Belwederek” z obiektami gastronomicznymi;
- dom rekreacyjno- wspólnotowy z kaplicą „Ognisko Miłości” w Olszy;
- stajnia „Pod Wiązami” posiadająca otwartą ujeżdżalnię;
- stadnina koni RKS Rogów „Eden”;
- pizzeria, bar, restauracja w Rogowie PGR, przy drodze krajowej;

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

- bar w Rogowie, przy elewatorze;
- bar w Rogowie przy ul. Dworcowej;
- obiekty gastronomiczne w pobliżu Leśnego Zakładu Doświadczalnego.

Obszar Gminy posiada wyznaczone szlaki turystyczne: samochodowe, rowerowe, kolejowe, konne oraz piesze. To wszystko za sprawą pięknych krajobrazów, które można podziwiać w tym rejonie, bogactwa przyrody, ale również ciekawej historii, kultury, tradycji oraz architektury. Brakuje jednak promocji Gminy poza jej granicami. Rogów kojarzony jest zwykle z Arboretum i Alpinarium, turyści nie posiadają informacji o innych atrakcjach turystycznych, zabytkach czy o dostępnych usługach gastronomicznych.

Łódzki Szlak Konny

Szlak powstał w 2012 roku w ramach projektu „Turystyka w siodle - infrastruktura innowacyjnego i unikatowego produktu turystycznego”. Jest to najdłuższa w Europie trasa dedykowana turystyce konnej. Długość szlaku stanowi obecnie ponad 2000 km. Na trasie, na obszarze całego województwa łódzkiego znajduje się ponad 200 ośrodków jeździeckich i ponad 1000 atrakcji turystycznych.²¹ Szlak przebiega przez Gminę Rogów, gdzie znajdują się 4 ośrodki jazdy konnej.

Szlaki tworzące „Muzeum w Przestrzeni – wielokulturowe korzenie regionu łódzkiego”

Projekt jest pomysłem gmin: Brzeziny, Dmosin, Jeżów, Rogów i miasta Brzeziny z powiatu brzezińskiego oraz gminy Koluszki z powiatu łódzkiego wschodniego. W ramach projektu zaplanowano wytyczenie i oznakowanie czterech szlaków turystycznych. Każdy z nich posiada odrębną symbolikę i tematykę, a także oznaczenie w terenie:

1. wojenny Szlak Pamięci - liczący 133 km łączy miejsca związane z militarną przeszłością ziemi łódzkiej. Są to w szczególności miejsca działań związanych z Pierwszą Wojną Światową, rozgrywających się w listopadzie 1914 roku między Koluszkami i Brzezina - tak zwaną Operacją Łódzką.
2. przyrodniczy Szlak Wytchnienia - o długości 113 km biegnie w postaci pętli przez najcenniejsze i najbardziej atrakcyjne pod względem przyrodniczym obszary gmin: Brzeziny, Jeżów, Rogów i Koluszki np. Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, Buczyna Gałkowska, Parowy Janinowskie czy Arboretum w Rogowie.
3. kulturowy Szlak Zadumy - ma 102 km i prowadzi do najciekawszych miejsc związanych z rozwojem i zróżnicowaniem etnicznym okolic Koluszek i Brzezin. Są to zabytkowe obiekty jak: kościoły, cmentarze, dwory, zabudowania świadczące o wielokulturowości tego obszaru.

²¹ „Portal Turystyki Aktywnej w Siodle”, www.wsiodle.lodzkie.pl

4. kulinarny Szlak Łaknienia - liczący 71 km szlak prowadzi do kilkudziesięciu miejsc, w których można zjeść tradycyjne polskie potrawy lub dania mające charakter regionalny. Szlak ten zaplanowano tak, aby uzupełniał sieć pozostałych szlaków.

Szlak rowerowy „Z Reymontem w tle”

Jest to szlak o długości 200 km (trasa: Łódź – Brzeziny – Lipce Reymontowskie – Skierniewice – Puszcza Bolimowska – Babusk – Biała Rawska – Rawa Mazowiecka – Boguszyce – Rogów – Rochna – Gałków – Łódź) oraz

Szlak rowerowy „Śladami Reymonta” (Trasa: Skierniewice – Lipce Reymontowskie – Rogów – Słupia – Godzianów – Skierniewice) o długości 56,8 km.

Mimo wyznaczonego opisanego powyżej szlaku na terenie Gminy Rogów nie wybudowano ścieżek rowerowych.

Ponadlokalny Szlak Kolei Warszawsko- Wiedeńskiej

Stanowi on część kolei warszawsko- wiedeńskiej, zwanej niegdyś Drogą Żelazną Warszawsko- Wiedeńską, która była pierwszą koleją wybudowaną z inicjatywy Polaków na terenie Królestwa Polskiego w latach 1845 – 1846, łączyła Warszawę z granicą zaboru austriackiego. Na funkcjonującym od ponad 160 lat szlaku znajduje się wiele obiektów ważnych pod względem historycznym i kulturowo- przyrodniczym. Współcześnie pełni on ważną funkcję komunikacyjną oraz edukacyjno- turystyczną. Na trasie przebiegu szlaku wskazano miejscowości węzłowe, które jednocześnie powinny być miejscami kreującymi jego tożsamość. Jedną z tych miejscowości jest Rogów. Szlak Kolei Warszawsko- Wiedeńskiej nie jest jeszcze oznakowany w terenie. Zaprojektowano jednak logo, które może być wykorzystywane w celach promocyjnych i oznaczenia szlaku w terenie.

Aktualizacja „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” wskazuje na powstanie nowych szlaków turystycznych, które częściowo pokrywają się z istniejącymi i projektowanymi do tej pory. Wyznaczono również Rogowsko- Lipiecką Strefę Turystyczną oraz Strefę Turystyczną Wzniesień Łódzkich które obejmują m.in. Gminę Rogów. Jednocześnie zaproponowano włączenie Gminy Rogów w zasięg projektowanego „Turystycznego i Kulturowego Pasma Kolei Warszawsko- Wiedeńskiej” oraz „Pasma Turystycznego Łodzi”. Strefy oraz pasma turystyczne wskazują teren Gminy jako rejon posiadający predyspozycje do rozwoju turystyki.

3.5. Analiza SWOT

SPOŁECZEŃSTWO, SYTUACJA SPOŁECZNA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Korzystne położenie względem większych ośrodków miejskich; – Korzystne położenie na mapie drogowej, układ komunikacyjny sprzyjający przemieszczaniu się do innych miast; – Dostęp do połączeń kolejowych; – Niewielki wzrost liczby ludności na obszarze Gminy spowodowany dodatnim saldem migracji wewnętrznych; – Funkcjonowanie Gminnej Biblioteki Publicznej w Rogowie; – Funkcjonowanie stowarzyszeń oraz działalność Ochotniczych Straży Pożarnych; – Przynależność do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Mroga”; – Dobry poziom zasobów mieszkaniowych Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ujemny przyrost naturalny; – Społeczeństwo określane typem społeczeństwa starzejącego się; – Stopniowy wzrost liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych; – Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców; – Problem ubóstwa, bezrobocia, alkoholizmu; – Zbyt małe zasoby infrastruktury społecznej, w tym sportowej; – Budynek przedszkola nie spełnia potrzeb mieszkańców Gminy.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Korzystne warunki klimatyczne; – Dość dobre warunki glebowe korzystne dla rozwoju rolnictwa; – Istnienie rzek oraz kilku naturalnych i sztucznych powierzchniowych zbiorników wodnych; – Znaczna lesistość, bogactwo przyrody; – Istnienie Leśnego Zakładu Doświadczalnego z jednostkami: Arboretum oraz Alpinarium; – Występowanie obszarów podlegających ochronie prawnej; – Opracowanie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów” oraz „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Rogów”. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ubogie złoża surowców naturalnych; – Zanieczyszczenie środowiska powodowane niską emisją; – Tereny Gminy położone wzdłuż dolin rzek narażone są na okresowe występowanie podtopień; – Obszary chronione powodują ograniczenia w rozwoju obszaru; – Braki w gospodarce wodno- ściekowej.

TURYSTYKA, SPORT, REKREACJA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Centrum Edukacji Przyrodniczo- Leśnej z Muzeum Lasu i Drewna; – Kolej Wąskotorowa Rogów – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska; – Skansen Locomotyw w Rogowie; – Zespół pałacowy i folwarczny w Rogowie PGR; – Obiekty związane z pobytem i twórczością Władysława Reymonta (pomnik i drzewo); – Występowanie rzek; – Piękny krajobraz; – Organizowanie cyklicznych i niecyklicznych imprez; – Funkcjonowanie stowarzyszeń oraz działalność Ochotniczych Straży Pożarnych; – Istnienie obiektów zabytkowych i szlaków turystycznych; – Istnienie boisk sportowych w Rogowie i Nowych Wągrach oraz działalność klubów sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Infrastruktura sportowa wymaga doposażenia; – Brak pozaszkolnych zajęć sportowych dla młodzieży; – Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych; – Niewielka ilość infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej; – Brak jednolitej promocji Gminy.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Stopniowy wzrost liczby podmiotów gospodarczych; – Rozwój działu Transport i gospodarka magazynowa. 	<ul style="list-style-type: none"> – Stopniowy wzrost liczby osób bezrobotnych; – Stosunkowo niski poziom wykształcenia społeczeństwa, który przekłada się na poziom bezrobocia; – Znaczny odsetek młodych osób bezrobotnych (w wieku 25 – 35 lat); – Problem długotrwałego bezrobocia; – Niespójność pomiędzy podażą a popytem na pracę; – Dominacja mniejszych powierzchniowo gospodarstw rolniczych; – Niska przedsiębiorczość mieszkańców; – Brak rozwiązań innowacyjnych.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Dobrze rozwinięta sieć połączeń drogowych; – Dostęp do połączeń kolejowych; – Dobrze rozwinięta infrastruktura wodociągowa; – Segregacja odpadów u źródła; – Dobre zelektryfikowanie Gminy; – Dostęp do telefonii przewodowej i bezprzewodowej; – Doprowadzanie do Gminy sieci światłowodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Drogi wymagają modernizacji/ przebudowy; – Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych; – Bardzo niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz rozwiązań ekologicznych i energooszczędnych; – Brak powszechnego dostępu do sieci kanalizacyjnej; – Nieuporządkowany system gospodarki wodno- ściekowej; – Korzystanie z nieszczelnych bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe; – Brak dostępu do sieci gazowej.

EDUKACJA I SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Funkcjonowanie Gminnej Biblioteki Publicznej w Rogowie; – Wdrażanie projektu e-kształcenia w Gimnazjum w Rogowie; – Funkcjonowanie Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Rogowie, a w jego ramach: Arboretum, Centrum Edukacji Przyrodniczo- Leśnej, Nadleśnictwa Rogów oraz Szkółkarskiego Ośrodka Szkoleniowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak szkół ponadgimnazjalnych na obszarze Gminy; – Zbyt wysoki wskaźniki komputeryzacji; – Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców; – Zły stan techniczny budynku przedszkola, obiekt nie jest w stanie zapewnić miejsca dla wszystkich przedszkolaków; – Brak E- urzędu; – Niewykorzystywanie e- usług publicznych.

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej oraz badań profilaktycznych; – Działalność Fundacji Wsparcia Psychospołecznego; – Dobrze prowadzony Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie; – Zmniejszanie się liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej; – Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz stworzenie „Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Rogów na lata 2014 – 2020”. 	<ul style="list-style-type: none"> – Problem ubóstwa, bezrobocia, alkoholizmu – wzrost liczby osób objętych pomocą GOPS; – Utrudnienia w codziennym życiu osób niepełnosprawnych; – Jednostki OSP nie są wystarczająco dobrze wyposażone w odpowiedni sprzęt.

SZANSE

<ul style="list-style-type: none"> – Szlaki turystyczne przechodzące m.in. przez gminę Rogów; – Rozwój agroturystyki; – Wykorzystanie walorów przyrody dla promocji; – Rozwój turystyki weekendowej; – Coraz większe zainteresowanie regionalizmem, docenianie walorów środowiska naturalnego; – Promocja Gminy, wypromowanie marki Rogów i jej zasobów; – Rozwój drobnej przedsiębiorczości w oparciu o lokalne zasoby; – Wzrost świadomości społecznej, dziedziczenie pozytywnych wzorców i postaw, chęć podnoszenia kwalifikacji i zdobywania wykształcenia, kształtowanie świadomości ekologicznej; – Organizacja szkoleń i kursów podnoszących umiejętności i kwalifikacje mieszkańców; – Organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci; – Rozwój e- kształcenia; – Wsparcie finansowe dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej; – Tworzenie miejsc pracy poza sektorem rolnictwa, przy równoczesnym kształceniu osób odchodzących z tego sektora; – Zmniejszenie się poziomu bezrobocia i zwiększenie średnich dochodów gospodarstw domowych; – Wykorzystanie instalacji z udziałem odnawialnych źródeł energii; – Modernizacja/ remont dróg, budynków; – Możliwość korzystania z dofinansowania do inwestycji ze środków zewnętrznych, Unii Europejskiej; – Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej dla poruszania się osób niepełnosprawnych.
--

ZAGROŻENIA

- Brak promocji Gminy;
- Niekorzystna i niepewna sytuacja polityczno- gospodarcza na wschodzie;
- Brak dostępu/ rozwoju e- kształcenia;
- Zagrożenie dla miejscowych przedsiębiorców płynące z rozpowszechnionej sprzedaży produktów drogą elektroniczną – bardzo często w bardziej atrakcyjnej cenie;
- Coraz bardziej dotkliwe niekorzystne zjawiska atmosferyczne w postaci np. gwałtownych burz, opadów, wichur;
- Brak uregulowania gospodarki wodno- ściekowej;
- Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna hamuje rozwój społeczno- gospodarczy Gminy;
- Brak wsparcia finansowego dla firm;
- Słaby rozwój małych i średnich firm spowodowany dużymi kosztami pracy – podatki, ZUS;
- Brak środków finansowych na rozwój przedsiębiorstw;
- Duża konkurencja wśród gmin oraz przedsiębiorców ubiegających się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej;
- Perspektywa wygaśnięcia dotacji płynących z Unii Europejskiej;
- Obniżenie się poziomu wzrostu gospodarczego kraju;
- Niska opłacalność produkcji rolnej.

3.6. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym obszarze

Dokonanie analizy społeczno- gospodarczej Gminy Rogów, a następnie wskazanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń wynikających z uwarunkowań zewnętrznych, daje możliwość wskazania głównych obszarów problemowych Gminy.

Położenie geostrategiczne Gminy jest dobre i sprzyja jej rozwojowi. Świadczy o tym dobrze rozwinięta sieć dróg oraz dogodnie umiejscowienie względem ważniejszych ciągów komunikacyjnych, w tym linii kolejowych. Czyni to Gminę Rogów dostępną dla mieszkańców i przedsiębiorców z innych miast, zapewnia możliwość przemieszczania się pomiędzy miejscowościami w Gminie, a także umożliwia mieszkańcom Rogowa przejazd do innych, większych ośrodków miejskich, takich jak Brzeziny – siedziba powiatu, czy do miasta wojewódzkiego Łódź.

Fakt samego istnienia połączeń drogowych nie jest jednak wystarczający. O ich użyteczności decyduje stan i jakość dróg oraz zagospodarowanie przestrzenne gminy. Gmina Rogów posiada nietypowe zagospodarowanie przestrzenne. Teren samej miejscowości Rogów jest podzielony na dwie części linią kolejową. Znajdują się tu tylko dwa przejazdy dla pojazdów co utrudnia komunikację wewnątrz miejscowości. We wschodniej części miejscowości znajduje się m.in. Urząd Gminy, Szkoła, Kościół, Bank. W zachodniej części miejscowości znajdują się głównie budynki mieszkalne oraz Leśny Zakład Doświadczalny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Problemem jest komunikacja mieszkańców pomiędzy dwoma strefami. Linia kolejowa jest ważnym ciągiem komunikacyjnym województwa łódzkiego i mazowieckiego dlatego ruch pociągów jest duży. Szlabany na przejeździe są więc często zamykane. Przejazd jest trudny. Podział na dwie strefy funkcjonalne powoduje również, że przeprowadzenie inwestycji sieciowych (drogowych, wodno- kanalizacyjnych, elektrycznych) jest trudne i długotrwałe. Wymaga specjalnych pozwoleń i prac projektowych związanych z przejściem pod linią kolejową.

W tym miejscu pojawia się kolejny problem Gminy – są nim drogi pozostające w złym stanie technicznym, często bez wydzielonych poboczy, chodników i ścieżek rowerowych. Zły stan dróg, a także brak wyznaczonych stref dla poszczególnych grup ich użytkowników, stwarza realne zagrożenie dla zdrowia i życia prowadzących pojazdy oraz pieszych. Utrudnienia takie wpływają również na szybkość przemieszczania się, co nie pozostaje bez znaczenia dla mieszkańców podróżujących codziennie do szkoły i pracy. Nieprawidłowe zagospodarowanie infrastruktury drogowej znacznie obniża atrakcyjność obszaru, a tym samym wpływa negatywnie na jego dostępność dla turystów czy inwestorów. Choć drogi gminne są na bieżąco naprawiane, to największy problem dotyczy dróg powiatowych, które są zaniedbane i wymagają kompleksowej przebudowy wraz z poszerzeniem pasa drogowego. Dla rozwoju Gminy kluczowa wydaje się przebudowa drogi powiatowej pomiędzy Jeżowem a Kołacinem. Droga ta znacznie skraca podróż z Rogowa do węzła

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

autostradowego w Strykowie oraz stworzy możliwość rozwoju stref inwestycyjnych w północnej części Gminy. W tym momencie droga jest wąska, a nawierzchnia znajduje się w bardzo złym stanie. Konieczne staje się również utwardzenie poszczególnych dróg gminnych i stworzenie miejsc parkingowych. Dotyczy to np. cmentarza w miejscowości Rogów. Dojazd tam jest trudny. Nie ma tam parkingu.

Mówiąc o infrastrukturze należy również zaznaczyć problem braku skanalizowania terenu Gminy. Sieć kanalizacyjna wydaje się być jednym z podstawowych dóbr świata współczesnego, nowoczesnego i należy do czynników wpływających na postrzeganie Gminy pod kątem inwestorskim, czy też w kontekście wyboru miejsca zamieszkania.

Niezwyczajnym problemem zarówno wschodniej jak i zachodniej części miejscowości Rogów jest zalewanie posesji i dróg. Konieczne jest odwodnienie terenu.

Kolejnym problemem w Gminie jest niska emisja ze źródeł punktowych, która ma znaczny wpływ na stan i jakość powietrza, a zatem również zdrowia mieszkańców Gminy. Emisja substancji szkodliwych do środowiska ma w przeważającej mierze charakter sezonowy, bowiem związana jest z ogrzewaniem budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej w miesiącach zimnych. Dla zmniejszenia emisji konieczne jest ograniczenie zużycia paliw, co jest możliwe dzięki przeprowadzeniu termomodernizacji budynków oraz wdrożeniu rozwiązań ekologicznych, takich jak np. instalowanie pomp ciepła w budynkach użyteczności publicznej. Pożądane jest wprowadzanie w Gminie instalacji, które wykorzystują odnawialne źródła energii, a także rozwiązań energooszczędnych. Obecnie nie jest ich zbyt wiele, a warunki dla ich użytkowania są dobre. Brakuje nowoczesnych rozwiązań ekologicznych wykorzystujących technologię SMART. Gmina powinna wytwarzać samodzielnie energię elektryczną na potrzeby swoich obiektów z wykorzystaniem energii słońca czy wiatru. Pozwoli to dodatkowo ograniczyć koszty utrzymania obiektów czy oświetlenia ulicznego.

W Gminie w dalszym ciągu istnieją problemy z edukacją na szczeblu przedszkolnym. Choć w Rogowie istnieje przedszkole to budynek, gdzie się ono znajduje nie spełnia wymagań cywilizacyjnych. Pomieszczenia są zimne i niedostosowane do prawidłowego rozwoju dzieci. W gminie nie ma również budynku, który nadawałby się na adaptację pod kątem edukacji przedszkolnej. Dzieci mają wyjątkowe potrzeby. Poza edukacją potrzebują zabaw ruchowych, a do tego niezbędny jest nowoczesny budynek. Okres przedszkolny to czas, w którym dzieci wkracają w życie społeczne, spotykają się regularnie ze swoimi rówieśnikami, muszą przyswoić nie tylko podstawy programowe, ale przede wszystkim nauczyć się życia w grupie, współpracy, empatii. To okres, kiedy dziecko doświadcza nowych, nieznanych mu dotąd emocji, uczy się respektowania zasad i słuchania innych. Przedszkole jest miejscem, w którym dziecko poznaje autorytety innych osób, zostaje odłączone na znaczną część dnia od rodziców, a zatem warunki w których przebywa muszą odpowiadać jego potrzebom. Przedszkole musi być bezpieczne i odpowiednio wyposażone.

Problemem Gminy jest również stan, jakość i ilość dostępnej infrastruktury sportowej. Konieczne staje się doposażenie i modernizacja już istniejących obiektów. W Gminie funkcjonują boiska, sale sportowe, ale zasoby te nadal nie są wystarczające dla rozwoju aktywności fizycznej wszystkich mieszkańców. Pożądana jest budowa nowych obiektów. Można by rzec, że sport przeżywa w Polsce swoisty etap „odrodzenia”, aktywność fizyczna i bycie „fit” stało się modne. Jest to jeden z nielicznych trendów przynoszących korzyści dla zdrowia człowieka, a zatem warto jest stworzyć mieszkańcom odpowiednie i atrakcyjne warunki dla podnoszenia sprawności i wydolności organizmu.

Dodatkowego znaczenia nabiera tutaj brak pozalekcyjnych zajęć m.in. sportowych dla dzieci i młodzieży, które w przypadku braku interwencji rodziców, w większości wykorzystują czas wolny na przesiadywanie przed komputerem lub telewizorem, najczęściej bezproduktywnie.

Należy również zaznaczyć, że osoby uprawiające sport są bardziej zdyscyplinowane, łatwiej im zarządzać czasem własnym, są bardziej zorganizowane. Pożądanym jest, aby już dzieci nabierały tych pozytywnych cech, bowiem może im to pomóc w nauce i w dorosłym życiu. Ponadto, posiadanie hobby (jakim może stać się właśnie sport) zmniejsza ryzyko zainteresowania się dziecka używkami oraz nawiązaniem kontaktu z grupami osób z tzw. marginesu społecznego.

Tutaj należy wskazać na problem boiska piłkarskiego w Gminie Rogów. Rozgrywki prowadzone są w bardzo złych warunkach. Szatnie zlokalizowane są w rozsypującym się wagonie kolejowym.

Problemem Gminy w sferze społecznej jest wzrastający poziom bezrobocia, ubóstwa, oraz nadużywania alkoholu. Bezrobocie dotyczy w znacznej mierze ludzi młodych, coraz częściej przeradza się w bezrobocie długotrwałe. W skrajnych przypadkach jego efektem jest ubóstwo. Ubóstwo występuje jednak również wśród starszych osób samotnych, rodzin wielodzietnych oraz osób samotnie wychowujących dziecko/ dzieci, które choć posiadają źródło dochodu, to jednak środki te nie są wystarczające na zaspokojenie nawet podstawowych potrzeb.

Problemem jest również nadużywanie alkoholu, zarówno przez osoby bezrobotne, jak i te posiadające pracę. Konsekwencje uzależnienia są różne – osoby pracujące tracą zatrudnienie, albo przeznaczają niemalże całe wynagrodzenie na zakup trunków; w rodzinach powstają konflikty, pojawia się problem braku zainteresowania dzieckiem, a tam gdzie opiekunowie nie pracują - biedy, czasami przemocy; dzieci przejmują złe wzorce, są obciążone psychicznie, mogą mieć trudności w nawiązywaniu relacji, z założeniem własnej rodziny i wychowaniem potomstwa. Można wskazać miejsca, gdzie problem jest szczególnie.

Jedną z przyczyn bezrobocia są niskie kwalifikacje, brak doświadczenia, ale również stosownego wykształcenia. Poziom wykształcenia mieszkańców w Gminie jest stosunkowo niski. Problemem staje się dojazd do szkół ponadgimnazjalnych i wyższych, nie każdą rodzinę stać jest na opłacenie codziennych przejazdów albo zapewnienie dziecku noclegu w innym mieście. Są to znaczne nakłady finansowe, którym wiele rodzin nie jest w stanie poddać. Czasami jednak, pomimo korzystnej sytuacji finansowej, dziecko nie kontynuuje nauki – wynika to albo z przeświadczenia rodziców o braku takiej konieczności, albo z braku chęci pogłębiania wiedzy przez dziecko, które uważa to za zbędne.

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

Efektem tego jest bardzo niski udział mieszkańców Gminy posiadających wykształcenie wyższe i średnie. Z tego też powodu wiele osób nie może i nie potrafi znaleźć zatrudnienia.

Gmina Rogów posiada dobre warunki dla rozwoju turystyki, należą do nich uwarunkowania środowiska naturalnego, ale również miejsca takie jak Alpinarium czy Arboretum wykorzystujące piękno i zasoby przyrody. Przez Gminę przebiegają szlaki turystyczne, znajdują się tu obiekty zabytkowe. Niestety Gmina nie dysponuje odpowiednią infrastrukturą dla pełnego ich wykorzystania, obecne zaplecze jest zbyt słabe dla rozwoju funkcji turystycznej. Mało też mówi się o Gminie poza jej granicami, co świadczy o braku lub nieodpowiedniej jej promocji.

Szczególnym problemem Gminy jest odłączenie od procesów społeczno- gospodarczych poszczególnych miejscowości Gminy. Dojazd do nich jest trudny i oddalone są one zarówno od dróg krajowych jak i linii kolejowych (np. miejscowość Jasień). Mieszkańcy tych miejscowości powinni otrzymać szczególne wsparcie.

4. Cele ogólne i szczegółowe rozwoju danego obszaru

Cel główny Strategii Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022 został zdefiniowany jako:

„Zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków dla życia i rozwoju osobistego poprzez wdrożenie rozwiązań podnoszących stan i jakość infrastruktury społecznej, technicznej, a także zapobieganie bezrobociu i zwiększanie dostępu do oświaty, kultury i rekreacji.”

Cel główny będzie realizowany przez cele strategiczne:

Celom strategicznym przyporządkowano cele cząstkowe:

CEL STRATEGICZNY 1

Rozwój przedsiębiorczości, wsparcie działalności rolniczej

- a) Promowanie różnych form kształcenia, w tym e – edukacji;
- b) Kreowanie rozwoju i tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw;
- c) Rozwój infrastruktury technicznej, w tym w szczególności uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej oraz przebudowa dróg;
- d) Promocja gruntów inwestycyjnych i stworzenie warunków dla inwestycji zewnętrznych;
- e) Wsparcie i promowanie rozwoju firm wykorzystujących lokalne zasoby;
- f) Promowanie nowoczesnych rozwiązań dla prowadzenia działalności rolniczej;
- g) Połączenie wszystkich miejscowości Gminy z sieci TEN-T.

Rozwój społeczno- gospodarczy Gminy uwarunkowany jest wzrostem poziomu życia jej mieszkańców. Dla osiągnięcia tego stanu konieczne jest wykształcanie postaw przedsiębiorczych, których efektem może być zwiększenie się liczby zakładanych działalności gospodarczych, ale również większa aktywność mieszkańców na rynku pracy. Postawy takie można osiągnąć poprzez organizację oraz odpowiednią promocję szkoleń czy kursów podnoszących umiejętności, dokształcających, a nawet służących przekwalifikowaniu lokalnej ludności. Spotkania z doradcami zawodowymi oraz przedstawicielami instytucji wspierających biznes mogą wzmocnić poczucie pewności i zaangażowania w wykonywaną pracę, a także przyczynić się do powstania nowych pomysłów czy idei, które usprawnią prowadzoną działalność rolniczą, usługową, handlową.

Działania aktywizujące powinny być podejmowane jednak również na etapie kształcenia młodych mieszkańców Gminy, już w szkołach. Dostęp do jednostek edukacji w Gminie kończy się na poziomie gimnazjalnym, zatem niezwykle istotne jest, aby do tego czasu uczniowie nabrali przekonania o istocie i potrzebie wykształcenia, tak aby zechcieli kontynuować naukę w latach kolejnych. Ponieważ nie każdą z rodzin stać jest na pokrywanie kosztów związanych z codziennym przejazdem dziecka do innego miasta, albo wynajęciem pokoju, szansą dla rozwoju zainteresowań staje się e- edukacja.

Wsparcie przedsiębiorczości w Gminie, to także działania polegające na rozbudowie czy modernizacji infrastruktury technicznej. Dostępność komunikacyjna obszaru decyduje o jego atrakcyjności, stąd bardzo ważny staje się stan i jakość dróg. Gmina będzie się starać przeprowadzać inwestycje związane z ich przebudową, naprawą. Bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego ulegnie zwiększeniu w wyniku naprawy nawierzchni, stworzeniu poboczy, ścieżek rowerowych i chodników. Konieczna jest również budowa sieci kanalizacyjnej, jako jednego z podstawowych zasobów infrastruktury technicznej, zwiększającego atrakcyjność inwestycyjną obszaru.

Dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców Gminy warto również promować lokalne, niepowtarzalne zasoby Gminy, które mogą stanowić podstawę dla prowadzenia małej działalności gospodarczej.

Równie istotnym jest wsparcie działalności rolniczej, która dominuje w Gminie. Konieczne jest zwiększenie efektywności oraz unowocześnienie gospodarstw rolnych. Służyć mogą temu spotkania z rolnikami, tworzenie zrzeszeń i grup działania, a także powstawanie inicjatyw oddolnych, które mogą pomóc w rozwiązywaniu problemów i wdrażaniu nowych pomysłów. W miarę możliwości pożądane jest również organizowanie spotkań dla rolników, na których będą mogli poznać nowe trendy w prowadzeniu gospodarstwa, czy sposoby na wzrost opłacalności prowadzonej przez nich działalności.

CEL STRATEGICZNY 2

Podwyższenie standardu życia mieszkańców

- a) Zwiększenie dostępu do infrastruktury kanalizacyjnej, poprawa warunków przemieszczania się środkami komunikacji;
- b) Zwiększenie aktywności fizycznej i społecznej mieszkańców poprzez rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej;
- c) Poprawa warunków nauczania w przedszkolach i szkołach;
- d) Zapewnienie dzieciom i młodzieży pozaszkolnych form aktywności fizycznej i kształcenia;
- e) Ochrona zdrowia i życia mieszkańców;
- f) Zmniejszenie liczby korzystających z pomocy społecznej.

Istnieje szereg czynników mających wpływ na jakość warunków życia mieszkańców. Gmina będzie dążyć do tego, aby zapewnić jak najlepsze standardy dla ich rozwoju i codziennego życia. Jednym z takich działań będzie z pewnością rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz remont dróg. Kanalizacja podwyższa standard życia, ma też wpływ na stan i jakość środowiska przyrodniczego, co również jest odczuwalne dla społeczeństwa. Stan techniczny dróg, wyznaczone przy nich ścieżki rowerowe i chodniki, warunkują z kolei poziom bezpieczeństwa ich użytkowników oraz standard i łatwość w codziennych przejazdach do pracy i szkoły.

Władze samorządowe mają również na celu poprawę warunków nauczania dzieci i młodzieży, stąd zamierza się budowę nowego przedszkola.

Dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców pożądane są również inwestycje w doposażenie istniejących oraz w miarę możliwości budowę nowych obiektów sportowych, czy placów zabaw. W ramach działań edukacyjnych korzystnym byłoby natomiast realizowanie zajęć pozaszkolnych, umożliwiających rozwój zainteresowań uczniów, pogłębianie wiedzy, a także nabywanie nowych umiejętności.

Jak wspomniano wcześniej, problemem jest wzrastająca liczba osób bezrobotnych, ubogich, a także nadużywających alkoholu. Celem działań jest zaś zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej w długim okresie czasu. Oznacza to nie tylko konieczność realizacji szkoleń i kursów, ale także wzmacnianie i kształtowanie już w uczniach potrzeby zdobywania wiedzy i wykonywania pracy. Nie można dopuścić do powielania przez dzieci negatywnych wzorców wynoszonych z domów rodzinnych.

CEL STRATEGICZNY 3

Zachowanie ładu przestrzennego oraz stanu środowiska przyrodniczego w Gminie w myśl zasady zrównoważonego rozwoju

- a) Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych;
- b) Poprawa jakości powietrza;
- c) Wykorzystanie zasobów środowiska dla promocji Gminy i rozwoju turystyki;
- d) Poprawa zdrowotności mieszkańców;
- e) Zachowanie stanu otaczającego środowiska przyrodniczego.

Definicja rozwoju zrównoważonego zawarta w Raporcie Brundtlanda określa go jako: „rozwój, który zapewnia zaspokojenie potrzeb obecnych pokoleń, nie przekreślając możliwości zaspokojenia potrzeb pokoleń następnych”. „Zrównoważony rozwój to dążenie do poprawy jakości życia przy zachowaniu równości społecznej, bioróżnorodności i bogactwa zasobów naturalnych. Rzecz w tym, aby dążąc do dobrego życia nie zniszczyć przyrody, od której uzależnione jest życie na Ziemi, nie wyczerpać wszystkich zasobów naturalnych w następstwie czego nie zostanie ich dla ludzi, którzy będą tu żyli w przyszłości, ani też dążąc do poprawy jakości własnego życia nie skazywać na biedę innych”²².

Realizowane w Gminie inwestycje także służą wypełnieniu tej idei. Dla – co najmniej – zachowania obecnego stanu środowiska przyrodniczego planuje się budowę sieci kanalizacyjnej, która będzie zapobiegać niekontrolowanemu przedostawaniu się ścieków do gleby i zbiorników wodnych, a zatem przyniesie korzyści w obszarze ochrony gleb, wód powierzchniowych oraz podziemnych. Planuje się również remont dróg, równe drogi przyczynią się do bardziej płynnej jazdy środków komunikacji, zmniejszy się liczba gwałtownych hamowań i przyspieszeń, podczas których pojazdy generują zwiększone ilości spalin uwalnianych do atmosfery. Równie ważne staje się całkowite zwodociągowanie Gminy.

Planuje się również wdrażanie rozwiązań ekologicznych i energooszczędnych, wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz nowoczesne technologie. Gmina będzie dążyć do wymiany źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej, zakłada się również wymianę oświetlenia ulicznego na oprawy LED-owe, dzięki czemu obniżone zostaną rachunki za energię, zwiększona zostanie widoczność na ulicach, a zatem staną się one bardziej bezpieczne. Planuje się wykorzystanie koncepcji SMART gdzie system energetyczny będzie połączony w jedną inteligentną sieć. Energia wyprodukowana z odnawialnych źródeł energii będzie efektywnie wykorzystywana przez poszczególne elementy systemu. Ważnym elementem projektu jest promocja efektywności energetycznej wśród wszystkich mieszkańców Gminy.

Większość z proponowanych inwestycji wpłynie również pośrednio na stan zdrowia mieszkańców, gdyż będą oni żyć w otoczeniu mniej zanieczyszczonego środowiska.

---

²² Gerwin M., „Lokalne inicjatywy rozwojowe”

Istniejące zasoby przyrodnicze Gminy w powiązaniu z działaniami na rzecz ochrony środowiska można również wykorzystać dla promocji obszaru, jako terenu sprzyjającego wypoczynkowi w ciszy, z widokiem na piękne krajobrazy.

CEL STRATEGICZNY 4

Wdrażanie procesu odnowy wsi dla zachowania tradycji i dziedzictwa historycznego obszaru

- a) Wzrost aktywności społecznej mieszkańców;
- b) Aktywizacja dzieci i młodzieży poprzez zaangażowanie ich w codzienne życie Gminy;
- c) Wykorzystanie dziedzictwa historycznego i kulturowego dla promocji wsi i lokalnych zasobów;
- d) Rewaloryzacja obiektów zabytkowych oraz obiektów małej architektury, kapliczek;
- e) Rozwój jednostek kultury, miejsc spotkań mieszkańców, obiektów rekreacyjnych;
- f) Opracowanie bibliografii dotyczącej historii gminy;
- g) Kształtowanie inicjatyw oddolnych wśród mieszkańców.

Obszary wiejskie posiadają niepowtarzalne zasoby i dziedzictwo kulturowe, które warto wykorzystać na rzecz ich rozwoju. Rozwój ten jest możliwy, jednak tylko przy współpracy lokalnej ludności. Działania władzy samorządowej bez uczestnictwa mieszkańców będą niewystarczające. To właśnie mieszkańcy tworzą daną miejscowość i to oni najbardziej znają wszystkie potrzeby ale i mocne strony swojej „Małej Ojczyzny”. Dlatego też tak istotna jest aktywizacja społeczeństwa dla odnowy obszarów wiejskich. Konieczne staje się włączenie w tę ideę również dzieci i młodzieży, które za kilkanaście lat będą zarządzać tym obszarem. Niezbędne jest przekazywanie im pozytywnych wzorców, dziedzictwa historycznego i kulturowego, tak aby poczuły się częścią swojej miejscowości, utożsamiały się z nią, poczuwały się do odpowiedzialności za jej rozwój.

W działaniach służących odnowie wsi pożądane są zarówno spotkania mieszkańców i wspólne zabawy, które wzmacniają więzi społeczne, jak i działania o charakterze inwestycyjnym przywracające blask ważnym obiektom, ale także umożliwiające budowę małej architektury. W Gminie istnieje już dużo kapliczek powstałych z inicjatywy mieszkańców, które również przez nich są odnawiane. Właśnie takich działań potrzeba małym miejscowościom.

Pożądanym jest również rozwój inicjatyw oddolnych, dzięki którym możliwe będzie rozwiązywanie bieżących problemów mieszkańców, ale również realizowanie nowych pomysłów, dzięki którym Gmina będzie się rozwijać.

Historia gminy jest niezwykle ciekawa i świadczy o różnorodności całego województwa łódzkiego. Dlatego też w ramach realizacji Strategii planuje się opracowanie zintegrowanego materiału historycznego, który jako świadectwo dziejów, służyć będzie przyszłym pokoleniom.

Wszystkie te działania połączone z wartościami historycznymi i dziedzictwem kulturowym mogą służyć promocji Gminy.

5. Zadania zmierzające do poprawy sytuacji na danym obszarze

Opis zadań znajduje się w rozdziale 6. Realizacja zadań.

5.1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru

- Budowa przedszkola w Rogowie;
- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody;
- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez budowę oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji;

5.2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu

- Budowa przedszkola w Rogowie;
- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody;
- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez budowę oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji;
- Urządzenie centrum miejscowości Rogów;

5.3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury

- Budowa przedszkola w Rogowie;
- Poprawa efektywności energetycznej Gminy Rogów poprzez budowę inteligentnych systemów zarządzania energią;
- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody;
- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez budowę oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji;
- Przebudowa dróg na terenie Gminy Rogów;
- E – urząd;
- Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Rogów;
- Urządzenie centrum miejscowości Rogów;

5.4. Poprawa stanu środowiska

- Poprawa efektywności energetycznej Gminy Rogów poprzez budowę inteligentnych systemów zarządzania energią;
- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody;
- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez budowę oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji;
- Przebudowa dróg na terenie Gminy Rogów;
- Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Rogów;

5.5. Poprawa stanu środowiska kulturowego

- Budowa przedszkola w Rogowie;
- E – urząd;
- Promocja Gminy Rogów;
- Urządzenie centrum miejscowości Rogów;

5.6. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców

- Budowa przedszkola w Rogowie;
- Poprawa efektywności energetycznej Gminy Rogów poprzez budowę inteligentnych systemów zarządzania energią;
- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody;
- Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez budowę oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji;
- Przebudowa dróg na terenie Gminy Rogów;
- E – urząd;
- Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Rogów;
- Promocja Gminy Rogów;
- Urządzenie centrum miejscowości Rogów;

6. Realizacja zadań

6.1. Planowane zadania inwestycyjne w okresie 2015 – 2022

Nazwa projektu
Budowa przedszkola w Rogowie
Opis projektu
Projekt przewiduje budowę nowego przedszkola w miejscowości Rogów. Analiza przeprowadzona podczas tworzenia Strategii wykazała, że w ciągu 8 lat rosnać będzie liczba dzieci w wieku przedszkolnym. Spowoduje to problemy z ulokowaniem dzieci w istniejącym przedszkolu. Stary budynek przedszkola nie pomieści prognozowanej liczby dzieci oraz nie jest dostosowany do potrzeb najmłodszych. Brakuje nowoczesnych przestrzeni, gdzie można prowadzić edukację w sposób przyjazny i efektywny. W miejscowości nie ma budynku, który można adoptować na potrzeby nowego przedszkola. Dlatego też planowana jest budowa nowego, nowoczesnego budynku. Nacisk położony zostanie na innowacyjne metody nauczania i zajęcia ruchowe.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 9 mln PLN Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości do 85% kosztów projektu Wkład EFRR – 6 077 500,00 PLN Wkład własny Gminy Rogów – 2 937 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2016 – 2018
Wpływ na realizację Strategii
Projekt pozwoli upowszechnić wychowanie przedszkolne w Gminie. W wyniku jego realizacji zwiększy się ilość dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego. Co należy podkreślić, w Gminie rośnie liczba mieszkańców, a co za tym idzie dzieci. Zwiększy się tym samym poziom wykształcenia dzieci na poziomie przedszkolnym, co przełoży się na lepsze wyniki w edukacji na wyższych poziomach. Dzięki realizacji projektu więcej matek będzie mogło podjąć pracę, co jest jednym z większych problemów społeczno- gospodarczych w Gminie. Zmniejszy się więc bezrobocie w tej grupie.
Wskaźniki osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców Gminy, - spadek bezrobocia, - poprawa jakości życia mieszkańców, - poprawa wizerunku Gminy;
Projekty uzupełniające

Aby osiągnąć cele projektu niezbędna będzie realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR, EFS, PROW:

1. Zajęcia pozalekcyjne dla przedszkolaków – wprowadzone zostaną innowacyjne metody rozwoju dzieci. Dzieci mają przez zabawę uczyć się, poznawać świat. Dzięki nowoczesnym salom będzie można wprowadzać do edukacji elementy nauki o społeczeństwie informacyjnym.

Nazwa projektu
Poprawa efektywności energetycznej Gminy Rogów poprzez budowę inteligentnych systemów zarządzania energią
Opis projektu
<p>Niezwykle ważnym elementem rozwoju Gminy Rogów jest wprowadzenie inteligentnych systemów zarządzania energią. W budynkach użyteczności publicznej nastąpi wymiana lub modernizacja węzłów energetycznych wraz ze źródłem ciepła. Zastosowane zostaną rozwiązania ekologiczne oparte na odnawialnych źródłach energii. Jeśli będzie to efektywne, zastosowane zostaną również panele fotowoltaiczne lub inne systemy wspomagające produkcję prądu. Prąd będzie w sposób systemowy przekazywany do poszczególnych obiektów. Planuje się również wykorzystanie energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych do oświetlenia przestrzeni publicznych. Systemy elektroniczne czuwać będą nad oszczędnością energii. Użyte zostaną technologie innowacyjne.</p> <p>Projekt przewiduje również komponent promocyjny i edukacyjny. Wszyscy mieszkańcy mają mieć świadomość, jakie oszczędności w utrzymaniu obiektów otrzymano dzięki zastosowaniu odnawialnych źródeł energii oraz jakie jest to ważne dla środowiska naturalnego.</p>
Szacowane koszty
<p>Szacowany koszt projektu to około 4 mln PLN.</p> <p>Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości do 85% kosztów projektu</p> <p>Wkład EFRR – 2 700 000,00 PLN</p> <p>Wkład własny Gminy Rogów – 1 300 000,00 PLN</p>
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2015 – 2017.
Wpływ na realizację Strategii
<p>Projekt wpłynie na ograniczenie emisji substancji niebezpiecznych do powietrza (szczególnie CO₂). Znaczenie spadną koszty utrzymania obiektów publicznych w Gminie Rogów. Planuje się, że stopa zwrotu zainwestowanych środków Gminy nie może być dłuższa niż 5 lat.</p> <p>Projekt będzie miał duży wpływ na rozwój świadomości mieszkańców o efektywności energetycznej. Mieszkańcy dowiedzą się, jakie korzyści może przynieść inwestycja w poprawną izolację budynków oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.</p>
Wskaźniki osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości powietrza, - spadek nakładów na utrzymanie obiektów użyteczności publicznej, - wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w całej Gminie, - poprawa jakości życia mieszkańców, - poprawa wizerunku Gminy;
Projekty uzupełniające

Aby osiągnąć cele projektu niezbędna będzie realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR, EFS, PROW:

1. Promocja odnawialnych źródeł energii.

Nazwa projektu
Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody
Opis projektu
Przewiduje się reorganizację systemu gospodarki wodnej. Projekt ma na celu zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do czystej wody. Zapewnione zostanie również bezpieczeństwo dostaw. Planuje się również rozszerzenie sieci wodociągowej na obszary, gdzie ona nie istnieje. Będzie to uzależnione od wyników badań i analiz projektowych.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 3 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości do 63,63% kosztów projektu Wkład EFRR (lub PROW) – 1 900 000,00 PLN Wkład własny Gminy Rogów – 1 100 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2016 – 2020.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt pozwoli zwiększyć liczbę przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy Rogów. Zwiększy się tym samym liczba miejsc pracy. Polepszą się warunki życia w obszarze realizacji projektu. Zapewnione zostaną podstawowe usługi dla ludności Gminy.
Wskaźniki osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> - liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy, - spadek bezrobocia, - wzrost cen działek na terenie Gminy, - wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych, - zwiększenie jakości środowiska naturalnego;
Projekty uzupełniające
1. Promocja postaw ekologicznych.

Nazwa projektu
Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej w Gminie Rogów.
Opis projektu
Przewiduje się budowę nowoczesnej oczyszczalni ścieków w Gminie Rogów wraz z siecią kanalizacji sanitarnej. Docelowo oczyszczalnia obsługiwać ma teren całej Gminy.
Kanalizacja sanitarna będzie wybudowana w miejscach ścisłej zabudowy. Dokładny zasięg sieci kanalizacji sanitarnej będzie zweryfikowany podczas analizy finansowo-ekonomicznej. Tereny rozproszone, gdzie budowa kanalizacji będzie niezasadna, zostaną w miarę możliwości objęte programem budowy oczyszczalni przydomowych.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to 4 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości do 63,63% kosztów projektu Wkład EFRR (lub PROW) – 2 000 000,00 PLN Wkład własny Gminy Rogów – 2 000 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2016 - 2020.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt pozwoli zwiększyć liczbę przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy Rogów. Zwiększy się tym samym liczba miejsc pracy. Polepszą się warunki życia w obszarze realizacji projektu. Projekt wpłynie również na zmniejszenie ilości ścieków uwalnianych do środowiska w sposób niekontrolowany.
Wskaźniki osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> - liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy, - spadek bezrobocia, - wzrost cen działek na terenie Gminy, - wzrost średnich dochodów gospodarstw domowych, - zwiększenie jakości środowiska naturalnego;
Projekty uzupełniające
Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja ekologiczna – projekt ma ukazać mieszkańcom wagę problemu ochrony środowiska.

Nazwa projektu
Przebudowa dróg na terenie Gminy Rogów
Opis projektu
Projekt ma na celu rozwój przedsiębiorczości w Gminie Rogów oraz poprawę warunków komunikacji. Przebudowane zostaną także drogi powiatowe. Poza tym, zwiększona ma zostać jakość życia mieszkańców terenów wiejskich. Przebudowa dróg będzie więc uzależniona od analizy przeprowadzonej w dokumentacjach technicznych oraz aktualnych potrzeb.
Szacowane koszty
<p>Szacowany koszt projektu to 5 mln PLN.</p> <p>Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości do 85% kosztów projektu</p> <p>Wkład EFRR (lub PROW) – 3 180 000,00 PLN</p> <p>Wkład własny Gminy Rogów – 1 820 000,00 PLN</p>
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2015 – 2022.
Wpływ na realizację Strategii
Projekt ma zapewnić spójność społeczno- gospodarczą obszaru Gminy Rogów. Tereny wiejskie muszą mieć łatwy dostęp do miast i głównych ciągów drogowych.
Wskaźniki osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> - liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy, - spadek bezrobocia, - wzrost cen działek na terenie Gminy;
Projekty uzupełniające
<p>Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kursy doszkalające dla mieszkańców Gminy – planuje się organizację szkoleń podnoszących kompetencje dla mieszkańców.

Nazwa projektu
E - urząd
Opis projektu
<p>Obecny rozwój cywilizacyjny wymusza wykorzystanie w coraz większym stopniu narzędzi ICT w przestrzeni publicznej i prywatnej. Dużego znaczenia nabiera zwłaszcza wykorzystanie nowoczesnych dróg przekazu informacji w świadczeniu usług. Planuje się integrację usług publicznych na platformie dostępnej on-line. Większość spraw mieszkańcy Gminy będą mogli załatwić w domu, bez konieczności dojazdu do Urzędu.</p> <p>Internetowa platforma gminna będzie również obejmowała szkoły, przedszkola. Rodzice będą mogli kontrolować postępy dzieci w nauce, dowiadywać się o imprezach, zajęciach pozalekcyjnych.</p>
Szacowane koszty
<p>Szacowany koszt projektu to około 1 mln. PLN.</p> <p>Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu.</p> <p>Wkład EFRR – 690 000,00 PLN</p> <p>Wkład własny Gminy Rogów – 310 000,00 PLN</p>
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2018 – 2022
Wpływ na realizację Strategii
<p>Efektem wdrażania nowoczesnych technologii jest likwidacja nierówności w dostępie do informacji. Upowszechnienie systemów informatycznych pozwoli na szybką i sprawną wymianę danych pomiędzy różnymi podmiotami publicznymi i prywatnymi, co w znacznym stopniu poprawi efektywność zarządzania.</p>
Wskaźniki osiągnięcia celów
- poprawa jakości świadczenia usług publicznych;
Projekty uzupełniające
<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia dla mieszkańców Gminy z zakresu wykorzystania technologii ICT – planuje się organizację szkoleń dla mieszkańców Gminy Rogów.

Nazwa projektu
Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Rogów
Opis projektu
<p>Zmiany klimatu w Polsce powodują sytuacje niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi. Widoczne jest zwiększenie liczby silnych wiatrów, burz, suszy, gwałtownych opadów. Celem projektu będzie poprawa zdolności do adaptacji do zmian klimatu, poprzez wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu (głównie powódzie i susze), a w przypadku ich wystąpienia - zminimalizowanie ich skutków poprzez poprawę systemowego zarządzania ryzykiem. System wymaga również gotowości do usuwania zagrożeń płynących z dróg krajowych. Przez Gminę prowadzony jest przewóz towarów niebezpiecznych (zarówno drogą krajową jak i linią kolejową). Dlatego też przewiduje się wzmocnienie bazy OSP poprzez m.in. zakup nowoczesnego pojazdu ratowniczego.</p>
Szacowane koszty
<p>Szacowany koszt projektu to około 1 mln. PLN.</p> <p>Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu.</p> <p>Wkład EFRR – 690 000,00 PLN</p> <p>Wkład własny Gminy Rogów – 310 000,00 PLN</p>
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu na rok 2017-2018.
Wpływ na realizację Strategii
<p>W wyniku realizacji projektu nastąpi poprawa w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi, zapobiegania powodziom oraz przeciwdziałania skutkom suszy, co przyczyni się do poprawy jakości bezpieczeństwa ludności Gminy w sytuacji nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub ekstremalnych oraz podniesienia sprawności służb ratowniczych.</p>
Wskaźniki osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości świadczenia usług publicznych, - zmniejszenie zagrożeń dla życia i zdrowia ludzkiego;
Projekty uzupełniające
Nie przewidziano.

Nazwa projektu
Promocja Gminy Rogów
Opis projektu
Projekt przewiduje wykreowanie marki Rogów oraz jej promocję poza Gminą. Zaprojektowane zostanie logo, ulotki i inne materiały promocyjne, zbudowane witacze. Program promocji ma być ściśle związany z planami promocji województwa, powiatu oraz działaniami realizowanymi we współpracy z Lokalną Grupą Działania i powiatem brzezińskim.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 1 mln. PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR (lub PROW) w wysokości 85% kosztów projektu. Wkład EFRR – 690 000,00 PLN Wkład własny Gminy Rogów – 310 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2017 – 2020.
Wpływ na realizację Strategii
Wzmocni się wizerunek Gminy, co może spowodować rozwój przedsiębiorczości opartej na potencjale turystycznym regionu.
Wskaźniki osiągnięcia celów
- rozwój przedsiębiorczości, - wzrost liczby turystów;
Projekty uzupełniające
Nie planuje się w tym zakresie działań uzupełniających.

Nazwa projektu
Urządzenie centrum miejscowości Rogów
Opis projektu
W ramach projektu planowane jest urządzenie centrum miejscowości Rogów. Przebudowa zostanie uzależniona od konsultacji z mieszkańcami oraz indywidualnych uwarunkowań. Potrzebna jest m.in. przebudowa chodników, drobna infrastruktura (ławki, ogrodzenia, place zabaw), miejsca parkingowe. Stworzone zostaną również miejsca spotkań dla dzieci, młodzieży i osób starszych.
Szacowane koszty
<p>Szacowany koszt projektu to około 800 tys. PLN.</p> <p>Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości 85% kosztów projektu.</p> <p>Wkład EFRR (lub PROW) – 500 000,00 PLN</p> <p>Wkład własny Gminy Rogów – 300 000,00 PLN</p>
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2016 – 2019.
Wpływ na realizację Strategii
Miejscowość Rogów stanie się bardziej funkcjonalna dla mieszkańców i przyjezdnych. Poprawi się jakość zamieszkania oraz bezpieczeństwo ruchu. Odnowiony zostanie wizerunek Rogowa oraz całej Gminy.
Wskaźniki osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości świadczenia usług publicznych, - poprawa wizerunku Gminy, - poprawa bezpieczeństwa;
Projekty uzupełniające
<p>Aby osiągnąć cele projektu konieczna jest realizacja projektów komplementarnych realizowanych m.in. ze środków EFRR i EFS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty kulturalne w ramach osi LEADER i EFS – projekty będą miały na celu kultywowanie lokalnej tradycji i kultury. Planowane są zajęcia uczące lokalnego rękodzieła, sztuki kulinarnej, tańca.

Nazwa projektu
Ochrona środowiska naturalnego Gminy Rogów poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych
Opis projektu
Planuje się pozyskanie dotacji na instalacje solarne lub fotowoltaiczne, które rozlokowane będą na dachach prywatnych budynków. Jak stwierdzono w diagnozie, największym problemem Gminy jest niska emisja ze źródeł punktowych. W miesiącach zimowych widoczny jest smog.
Szacowane koszty
Szacowany koszt projektu to około 6 mln PLN. Planuje się pozyskanie dotacji z EFRR w wysokości do 85% kosztów projektu. Wkład EFRR – 4 100 000,00 PLN Wkład własny Gminy Rogów – 1 900 000,00 PLN
Szacowana data realizacji
Planuje się realizację projektu w latach 2016 – 2022.
Wpływ na realizację Strategii
Dzięki realizacji projektu zmniejszy się w znacznym stopniu zanieczyszczenie powietrza. Spadnie ilość substancji niebezpiecznych uwalnianych do powietrza. Ochronie podlegać będzie środowisko naturalne Gminy. Spadną również koszty utrzymania budynków.
Wskaźniki osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> - spadek ilości substancji niebezpiecznych uwalnianych do powietrza, - poprawa zdrowotności mieszkańców, - spadek kosztów utrzymania budynków;
Projekty uzupełniające
<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania promujące efektywność energetyczną oraz odnawialne źródła energii – planuje się realizację działań promocyjnych, które finansowane będą z EFS, środków krajowych. Będą one miały na celu promowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców. Szczególny nacisk położony zostanie na promowanie efektywności energetycznej w budynkach prywatnych i przedsiębiorstwach.

Wszystkie ww. projekty są zgodne z Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego.
Harmonogram ich realizacji został przedstawiony w rozdziale 8 Plan finansowy.

6.2. Zadania planowane do realizacji po roku 2022

Realizacja poszczególnych projektów jest uzależniona od otrzymania dofinansowania oraz dat ogłaszania poszczególnych konkursów w ramach RPO WŁ lub PROW. Dlatego też harmonogram ma charakter intencyjny i będzie w ramach potrzeb modyfikowany. Jeżeli na poszczególne projekty gmina nie uzyska dofinansowania będzie je prawdopodobnie realizować w kolejnych latach, w tym prawdopodobnie również po roku 2022.

6.3. Powiązania realizowanych zadań z innymi działaniami realizowanymi na terenie powiatu/województwa

- ❖ Powiązania Strategii Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022 z dokumentami i programami planistycznymi stanowiącymi wykładnię polityki regionalnej na poziomach: krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym:

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

„Strategia ...” przedstawia Wizję Polski 2020 jako: „aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo”. W dokumencie przedstawiono główne obszary interwencji, cele i priorytety rozwojowe. Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Rogów wpisuje się w szczególności w następujące dziedziny:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (rozwój kapitału społecznego; zwiększenie bezpieczeństwa obywatela).

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki (poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej);

Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki (zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych);

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego (zwiększanie aktywności zawodowej; poprawa jakości kapitału ludzkiego; zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej);

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych (zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu; upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych; zapewnienie odpowiedniej jakości treści i usług cyfrowych);

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (racjonalne gospodarowanie zasobami; poprawa efektywności energetycznej; zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii; poprawa stanu środowiska; adaptacja do zmian klimatu);

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu (modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych).

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Cel III.1. Integracja społeczna (zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym; zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych);

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych (podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych; zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych).

Strategie są ze sobą spójne m. in. we wszystkich wyżej wymienionych obszarach aktywności.

STRATEGIA ROZWOJU TRANSPORTU DO 2020 ROKU (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 ROKU)

Zachodzi zgodność niniejszej strategii ze Strategią Rozwoju Transportu:

CEL GŁÓWNY: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym

CEL STRATEGICZNY 1: Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego

Cele szczegółowe:

- Stworzenie nowoczesnej, spójnej sieci infrastruktury transportowej
- Poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym
- Bezpieczeństwo i niezawodność
- Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko
- Zbudowanie racjonalnego modelu finansowania inwestycji infrastrukturalnych

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO ROKU 2030

Strategia zgodna jest z Polityką w szczególności w zakresie rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw. Podkreślone jest w niej znaczenie energii słonecznej: „W znacznie większym niż dotychczas stopniu zakłada się wykorzystanie energii promieniowania słonecznego za pośrednictwem kolektorów słonecznych oraz innowacyjnych technologii fotowoltaicznych.”. Zwrócono również uwagę na biomasę, energię geotermalną oraz wiatr. Polityka energetyczna zakłada wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych.

PROGRAM OPERACYJNY WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014 - 2020

Niniejsza Strategia pozostaje spójna z Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój. Realizacja większości inwestycji zaplanowana jest w układzie komplementarnym do projektów realizowanych ze środków m.in. Europejskiego Funduszu Społecznego. Zaplanowane w ten sposób przedsięwzięcia spowodują maksymalizację efektów interwencji, wpłyną na zwiększenie ich spójności oraz efektywności.

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

W wyniku decentralizacji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce w latach 2014-2020, 72% środków tego Funduszu zasili regionalne programy operacyjne, a 28% Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój.

PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014 - 2020

POLiŚ będzie kontynuacją Programu funkcjonującego w latach 2007 – 2013. Zgodność Strategii z Programem przejawia się w następujących obszarach:

– PRIORYTET I (FS)

Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej:

- produkcja, dystrybucja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE);
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji, np. budowa sieci dystrybucyjnych średniego i niskiego napięcia.

– PRIORYTET II (FS)

Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:

- rozwój infrastruktury środowiskowej (np. oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna oraz wodociągowa, instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym do ich termicznego przetwarzania);
- ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, poprawa jakości środowiska miejskiego (np. redukcja zanieczyszczenia powietrza i rekultywacja terenów zdegradowanych);
- dostosowanie do zmian klimatu, np. zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi, zarządzanie wodami opadowymi, projekty z zakresu małej retencji oraz systemy zarządzania klęskami żywiołowymi.

– PRIORYTET III (FS)

Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej:

- rozwój drogowej i kolejowej infrastruktury w sieci TEN-T, połączeń kolejowych poza tą siecią oraz w aglomeracjach;
- niskoemisyjny transport miejski, transport śródlądowy, morski i intermodalny;
- poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym.

– PRIORYTET V (EFRR)

Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego:

- rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej, np. budowa sieci przesyłowych i dystrybucyjnych gazu ziemnego lub energii elektrycznej.

– PRIORYTET VI (EFRR)

Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego:

- inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, czy też szkół artystycznych.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2020

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

Jak czytamy w Strategii: „Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 przyjmuje następującą wizję rozwoju regionu:

REGION SPÓJNY TERYTORIALNIE I WIZERUNKOWO, KREATYWNY I KONKURENCYJNY W SKALI KRAJU I EUROPY, O NAJLEPSZEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ, WYRÓŻNIAJĄCY SIĘ ATRAKCYJNOŚCIĄ INWESTYCYJNĄ I WYSOKĄ JAKOŚCIĄ ŻYCIA.

Terytorium województwa łódzkiego cechować będą silne powiązania wewnętrzne i zewnętrzne oraz atrakcyjne warunki zamieszkania i pracy. Promowane będą kreatywne postawy mieszkańców i przedsiębiorców. Zagwarantowanie najlepszej dostępności komunikacyjnej przełoży się na wysoką atrakcyjność inwestycyjną. Istotnym czynnikiem podnoszącym warunki i poziom życia mieszkańców będzie wysoka jakość środowiska przyrodniczego osiągnięta dzięki racjonalnej gospodarce jego zasobami. Województwo łódzkie będzie postrzegane jako region kreatywny i konkurencyjny, wyróżniający się specyficznym potencjałem efektywnie wykorzystywanym na rzecz długookresowego wzrostu oraz zrównoważonego i trwałego rozwoju.

Misja regionu łódzkiego zorientowana na:

PROWADZENIE ZINTEGROWANEJ I TERYTORIALNIE UKIERUNKOWANEJ POLITYKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, OPARTEJ NA WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ, BUDOWANIU WIĘZI SPOŁECZNYCH ORAZ TOŻSAMOŚCI REGIONALNEJ.

Misja koncentruje strategiczne kierunki działań na:

- budowaniu przyszłości (dobrobytu) regionu dzięki wzmocnieniu endogenicznych potencjałów Województwa oraz współpracy gospodarczej, zarówno w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym;
- budowaniu powiązań między mieszkańcami i społecznościami oraz sprzyjaniu kreowaniu tożsamości Regionalnej z uwzględnieniem wielokulturowości i różnorodności regionalnej.”

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022 wpisuje się w swych założeniach w wykładnię rozwoju województwa łódzkiego. Jej cele są spójne z celami strategicznymi dokumentu, a więc także z celami operacyjnymi oraz strategicznymi kierunkami działań. Realizacja działań zawartych w Strategii Gminy przyczynia się do realizacji założeń wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

PLAN PRZECIWDZIAŁANIA DEPOPULACJI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Celem głównym Planu jest „Odbudowa kapitału ludzkiego poprzez tworzenie sprzyjających warunków na rynku pracy, rozwój wykształcenia i kompetencji oraz poprawę jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego w perspektywie krótko i długookresowej.” Cel ten jest realizowany za pomocą celów szczegółowych. Przedmiotowa Strategia jest zgodna w szczególności z celami o brzmieniu:

- Dostępność i atrakcyjność miejsc pracy w regionie, sprzyjające warunki dla napływu ludności do województwa łódzkiego;
- Równe szanse edukacyjne w regionie, wysoka jakość usług świadczonych w systemie oświaty oraz równy poziom kształcenia na obszarach miejskich i wiejskich, w tym wsparcie na rzecz przeciwdziałania marginalizacji osób z obszarów wiejskich;

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

- Modernizacja szkolnictwa zawodowego oraz dostosowanie oferty edukacyjnej placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- Zdrowi i świadomi profilaktyki zdrowia mieszkańcy województwa;
- Aktywizacja zawodowa kobiet/osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dzieci lub opieką nad osobami zależnymi;
- Wysoka atrakcyjność zatrudniania osób z grup defaworyzowanych (kobiety/młode matki/osoby niepełnosprawne) dla potencjalnego pracodawcy.

REGIONALNA STRATEGIA INNOWACJI DLA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO – „LORIS - 2030”

Wizja Innowacyjnego Województwa Łódzkiego w roku 2030 brzmi: „Spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i Europy, o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia.”.

Misją jest natomiast: „Prowadzenie aktywnej polityki innowacyjnej z wykorzystaniem potencjału wewnętrznego regionu do pobudzania kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców w trosce o zrównoważony rozwój.”

Województwo Łódzkie w 2030 to region:

- W którym siłą jest różnorodność.
- Który posiada tożsamość kulturową i gospodarczą.
- Który jest otwarty i przychylny dla przedsiębiorstw.
- Kreatywnych ludzi i przedsiębiorców.
- Silnego i konkurencyjnego lokalnego biznesu.
- Lokalnych patriotów.

Przekładając zapisy „LORIS – 2030” na rzeczywistość lokalną, widoczna jest zależność pomiędzy niniejszą Strategią, a dokumentem wojewódzkim. Cel Strategii Gminy Rogów wpisuje się w przedstawioną powyżej Wizję i Misję.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO NA LATA 2014 – 2020

Stwierdza się zgodność strategii z Projektem RPO WŁ na lata 2014 – 2020, wersja 4.0 (w momencie sporządzania Strategii była to najbardziej aktualna wersja dokumentu).

RPO WŁ na lata 2014 – 2020 składać się będzie z siedmiu osi priorytetowych:

Oś priorytetowa I – Innowacyjność i konkurencyjność

Oś priorytetowa II – Transport

Oś priorytetowa III – Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska

Oś priorytetowa IV – Rewitalizacja i usługi dla społeczeństwa

Oś Priorytetowa V – Zatrudnienie i włączenie społeczne

Oś Priorytetowa VI – Kompetencje i adaptacyjność

Oś Priorytetowa VII – Pomoc techniczna

Niniejsza Strategia zgodna jest w swych zapisach z działaniami w obrębie:

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

- Osi priorytetowej I – Innowacyjność i konkurencyjność, w szczególności w ramach wzmacniania konkurencyjności MŚP, sektora rolnego - spójność polega m.in. na promowaniu przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm; wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji.

Osi priorytetowej II – Transport

Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej.

Osi priorytetowej III – Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska

Powiązanie jest widoczne w ramach wspierania przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, w szczególności wspierania wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych; wspierania efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym. Spójność polega także na promowaniu dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz zachowaniu i ochronie środowiska naturalnego oraz wspieraniu efektywnego gospodarowania zasobami, m.in. poprzez inwestowanie w sektor gospodarki odpadami/wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.

Osi priorytetowej IV – Rewitalizacja i usługi dla społeczeństwa

Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK: wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia. Powiązanie widoczne jest także w działaniach ukierunkowanych na zachowanie i ochronę środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami: zachowanie, ochronę, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego oraz podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu). Bardzo istotne jest także promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją: inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych oraz wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Osi priorytetowej V – Zatrudnienie i włączenie społeczne

Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników: praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

dyskryminacją: aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

Osi priorytetowej VI – Kompetencje i adaptacyjność

Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników: równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę; przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian; aktywne i zdrowe starzenie się. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie: ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 - 2022 jest spójna ze wszystkimi osiami priorytetowymi wyszczególnionymi w Projekcie RPO WŁ na lata 2014 – 2020.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU BRZEZIŃSKIEGO NA LATA 2014 - 2020

Zgodność pomiędzy Strategią Rozwoju Gminy Rogów a Strategią Rozwoju Powiatu Brzezińskiego została przedstawiona na podstawie projektu Strategii dla Powiatu, dostępnego w trakcie tworzenia niniejszej Strategii.

Strategia określa trzy strategiczne cele rozwoju Powiatu Brzezińskiego, należą do nich:

1. Stworzenie centrum usług opiekuńczo – zdrowotnych.
2. Rozwój komunikacji, współpracy, partnerstwa.
3. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej dla zwiększenia atrakcyjności regionu.

Widoczna jest komplementarność dokumentów, a w szczególności zawartych w nich celów. Realizacja zadań zawartych w niniejszym opracowaniu przyczyni się również do osiągnięcia celów zdefiniowanych dla rozwoju Powiatu. Rozwój całego Powiatu wynika z postępu społeczno-gospodarczego zachodzącego na obszarze gmin leżących w jego granicach administracyjnych, stąd podejmowane działania uzupełniają się i tworzą wartość dodaną.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU BRZEZIŃSKIEGO NA LATA 2009 – 2012 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2013 - 2016

POŚ podaje następujące cele główne Powiatu w zakresie ochrony środowiska:

- I. Czyste środowisko
- II. Rozwój gospodarczy powiatu wykorzystujący walory środowiska naturalnego
- III. Ochrona obszarów o znaczących walorach przyrodniczych

Celom przyporządkowano cele operacyjne oraz opracowano programy działania w poszczególnych obszarach. Programy wyróżniają zaś szczegółowe zadania planowane do realizacji jako priorytetowe. Niniejsza Strategia pozostaje w zgodzie z zapisami POŚ dla Powiatu Brzezińskiego. Działania

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

podejmowane w jej ramach - tam gdzie to wskazane - będą respektować wszelkie zapisy regulujące ochronę środowiska przyrodniczego

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU LGD STOWARZYSZENIA MROGA

Strategia LGD wyróżnia dwa cele strategiczne, a w ich ramach cele operacyjne:

Cel strategiczny 1 – Poprawa jakości życia na terenie LGD MROGA

- poprawa stanu infrastruktury społecznej i technicznej;
- rozwijanie i wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców na terenie LGD;
- rozwój życia społeczno- kulturalnego i zachowanie tradycji regionu.

Cel strategiczny 2 – Rozwój turystyki wiejskiej przy wykorzystaniu posiadanych zasobów

- rozwój bazy turystycznej (w tym szlaki turystyczne wraz z infrastrukturą;
- towarzyszącą, obiekty infrastruktury turystycznej, baza noclegowa i gastronomiczna);
- rozwój usług turystycznych;
- kreowanie i promocja produktów turystycznych.

Dokumenty są ze sobą spójne, zawarte w nich działania dążą do rozwoju m.in. obszaru Gminy Rogów. Rozwój Gminy z pewnością wpłynie w sposób pozytywny na pozostałe jednostki wchodzące w skład Stowarzyszenia (Brzeziny, Dmosin, Jeżów, Koluszki).

- ❖ Zadania realizowane w ramach strategii rozwoju powinny być również komplementarne z innymi dokumentami określającymi rozwój danego obszaru, stanowić ich uzupełnienie i przyczyniać się do kompleksowego, zrównoważonego rozwoju danego obszaru. W związku z tym, niniejsza Strategia pozostaje w ścisłym powiązaniu z:

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY ROGÓW NA LATA 2007 – 2013

PRL jako cel główny określał „Zapewnienie mieszkańcom Gminy wysokiego poziomu życia poprzez rozwój przedsiębiorczości, turystyki, tworzenie przyjaznych warunków zamieszkania.”

Cele strategiczne to:

1. Wspieranie rozwoju gospodarczego w gminie Rogów;
2. Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej i rozwój funkcji kulturalnych;
3. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy Rogów;
4. Odnowa wsi - pielęgnacja kultury i tradycji

Zgodność dokumentów jest niepodważalna. Niniejsza Strategia stanowi kontynuację PRL na lata 2007 – 2013, opracowania są względem siebie komplementarne i sprzyjają trwałemu i zrównoważonemu rozwojowi obszaru Gminy Rogów.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ROGÓW

POŚ dla Gminy Rogów wskazuje cele i kierunki działania służące ochronie środowiska na obszarze Gminy. Są to zadania z zakresu m.in.: selektywnej zbiórki odpadów, termomodernizacji budynków

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

użyteczności publicznej, modernizacji stacji uzdatniania wody, budowy przydomowych oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych czy budowy nowych kotłowni ekologicznych. Niniejsza Strategia jest zatem spójna z Programem, działania w niej zawarte służą pośrednio lub bezpośrednio ochronie środowiska przyrodniczego.

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA GMINY ROGÓW

Strategia Rozwoju Gminy Rogów wytycza działania służące poprawie stanu środowiska przyrodniczego oraz jakości zdrowia i życia jej mieszkańców. Są to działania komplementarne wobec zadań służących realizacji Programu.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Jak zapisano w Studium:

„Kształtując rozwiązania, opierając się o rozpoznanie: istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego, funkcjonowania środowiska przyrodniczego, stopnia zachowania wartości kulturowych, sytuacji społeczno- gospodarczej, przyjęto za cele podstawowe:

- utrzymanie dotychczasowej funkcji i wzrost znaczenia miejscowości Rogów jako centrum Gminy, ośrodka o znaczeniu lokalnym – kształtowanie w jego granicach zainwestowania z koncentracją funkcji usługowych współistniejących z funkcją mieszkaniową;
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich;
- zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania, poprawy dostępności usług, poprawy obsługi i funkcjonowania systemu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej (zakłada się utrzymanie istniejącej liczby mieszkańców oraz poprawę warunków mieszkaniowych obecnych i nowych mieszkańców);
- wykorzystanie i promocję obszarów wartościowych turystycznie;
- wykorzystanie walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych do kreowania wizerunku Gminy i jej tożsamości;
- rozwój turystyki na terenie Gminy;
- stworzenie wizerunku Gminy jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania;
- rozwój systemów uzbrojenia terenu i standardów wyposażenia w dostosowaniu do stopnia zaawansowania rozwoju przestrzennego (istniejąca infrastruktura daje solidną podstawę dla dalszej jej rozbudowy);
- rozwój infrastruktury społecznej w oparciu o istniejące zasoby.

Spójność obydwu dokumentów jest niepodważalna. Mają one na celu szeroko pojęty rozwój społeczno- gospodarczy Gminy Rogów zarówno w oparciu o istniejące zasoby, jak i przy realizacji nowych inwestycji.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ROGÓW NA LATA 2014 - 2020

Celem głównym Strategii jest: „Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców Gminy Rogów zagrożonych z różnych przyczyn wykluczeniem społecznym.” Wyznaczono również następujące cele strategiczne:

1. Przeciwdziałanie bezrobociu na terenie Gminy Rogów.
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin dotkniętych ubóstwem.
3. Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.
4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków.
5. Zahamowanie zjawiska uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz łagodzenie jego skutków.
6. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja.

Cele określone w strategii rozwoju Gminy są spójne z celami wymienionymi powyżej. Zadania służące ich realizacji mają na celu również rozwój społeczny obszaru Gminy, powstawanie nowych miejsc pracy, podwyższanie jakości oraz standardu życia mieszkańców.

❖ Przykładowe inwestycje Gminy Rogów realizowane w ostatnich latach, komplementarne wobec niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022:

- Przebudowa drogi w Kobylinie - w ramach programu modernizacji dróg dojazdowych do pól;
- Przebudowa drogi Przyłęk Duży – Bonarów;
- Rozbudowa drogi w Józefowie;
- Modernizacja drogi gminnej Wągry – Nowe Wągry;
- „Szkoła przyszłości – wdrożenie innowacyjnych form e-kształcenia w Gimnazjum w Rogowie” otrzymano dofinansowanie w ramach RPO WŁ Oś priorytetowa IV Społeczeństwo Informacyjne – Działanie IV.2 E- usługi publiczne;
- „Remont drogi gminnej nr 121175E Olsza – gr. Gm. Brzeziny (Rozworzyn) w miejscowości Olsza – dz. Nr 188 zniszczonej w wyniku ulewy w roku 2012” - dotacja z rezerwy celowej budżetu państw;
- Przebudowa świetlicy wiejskiej przy OSP w Rogowie;
- Odnowa miejscowości Rogów i Józefów – poprzez budowę chodników;
- Modernizacja drogi gminnej Zacywilki – Kołacin;
- Przebudowa nawierzchni ulicy Moniuszki;
- Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Rogów;
- Zagospodarowanie Centrum Miejscowości Przyłęk Duży;
- Przebudowa nawierzchni ulicy Szkolnej w Rogowie;
- Odnowa miejscowości Wągry i Nowe Wągry poprzez budowę chodników i parkingów;
- Dostawa fabrycznie nowego lekkiego samochodu ratowniczo- gaśniczego z napędem 4 x 2 dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Kotulinie;

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

- Instalacja kolektorów słonecznych wspomagających przygotowanie ciepłej wody użytkowej dla Gminnego Przedszkola w Rogowie;
- Termomodernizacja i wymiana instalacji c.o. w budynku Szkoły Podstawowej w Przyłęku Dużym;
- Budowa szkolnego placu zabaw przy Zespole Szkół w Rogowie.

7. Oczekiwane wskaźniki efektów realizacji Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Rogów będzie monitorowana za pomocą zestawu wskaźników. Pomoże to wyciągać wnioski i mierzyć skuteczność działań podejmowanych przez Gminę. Wskaźniki realizacji Strategii nie są tożsame ze wskaźnikami poszczególnych projektów realizowanych w ramach Programów Unijnych. Wskaźniki Strategii są bardziej ogólne i obrazują ogólne zmiany w Gminie, w następstwie realizacji różnych powiązanych ze sobą projektów. Dołożono wszelkich starań, aby poszczególne projekty wzajemnie na siebie oddziaływały tworząc efekt synergii. Np. działania związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej budynków połączono z działaniami promującymi odnawialne źródła energii, co ma w rezultacie wpłynąć na zmniejszenie ilości szkodliwych substancji uwalnianych do powietrza, ale także na spadek kosztów utrzymania obiektów. Strategia ocenia te działania spójnie. Niezwykle ważnym i niezbędnym etapem jest wyciągnięcie wniosków z realizacji Strategii.

Poszczególne wskaźniki nie są również podporządkowane danym celom strategicznym. Ze względu na efekt synergii należy je monitorować wspólnie.

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie

- wartość wskaźnika powinna zmniejszać się;
- dane dotyczące poziomu bezrobocia oraz jego struktury można zweryfikować na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego oraz w Powiatowym Urzędzie Pracy;
- wartości wskaźnika powinno się oceniać w połączeniu m.in. z liczbą ludności faktycznie zamieszkującą Gminę, poziomem wykształcenia mieszkańców, średnimi dochodami gospodarstw domowych oraz liczbą przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze Gminy;

Poziom wykształcenia mieszkańców

- dla rozwoju Gminy konieczny jest wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców;
- wzrost wskaźnika powinien znaleźć odzwierciedlenie w: zmniejszeniu się liczby osób bezrobotnych, podniesieniu jakości życia mieszkańców, wzroście średnich dochodów gospodarstw domowych oraz zwiększeniu się liczby przedsiębiorstw;
- należy kontrolować dane dotyczące migracji ludności;
- dane można uzyskać na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego;

Koszty utrzymania obiektów użyteczności publicznej

- dane są dostępne w Urzędzie Gminy;
- pożądane jest zmniejszanie się wartości wskaźnika;
- wysokość kosztów powinna zmaleć po wdrożeniu inwestycji zwiększających ze zwiększeniem efektywności energetycznej budynków;

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

- korzyścią będzie również zmniejszenie ilości substancji szkodliwych emitowanych do powietrza atmosferycznego, a zatem nastąpi poprawa jego jakości, co przełoży się również na polepszenie stanu zdrowia mieszkańców;

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

- pożądanym jest wzrost wskaźnika;
- wzrost wskaźnika będzie oznaczał oszczędności w nakładach ponoszonych na utrzymanie budynków, korzyści dla powietrza atmosferycznego oraz dla zdrowia mieszkańców;

Liczba przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze Gminy

- dane można zweryfikować na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego;
- należy sprawdzać strukturę podmiotów gospodarczych, branże w których działają przedsiębiorcy;
- wskaźnik należy skorelować z liczbą osób bezrobotnych w Gminie, poziomem wykształcenia, średnimi dochodami gospodarstw domowych;
- należy zweryfikować, czy inwestycje poczynione w Gminie mają wpływ na zwiększenie wartości wskaźnika;

Ceny działek na obszarze Gminy

- należy obserwować zachodzące zmiany w odniesieniu do realizowanych inwestycji;
- wzrost cen działek, a także ich sprzedaż będą świadczyć o wzroście atrakcyjności Gminy;

Wysokość średnich dochodów gospodarstw domowych

- dane można zweryfikować na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego;
- wskaźnik należy obserwować w odniesieniu do poziomu bezrobocia w Gminie, liczby przedsiębiorstw, poziomu wykształcenia;
- wzrost dochodów będzie się wiązać ze wzrostem jakości życia mieszkańców; dla osób bezrobotnych oznacza możliwość nabywania zwykle podstawowych dóbr i usług; wśród osób już pracujących wzrost dochodów determinuje możliwość rozszerzenia dotychczasowego wachlarza nabywanych dóbr i usług, co napędza gospodarkę;

Liczba osób poszkodowanych w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia ludzi

- dane dostępne w Zakładach Opieki Zdrowotnej, dane dotyczące wypadków i sytuacji zagrożeń można pozyskać w PSP oraz w Policji;
- wskaźnik musi się zmniejszać;

Stan zdrowia mieszkańców

- dane dotyczące liczby zachorowań dostępne są w Zakładach Opieki Zdrowotnej;
- wartość wskaźnika musi się zmniejszać;

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

- wpływ na stan zdrowia ma m.in.: jakość powietrza, dochody mieszkańców, aktywność fizyczna, warunki zamieszkania;

Liczba turystów w Gminie Rogów

- dane można zweryfikować na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego;
- wzrost wskaźnika oznacza korzyści dla branży gastronomicznej, hotelarskiej oraz okółoturystycznej;
- zwiększenie się liczby turystów oznacza również wzrost zainteresowania walorami Gminy oraz jej ofertą turystyczną;

Ilość substancji niebezpiecznych uwalnianych do powietrza atmosferycznego

- wskaźnik musi się zmniejszać;
- jakość powietrza atmosferycznego ma wpływ na zdrowie mieszkańców, ale również na rośliny i zwierzęta;
- zmniejszenie wartości wskaźnika zostanie osiągnięte dzięki zastosowaniu odnawialnych źródeł energii, poprawie efektywności energetycznej budynków oraz dzięki inwestycjom związanym z przebudową dróg;

8. Plan finansowy

Poniżej zamieszczono plan finansowy realizacji Strategii. Realizacja poszczególnych projektów jest uzależniona od otrzymania dofinansowania oraz dat ogłaszania poszczególnych konkursów w ramach RPO WŁ lub PROW. Dlatego też harmonogram ma charakter intencyjny i będzie w ramach potrzeb modyfikowany.

Projekt	rok 2014				rok 2015			
	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Budowa przedszkola w Rogowie	0	0	0	0	0	0	0	0
Poprawa efektywności energetycznej Gminy Rogów poprzez budowę inteligentnych systemów zarządzania energią	0	0	0	0	50	42,5	7,5	0
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody	0	0	0	0	0	0	0	0
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez budowę oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji	0	0	0	0	0	0	0	0
Przebudowa dróg na terenie Gminy Rogów	0	0	0	0	200	125	75	0
E - urząd	0	0	0	0	0	0	0	0
Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Rogów	0	0	0	0	0	0	0	0
Promocja Gminy Rogów	0	0	0	0	0	0	0	0
Urządzenie centrum miejscowości Rogów	0	0	0	0	0	0	0	0
Ochrona środowiska naturalnego Gminy Rogów poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych	0	0	0	0	0	0	0	0

cd.

Projekt	rok 2016				rok 2017			
Kwoty w tys. zł.	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Budowa przedszkola w Rogowie	0	0	0	0	5000	3200	1800	0
Poprawa efektywności energetycznej Gminy Rogów poprzez budowę inteligentnych systemów zarządzania energią	150	127,5	22,5	0	3800	3230	570	0
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody	100	64	36	0	1000	640	360	0
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez budowę oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji	300	180	120	0	1000	630	370	0
Przebudowa dróg na terenie Gminy Rogów	500	315	185	0	2000	1270	730	0
E - urząd	0	0	0	0	0	0	0	0
Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Rogów	0	0	0	0	500	345	155	0
Promocja Gminy Rogów	0	0	0	0	200	138	62	0
Urządzenie centrum miejscowości Rogów	200	170	30	0	300	255	45	0
Ochrona środowiska naturalnego Gminy Rogów poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych	0	0	0	0	2000	1360	640	0

cd.

Projekt Kwoty w tys. zł.	rok 2018				rok 2019 + lata następne			
	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne	ogółem	Środki UE	Środki własne	inne
Budowa przedszkola w Rogowie	4000	2278	1722	0	0	0	0	0
Poprawa efektywności energetycznej Gminy Rogów poprzez budowę inteligentnych systemów zarządzania energią	0	0	0	0	0	0	0	0
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody	1000	630	370	0	900	566	334	0
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Rogów poprzez budowę oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji	1500	940	560	0	1200	750	450	0
Przebudowa dróg na terenie Gminy Rogów	1700	1080	620	0	600	390	210	0
E - urząd	500	345	155	0	500	345	155	0
Unowocześnienie bazy ratownictwa w Gminie Rogów	500	345	155	0	0	0	0	0
Promocja Gminy Rogów	400	276	124	0	400	276	124	0
Urządzenie centrum miejscowości Rogów	300	255	45	0	0	0	0	0
Ochrona środowiska naturalnego Gminy Rogów poprzez instalację odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych	1000	680	320	0	3000	2060	940	0

9. System wdrażania Strategii

Strategia jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu Strategii towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Strategia gminy jest warunkiem koniecznym rozwoju danej jednostki terytorialnej. Sam dokument nie jest jednak receptą na sukces. Aby mógł przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, czuwanie nad jego realizacją i kontrolowanie przebiegu.

Właściwy proces wdrażania Strategii wymaga połączenia wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób. Przedkładana Strategia jest "własnością" społeczności lokalnej - dla niej przede wszystkim była budowana. Udział lokalnych liderów i lokalnej społeczności będzie czynnikiem wspierającym procesy implementacyjne. Niezwykle istotne jest partnerstwo ponadgminne. Wdrażanie wytyczonych planów zakłada potrzebę animacji od podstaw, która wiąże się z głębszymi kwestiami, takimi jak: zmiana mentalności, stosunki społeczne oraz kultura lokalna, których ewolucja jest procesem rozłożonym na wiele lat.

Realizacja Strategii uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe Gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów Jednostka zabezpieczy 15% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny będzie Urząd Gminy Rogów.

1. Zarządzanie

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Strategii będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- zapewnienia zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych;
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii;
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Strategii;
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Strategii;
- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach;
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Strategii.

2. Instytucja wdrażająca Strategię Gminy Rogów.

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

Urząd Gminy, jako instytucja wdrażająca Strategię, odpowiedzialna będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne;
- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w Strategii w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania;
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W przypadku Strategii, kluczową postacią w procesie jej realizacji i monitoringu jest Wójt. Kierując bieżącą działalnością, ma największy wpływ zarówno na sam proces opracowywania Strategii, jej wdrażania, jak również oceny jej realizacji. Do najważniejszych zadań Wójta w zakresie zarządzania i monitoringu należałby bezpośredni nadzór nad wdrażaniem strategii oraz wyznaczenie koordynatora jej realizacji.

Ważną rolę w procesach wdrożeniowych Strategii odgrywać powinien koordynator strategii jako osoba zaangażowana bezpośrednio w realizację zadań wyznaczonych w Dokumencie i dobrze zorientowana w istniejących realiach, mająca jednocześnie bezpośredni wpływ na procesy gospodarcze i społeczne zachodzące w gminie.

Główne zadania koordynatora polegałyby na:

- bieżącej analizie stanu realizacji Strategii;
- obserwacji uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację strategii;
- prowadzeniu bazy informacji;
- wypracowaniu kryteriów oceny stanu realizacji Strategii;
- aktywnym poszukiwaniu źródeł finansowania.

Wdrażanie na każdym etapie podlega weryfikacji i aktualizacji. Opierać powinno się ono na odpowiednim rozdziale zadań realizacyjnych w ramach struktury organizacyjnej Urzędu. Pozwala to na koncentrowanie się na konkretnym przedsięwzięciu, a tym samym zwiększa jego efektywność.

10. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii

10.1. System monitorowania

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu, czy strategii i jej zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitorowania wdrażania Strategii oraz jej poszczególnych elementów dokonywać będzie Komitet Monitorujący. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania Strategii i jej realizacji, w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą członkowie grupy roboczej, zaangażowanej w sporządzanie Strategii. Skład Komitetu Monitorującego przedstawiać się będzie zatem następująco:

- Wójt Gminy Rogów,
- Skarbnik Gminy
- Koordynator Zespołu
- Przedstawiciel Rady Gminy

Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz na pół roku. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Komitetu przez Sekretariat Komitetu. Funkcję Sekretariatu Komitetu Monitorującego pełnić będzie sekretariat Gminy Rogów. Obowiązkiem Sekretariatu będzie zawiadamianie członków Komitetu o terminach posiedzeń oraz przygotowywanie na w/w posiedzenia szczegółowych informacji na temat postępów w realizacji Strategii w formie standardowego raportu monitorującego. Obowiązkiem Sekretariatu będzie także przygotowywanie protokołów z posiedzeń Komitetu Monitorującego, zawierających ustalenia w/w posiedzeń i przesyłanie ich do członków Komitetu. Komitet Monitorujący analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całej Strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i Strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Strategii, Komitet Monitorujący powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Na koniec każdego podokresu planowania (tzn. styczniu 2022 roku) Komitet Monitorujący sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Strategii. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Strategii, a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Urzędzie Gminy Rogów.

10.2. Sposób oceny

W procesie monitorowania Strategii przewidziano następujące fazy:

Ocenę wstępną

Rozpoczęcie każdego programu i wchodzących w jego skład projektów poprzedzone zostanie ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych (wskaźniki określające wyniki realizowanych zadań). Zostaną również wyraźnie określone etapy częściowej realizacji poszczególnych zadań (termin rozpoczęcia i zakończenia). Przyjęte raz parametry powinny być stosowane przez cały czas realizacji programów i projektów.

Monitoring sterujący

Dotyczy całego okresu wdrażania projektu. Zadaniem prowadzonego monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyleń, jakie mają miejsce w trakcie realizacji projektu.

Kontrolę końcową - ewaluację efektów

Ewaluacja zaczyna się w już procesie planowania/programowania. Można powiedzieć, że planowanie ukierunkowuje ewaluację i ewaluacja ukierunkowuje planowanie przyszłych działań. Jest to bardzo ważna funkcja ewaluacji, gdyż pozwala na zbadanie wewnętrznej logiki programu/projektu. Logika programu/projektu opisuje relacje pomiędzy wszystkimi jego elementami: potrzebami, strategią, celami, nakładami, działaniami, produktami, rezultatami i wpływem. Ewaluacja, badając wewnętrzną spójność programu/projektu, weryfikuje w jaki sposób nakłady programu przekształcane są w produkty, jak produkty prowadzą do uzyskania rezultatów i oddziaływania, a więc i zaspokojenia potrzeb grup docelowych.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z programów finansowanych przez Unię Europejską. Głównym zadaniem jest, zatem dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron;
- oszacowanie możliwości i ograniczeń;
- usprawnienie zarządzania;
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego;
- poprawianie błędów dla celów odpowiedzialności;
- wsparcie alokacji zasobów finansowych;
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania programów;
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów;
- wpływu na problemy, do których odnoszą się programy;
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów;
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Jednym z celów ewaluacji jest również zapewnienie przejrzystości wykorzystania środków publicznych poprzez przekazywanie i upowszechnianie informacji o powodzeniu lub niepowodzeniu przedsięwzięć finansowanych z programów pomocowych. Ewaluacja ma również wymiar edukacyjny. Uczy bowiem rejestrować i stymulować zmianę, analizować i rozumieć złożoność zjawisk.

Ocena końcowa powinna określić na ile zakładane w Strategii cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyłeń w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

10.3. Sposób inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Uwarunkowania współpracy

Fundamentem ideowym wyznaczającym podstawy współpracy państwa, w tym samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych jest zasada subsydiarności, zapisana w preambule Konstytucji RP. Zakłada ona, że państwo bierze na siebie tylko te zadania, których nie są w stanie rozwiązać obywatele i ich wspólnoty. Praktyczną konsekwencją przyjęcia tej zasady jest decentralizacja państwa i przekazywanie władzy lokalnej wspólnotom samorządowym. Bardzo ważnym krokiem na tej drodze jest przeniesienie znacznej części kompetencji rządu centralnego samorządom: powiatom i województwom. Obok tego procesu powinien się dokonywać proces przekazywania części kompetencji państwa obywatelom dobrowolnie zrzeszającym się dla rozwiązywania zadań społecznych. Przemawiają za tym nie tylko względy ideowe, ale i praktyczne. Nie chodzi tylko o to, że obywatele mają prawo sami definiować swoje problemy i liczyć na pomoc państwa w ich rozwiązywaniu, ale także o to, iż w wielu dziedzinach organizacje te szybciej i taniej potrafią rozwiązać problemy niż administracja rządowa i samorządowa.

Podstawowym faktem, który winni uświadamiać sobie wszyscy samorządowcy i pozarządowcy jest to, że podmiotem ich działania są ludzie. Zarówno samorząd lokalny, jak i organizacje pozarządowe,

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

choć w oparciu o różne podstawy (samorząd z mocy prawa, organizacje dobrowolnie) są reprezentantami społeczności. Obie te instytucje, znów w różny sposób i na różnych zasadach, dążą do wspólnego celu. Jest nim zaspokajanie potrzeb społecznych, służenie ludziom, którzy wybrali swoich przedstawicieli do tych instytucji. Zrozumienie tego, skądinąd oczywistego faktu, nie jest wcale powszechne, a jest to przecież fundament współdziałania, w ramach wspólnej misji, jaką jest dobro społeczności lokalnej. Organizacje pozarządowe z reguły są znacznie bliżej ludzi, wyrastają w odpowiedzi na ich konkretne potrzeby. Administracja natomiast często (na całym świecie zresztą) zapomina o swojej misji, o tym, komu służy. Świadomość misji, nadanie podmiotowości ludziom uruchamia proces uwłaszczania obywateli, przywrócenia im podmiotowości poprzez tworzenie możliwości wpływania na własne sprawy. Jednym z nurtów takiego procesu uwłaszczania obywateli jest budowanie współpracy władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi, które pełnią funkcję uspołeczniania życia zbiorowego.

Organizacje, o czym była już mowa, powstają tam, gdzie pojawiają się niezaspokojone potrzeby. Najczęściej są odpowiedzią na problemy dnia codziennego, gdyż te właśnie są najbardziej istotne. Część organizacji w sposób świadomy pozostaje na tym poziomie działania. To jest ich misja, tak określiły swoją rolę i miejsce: pomagać wtedy, gdy pojawia się problem. Najczęściej zresztą uzupełniają w ten sposób działania samorządu i państwa. Jednak inne organizacje starają się poszukiwać przyczyn problemów, a nie tylko łagodzić ich skutki. To jest skuteczna metoda rozwiązywania problemów, ale trudna, bo wymagająca umiejętności i wytrwałości w docieraniu do rzeczywistych źródeł problemów, spojrzenia ponad codziennością. Wiele organizacji, które w tym właśnie upatrują swoją rolę, stara się docierać do źródeł problemów i rozwiązywać je, i to zarówno w skali lokalnej, jak i ogólnopolskiej.

Nie jest to również łatwe dla samorządowców, którzy bardzo często przygniecieni są problemami dnia codziennego: dziurawymi jezdniami, czy brakiem pieniędzy na wypłatę zasiłków z pomocy społecznej. Ale także wśród nich istnieje wiele przykładów starań o patrzenie na problemy w dłuższym horyzoncie czasowym i określanie celów, które odnoszą się do źródeł problemów, a nie tylko do ich skutków - w myśl twierdzenia, że lepiej zapobiegać niż leczyć. Przykładem takiego podejścia do określania celów działania są Strategie w wielu gminach w Polsce.

Świadomość tego, że w działaniu najważniejsze są rezultaty wiąże się ściśle ze świadomością misji, celów. Myślenie w kontekście rezultatów podejmowanych działań wymaga planowania i to w dłuższym horyzoncie czasowym. Finansować należy nie działania, ale ich rezultaty. Dobrze znane są sytuacje, w których pewne rezultaty można osiągnąć bardzo prostymi, tanimi sposobami. Nie da się ich jednak zastosować, trzeba wybrać sposób droższy i niekoniecznie gwarantujący osiągnięcie zakładanych rezultatów, tylko dlatego, że tak mówią przepisy. To bardzo często problem administracji, którego rozwiązaniem mogą być organizacje pozarządowe, elastyczne i - między innymi dzięki temu - skuteczne w działaniu.

Władza samorządowa z mocy prawa jest gospodarzem w swojej gminie. Dobry gospodarz to nie zawsze ten, który sam wszystko potrafi zrobić najlepiej, ale przede wszystkim ten, który potrafi dobrze kierować innymi. Władze samorządowe powinny przede wszystkim tworzyć warunki

Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022

do współpracy, z wszystkimi tymi, którzy działają dla dobra społeczności lokalnej, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Organizacje potrafią osiągać założone rezultaty taniej i skuteczniej niż na przykład jednostki budżetowe, obciążone administracją i skrzępowane przepisami. Jest to również, a może nawet przede wszystkim, ważne z jednego jeszcze powodu. Ludzie wtedy są szczęśliwi, gdy czują w pełni, że ich potrzeby są zaspokajane, gdy się ich nie wyręcza, ale daje się możliwość decydowania o zaspokajaniu własnych potrzeb. Jedną z form takiego uczestnictwa jest właśnie współpraca z organizacjami pozarządowymi, które reprezentują interesy obywateli.

Innym elementem świadomości współpracy jest uświadomienie sobie ról jakie pełnią obaj partnerzy. Oczywiście jest, że podstawą dla określania tych ról jest stan obecny, co nie oznacza, że nie można dążyć - w ramach obowiązujących reguł - do jego zmiany. Władze lokalne, w ramach bycia gospodarzem w swojej gminie, zobowiązane są do świadczenia określonego zakresu usług o określonych standardach. W przeciwieństwie do nich, organizacje tworzone są dobrowolnie, same określają to co robią. W określeniu ról pomaga zidentyfikowanie i przekonanie się nawzajem o swoich atutach. Samorząd, na przykład ma możliwość kreowania warunków i regulacji dotyczących różnych sfer życia publicznego, posiada zasoby i środki na prowadzenie działań na rzecz mieszkańców, ma dostęp do różnych źródeł informacji. Organizacje natomiast są elastyczne, nie są bowiem skrzępowane tyloma przepisami co samorząd, mogą być zatem znacznie bardziej innowacyjne, mają lepsze rozpoznanie potrzeb społecznych, mogą efektywniej świadczyć usługi na rzecz mieszkańców. Dobre poznanie siebie nawzajem, określenie własnych atutów i słabości pozwala precyzyjnie określić role obu partnerów. Różnice w ich możliwościach działania i w tym czym dysponują stanowią siłę współpracy, w której obaj partnerzy mogą uzupełniać się, pomnażając efekty współdziałania.

Organizacje pozarządowe jako partner samorządu terytorialnego

Organizacje są reprezentantem społeczności lokalnej, wyrazicielem potrzeb, dążeń i oczekiwań tej społeczności (lub jej grup). To powoduje, że dla samorządu organizacje stanowią znakomity "pas transmisyjny", którym przepływają informacje zarówno od ludzi do samorządu, jak i od samorządu do społeczeństwa. Organizacje jako reprezentant społeczności powinny mieć zatem możliwość wypowiedziania się w sprawach ważnych dla społeczności i współuczestniczyć w podejmowaniu istotnych dla mieszkańców decyzji. Główne formy współpracy to: stała współpraca informacyjna, konsultacje, współudział w podejmowaniu decyzji przez władze samorządowe. Organizacje świadczą również, o czym była już mowa, pomoc bezpośrednią na rzecz mieszkańców społeczności lokalnej. Dysponują w tym zakresie potencjałem, wiedzą i doświadczeniami. Mogą być zatem znakomitym wykonawcą zadań publicznych, których zakres i sposób realizacji określa samorząd.

Główna forma współpracy: kontraktowanie usług organizacjom przez samorząd. Organizacje obok wykonywania zleczanych przez samorząd zadań publicznych, proponują zupełnie niekonwencjonalne, nowatorskie sposoby rozwiązywania problemów. Pełnią funkcję innowacyjną i w tym zakresie samorząd również powinien współpracować z nimi, przede wszystkim inspirując działania innowacyjne i wspierając ich realizację.

Główne formy współpracy to: programy dotacji i inne formy wspierania organizacji.

Organizacje pozarządowe spośród innych partnerów samorządu terytorialnego wyróżniają następujące cechy:

- łączenie funkcji usługowej i reprezentacji;
- bardzo dobre rozpoznanie potrzeb, dążeń i oczekiwań społecznych;
- elastyczność podejmowanych działań, łatwość w dostosowaniu ich do potrzeb i preferencji klientów/adresatów działań organizacji;
- potencjał, przede wszystkim ludzki;
- aktywizowanie i organizowanie wokół działań organizacji społeczności lokalnej;
- możliwość pozyskiwania środków na realizację działań niedostępnych lub trudno dostępnych dla samorządu i innych partnerów;
- elastyczność w kalkulowaniu kosztów realizacji działań.

Programy współpracy najczęściej przewidują następujące formy współpracy pomiędzy samorządem i organizacjami pozarządowymi:

- konsultowanie decyzji podejmowanych przez władze samorządowe z organizacjami pozarządowymi, najlepiej w ustalonym wspólnie trybie i formie;
- zaproszenie organizacji pozarządowych do współtworzenia strategii rozwoju lokalnego, szczególnego znaczenia nabiera w tworzeniu regionalnych planów rozwoju nowych województw samorządowych;
- określenie zasad i procedur ubiegania się przez organizacje pozarządowe o dotacje z budżetu samorządowego na realizację innowacyjnych projektów służących mieszkańcom danej społeczności lokalnej;
- uwzględnianie organizacji pozarządowych w przetargach na wykonywanie zadań publicznych;
- stanowienie prawa lokalnego (uchwały Rad Samorządów), które w sposób kompleksowy określają cele, zasady, mechanizmy i formy współpracy samorządu i organizacji pozarządowych.

Różne formy wspierania działań organizacji, na przykład:

- możliwość korzystania z infrastruktury posiadanej przez samorząd; organizacje bezpłatnie lub na zasadach preferencyjnych mogą korzystać z lokali, sal na szkolenia i konferencje, środków transportu;
- możliwość korzystania z informacji posiadanych przez samorząd;
- możliwość korzystania z wiedzy i doświadczeń ekspertów samorządowych;
- możliwość korzystania z kanałów promocyjnych gminy;
- możliwość korzystania z kontaktów zagranicznych gminy;
- możliwość udzielania przez gminę rekomendacji dla organizacji pozarządowych;

- możliwość korzystania ze szkoleń i to zarówno w zakresie merytorycznych zagadnień, jak i w zakresie rozwoju organizacyjnego, jak też dotyczących funkcjonowania władz samorządowych, urzędu gminy, etc²³.

10.4. Działania informacyjne i promocja Strategii

Gmina Rogów będzie upowszechniać informacje o projektach i jego efektach przede wszystkim na obszarze jego realizacji oraz na ogólnodostępnej stronie internetowej. Informacje o projektach i Strategii będą również upowszechniane na terenie Polski. Celem takiego działania jest szeroka promocja projektów oraz zachęcenie do współpracy na terenie Polski i Europy.

Działania promocyjne będą zgodne z wymogami Rozporządzenia w sprawie środków informacyjnych i promocyjnych stosowanych przez Państwa Członkowskie odnośnie pomocy z funduszy strukturalnych.

Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych elementów umożliwiających efektywne wdrażanie Strategii oraz ocenę działań promocyjnych. Również systematyczne zbieranie danych i gromadzenie ich w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace i działania promocyjne. Celem ewaluacji działań promocyjnych jest odpowiedź na pytanie, czy wszyscy mieszkańcy regionu mają wystarczającą wiedzę o działaniach realizowanych przez Urząd Gminy? W przypadku problemów z promocją, działania powinny być korygowane w miarę zapisów projektu. Innym celem jest zapewnienie efektywnej promocji przy jednoczesnym obniżeniu jej kosztów.

W prasie lokalnej i regionalnej oraz w Internecie podawane będą systematycznie informacje na temat zaangażowania finansowego UE w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

---

²³ Wykorzystano: Tomasz Schimanek, „Organizacje pozarządowe w Polsce”